

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Redovna djelatnost zavoda

PROGRAM RADA

**OČUVANJE I UNAPRJEĐENJE ZDRAVLJA PUČANSTVA KROZ
JAVNOZDRAVSTVENU DJELATNOST
DIO ZA POTREBE MINISTRATVA ZDRAVSTVA
01.01.2022. – 31.12.2022.**

Zagreb, siječanj 2022.

1. SLUŽBA ZA EPIDEMIOLOGIJU ZARAZNIH BOLESTI

Koordiniranje, stručno usmjeravanje i nadziranje rada zavoda za javno zdravstvo jedinica područne (regionalne) samouprave

Služba u okviru Referentnog centra za epidemiologiju Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske je konzilijarna služba za epidemiološke službe svih županijskih zavoda za javno zdravstvo. Ovaj se posao svakodnevno odvija u dnevnim kontaktima s epidemiološkim službama na terenu. Specijalist epidemiolog bit će dežuran 24 sata na mobilnom telefonu kao konzilijarna specijalistička služba (funkcija 24/7). Prilikom obavljanja protuepidemijskih poslova na terenu stručnjaci Referentnog centra za epidemiologiju djeluju u suradnji s lokalnim epidemiološkim službama, te zajednički rad koriste i za edukaciju. U okviru zadaće koordinacije, stručne pomoći i eksternog stručnog nadzora stručnjak (stručnjaci) Službe će planski obilaziti epidemiološke službe u županijskim zavodima za javno zdravstvo. Po potrebi će se provoditi protuepidemijske interventne mjere izravno i neovisno o lokalnoj higijensko-epidemiološkoj djelatnosti.

Stručnjaci Službe kontinuirano prate kretanje zaraznih bolesti na području Hrvatske kroz postojeći Registar zaraznih bolesti i Registre za zarazne bolesti po pojačanim praćenjem, kao što su tuberkuloza, legioneloza i HIV/AIDS. Kontinuirano i sveobuhvatno se prati kretanje zaraznih bolesti i izvan hrvatskih granica na području EU i šire te aktivno sudjeluju u zajedničkoj ili selektivnoj izmjeni povjerljivih podataka u sklopu sustava ranog uzbunjivanja i odgovora na razni EU (EWRS) temeljem EU Odluke o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama za zdravlje (EU odluka broj 1082/2013) te na razini Svjetske zdravstvene organizacije temeljem Međunarodnih zdravstvenih propisa (IHR 2005).

Prikupljat će se i analizirati izvješća uz daljnju razradu i unaprijeđenje izvješća i indikatora izvršenja na mjesečnoj i prema potrebi polugodišnjoj i godišnjoj razini te izvještavati HZZO o radu iz higijensko-epidemiološke djelatnosti županijskih zavoda za javno zdravstvo.

Planiranje, koordinacija provođenja i evaluacija provedbe obveznih imunizacija u Hrvatskoj, obavljanje posebne imunizacije, ispitivanje vrijednosti novih cjepiva, te koordinacija i nadzor nad distribucijom cjepiva iz HZZO ili donacija

Prikupljat će se podaci o provedbi obaveznog cijepljenja u Hrvatskoj (113 izvještaja epidemioloških područja). Ovi će podaci biti obrađeni po vrsti cjepiva, slijedu cijepljenja (primovakcinacija, revakcinacija), po uzrastu, a sve po županijama i to za cijepljenje protiv difterije, tetanusa, hripavca, dječje paralize, tuberkuloze, ospica, zaušnjaka, rubeole, hepatitisa B i Hemophilusa influenzae tipa b. Izradit će se ekspertna analiza procijepljenosti.

Pripremljen je prijedlog Trogodišnjeg programa cijepljenja 2022.-2024. te provedbenog godišnjeg Programa obveznih cijepljenja u Hrvatskoj za .2022. godinu, koji je upućen Ministru zdravstva na usvajanje. Potpisani Program cijepljenja bit će distribuiran svim županijskim zavodima za javno zdravstvo na daljnju dostavu cjepiteljima. Tiskat će se i poslati na teren provedbeni Program cijepljenja za.2022. godinu.

Koordinacija i trajno stručno osposobljavanje djelatnika epidemiologije u svim županijskim zavodima za javno zdravstvo i Zavodu za javno zdravstvo Grada Zagreba odvija se kontinuirano kroz zajednički rad na suzbijanju i sprečavanju zaraznih bolesti, konzilijarni rad, te izradom uputa i stručnih smjernica. Pružat će se stručna pomoć u organizaciji i provedbi godišnjih stručnih simpozija – Dan cjepitelja u županijskim zavodima za javno zdravstvo, a u vezi s provedbom obaveznog Programa cijepljenja. Pratit će se i analizirati prijave nuspojava cijepljenja, kretanje bolesti protiv kojih se cijepi, te učinkovitost cjepiva.

Provodit će se kontinuirani nadzor nad provođenjem Programa obaveznog cijepljenja i konzilijarni rad za područje imunizacije.

Sudjelovat će se u nabavi cjepiva za Program obaveznog cijepljenja i Program 2 te koordinirati distribucija cjepiva i nadzirati potrošnja cjepiva.

Sudjelovat će se u nabavi cjepiva protiv COVID-19 bolesti te koordinirati distribucija cjepiva i nadzirati potrošnja cjepiva.

Ogledna Epidemiološka specijalistička ambulanta za individualnu epidemiološku zaštitu

Svakodnevno će raditi epidemiološka specijalistička ambulanta za individualnu epidemiološku zaštitu (Cijepna stanica) i obavljati slijedeće poslove:

- cijepljenje osoba s djelomičnim kontraindikacijama,
- cijepljenje osoba s medicinskim indikacijama prema Provedbenom programu imunizacije, seroprofilakse i kemoprofilakse za posebne skupine stanovništva i pojedince pod povećanim rizikom od: tuberkuloze, hepatitisa A i B, bjesnoće, žute groznice, kolere, trbušnog tifusa, tetanusa, malarije, streptokokne bolesti, haemophilus influenzae - invazivne bolesti, meningokokne bolesti i HPV infekcije (tzv. Programu 2), kao što su osobe s funkcionalnom ili anatomsom asplenijom, osobe nakon transplantacije krvotvornih matičnih stanica, osobe koje se pripremaju za transplantaciju solidnih organa i druge posebne indikacije,
- cijepljenje osoba iz rizičnih skupina i zdravstvenih djelatnika protiv sezonske gripe,
- provođenje cijepljenja putnika prije odlaska u područja endemska za određene bolesti (žuta groznica, meningokokna bolest, dječja paraliza i dr) koja su obvezna temeljem Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti,
- provođenje postekspozicijske pasivne imunoprofilakse prema indikaciji,
- zdravstveni nadzor povratnika iz endemskih zemalja,
- zdravstveni pregledi prije i tijekom zaposlenja za osobe pod zdravstvenim nadzorom i sl.
- kontinuirano praćenje epidemiološke situacije po pitanju zaraznih bolesti u različitim državama svijeta temeljem kojeg se pruža individualno savjetovanje putnika o postupcima zaštite od različitih zaraznih bolesti.

Naziv programa: PROGRAM PRAĆENJA, RANOG OTKRIVANJA I EPIDEMIOLOŠKE INTERVENCIJE U SLUČAJU INCIDENTNIH STANJA, S POSLJEDICOM IZNIMNO VISOKOG RIZIKA OD ZARAZNIH BOLESTI KOJE UGROŽAVAJU ČITAVU ZEMLJU (PANDEMIJE, BIOTERORIZAM, KARANTENSKE BOLESTI, KATASTROFE)

Izvršitelj: Služba za epidemiologiju zaraznih bolesti sa Nacionalnim referentnim laboratorijima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo

Uvod

Incidentna stanja u epidemiologiji, poput pandemije, uvijek su moguća, a vjerojatnost pojave ovakvih događaja u Europi, pa i u Hrvatskoj, sve je veća. Na globalnoj razini pažljivo se prati kretanje niz emergentnih i reemergentnih zaraznih bolesti, kao što su COVID-19 bolest, MERS-CoV, ebola, žuta groznica, kuga, ebola, groznica Zapadnog Nila i dr. Također, nadzire se situacija s ptičjom gripom A(H5N1), A(H7N9) i poliovirusom. Posljednjih godina s iznimnom se pozornošću prati kretanje virusa ptičje gripe A(H7N9) na području Kine kako bi se pravovremeno detektirala eventualna uspostava relativno lakog interhumanog prijenosa, što bi moglo rezultirati pandemijom u ljudi. U 2009. godini javio se novi H1N1 virus koji je uzrokovao pandemiju i zadržao se u cirkulaciji, te postao uobičajeni sezonski virus gripe. U rujnu 2001. godine u Sjedinjenim Američkim Državama dogodio se teroristički napad sa sporama antraksa koje su slane pismima, a već sredinom listopada masovni napad sa pismima koja su sadržavala prah sumnjiv na antraks dogodio se i u Hrvatskoj. Svaki pojedinačni incident s pismima zahtijevao je opsežnu intervenciju epidemiološke ekipe, uz posebne mjere zaštite, primjenu kemoprofilakse antibioticima, dezinfekciju prostora i druge mjere, a više od 1000 pisama i njihovog sadržaja je mikrobiološki obrađeno. Slijedeći izvanredni događaj dogodio se 2003. godine sa pojavom SARS-a i opsežnim protuepidemijskim mjerama, uključivo skrining putnika na aerodromima i lukama, nadzor nad povratnicima iz krajevima zahvaćenih SARS-om, opsežne dijagnostike i velikog broja hospitalizacija oboljelih pod sumnjom na SARS. Zahvaljujući protuepidemijskim mjerama i mjerama zdravstvenog informiranja SARS se nije proširio u Hrvatskoj. Pojava H5N1 ptičjeg virusa zahtijevala je opsežne protuepizotološke mjere i nabavku lijekova, te rezervaciju cjepiva, za slučaj širenja ove gripe među ljudima. Sve veća mobilnost putnika i brzina putovanja, omogućuje danas i najopasnijim bolestima sa velikim epidemijskim potencijalom, da s putnicima iz njihovih udaljenih prirodnih žarišta, uđu u našu zemlju (Ebola, Marburg i Lassa hemoragijske groznice, kuga, kolera). Globalizacija trgovine može dovesti do unosa rijetkih i opasnih uzročnika, npr. preko uvezene hrane, u zemlju, a balastnim vodama tankera u priobalno more mogu biti uneseni razni uzročnici zaraznih bolesti iz dalekih destinacija i proširiti se u zemlji. Na taj je način najvjerojatnije unesena kolera u Južnu Ameriku 1991. godine, gdje je izazvala epidemiju sa više od 1 milijuna oboljelih i preko 10000 umrlih, a trajala je preko 3 godine.

Nove mikrobiološke tehnike i genetski inženjering omogućili su produkciju novih uzročnika i promijenjenih uzročnika zaraznih bolesti (za potrebe farmaceutske industrije), te se u laboratorijima diljem svijeta čuvaju uzročnici koji bi izlaskom u populaciju mogli izazvati epidemije i pandemije velikih razmjera. Dva incidenta „bijega“ takvih uzročnika iz laboratorija, sa sretnim ishodom, tj. nitko se nije zarazio, dogodili su se 1997. i 2008. godine. Mogućnost bioterorističkog napada je isto tako konstantno prisutna. Zbog svih gore navedenih činjenica

i u zemljama Europske unije posebnim je zakonom nadzor nad zaraznim bolestima proglašen prioritetnim javnozdravstvenim poslom. Služba za epidemiologiju zaraznih bolesti u svakom trenutku mora biti spremna na takve teško predvidive ili nepredvidive događaje, za koje protuepidemijske aktivnosti obično zahtijevaju mobilizaciju i drugih zdravstvenih službi, nabavu lijekova i/ili cjepiva, nabavu dijagnostike i opsežne dijagnostičke postupke, s velikim brojem uzoraka i drugih pretraga. Epidemije zaraznih bolesti koje se prenose hranom i vodom, a koj ezahvaćaju više zemalja se kontinuirano javljaju i nužna je kontinuirana suradnja Službe s međunarodnim tijelima, m prvenstveno ECDC i SZO. Stoga je nužna trajna pripravnost (24/7), koja omogućuje sprečavanje takvih pojava, rano uočavanje pojave bolesti, najbržu intervenciju, stavljanje u funkciju postojećih pričuva lijekova i cjepiva, dijagnostike i drugih nužnih medicinskih proizvoda, aparata i drugog materijala, kao i aktiviranje postojećih informacijskih sustava, komunikacijskih sustava i unaprijed pripremljenih i održanih sustava ranog uzbunjivanja, koji će omogućiti adekvatan odgovor na incidentna stanja, uhodane linije nabavke novih lijekova i drugog potrebnog medicinskog materijala, kao i unaprijed pripremljene i organizirane sustave komunikacija u izvanrednim situacijama.

Pripravnost Službe i dostupnost u svakom trenutku je također nužna radi udovoljavanja zahtjevima Međunarodnih zdravstvenih propisa (IHR), jer u svakom trenutku moramo biti u mogućnosti pravovremeno doznati relevantne informacije o potencijalnim rizicima za zdravlje ljudi i javiti IHR sustavu, te biti spremni prihvatiti i po potrebi diseminirati unutar zemlje informacije pristigle iz sustava.

Trajni poslovi u vezi s pripremom za efikasnu i pravovremenu protuepidemijsku intervenciju u slučaju incidentnih situacija:

Nadzor nad kretanjem zaraznih bolesti u Hrvatskoj i u svijetu

1. rutinski epidemiološki nadzor u epidemiološkom informacijskom sustavu, uz sustav ranog uzbunjivanja s 24-satnom pripravnosću epidemiologa na nacionalnoj razini (24/7), te međunarodne sustave ranog uzbunjivanja (IHR, EWGLI, EWRS), sustav praćenja zoonoza te kontinuirano praćenje medija i drugih neformalnih izvora informacija (društvene mreže i dr).

2. jedinstveni informatički sustav prijavljivanja zaraznih bolesti (NAJS) uključujući registar za HIV – u izradi/doradi

3. Praćenje zdravstvenog stanja stanovništva s naglaskom na stanja koja mogu predstavljati

signal početka izvanrednog stanja

-Prijavlivanje (te izvid i anketa) grupiranja bolesti

-Prijavlivanje (te izvid i anketa) grupiranja smrti

-Prijavlivanje, (te izvid i anketa) neočekivanih i neobičnih zdravstvenih stanja

-Unaprjeđenje sustava praćenja zaraznih bolesti kroz ubrzavanje i dopunu podataka te uspostavu sentinel sustava za sindromsko praćenje, kao što je npr. sentinel SARI (eng. Severe acute respiratory infections) praćenje tijekom sezone gripe i sl.

-razmotriti povezivanje sa drugim sustavima (npr. Sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje, eng. Rapid Alert System for Food and Feed, RASFF), budući da Sustav ranog uzbunjivanja i odgovora (EWRS sustav) temeljem Odluke br. 1082/2013/EU o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju kojom se opseg

potencijalnih prijetnji proširuje se područja zaraznih bolesti na biološke prijetnje, kemijske prijetnje i okolišne druge prijetnje (ekološke).

4. Praćenje međunarodnih izvora informacija radi informiranja o suspektim događajima drugdje u svijetu

4.1. Formalne mreže: IHR, EWRS, mreže za praćenje bolesti kod životinja i biljaka, sustavi ranog uzbunjivanja zbog kontaminacije hrane i dr.

4.2. Neformalne mreže: ProMed i druge.

5. Osigurati moguću provedbu drugih posebnih ispitivanja/istraživanja u populaciji a prema epidemiološkoj potrebi i procjeni epidemiološke situacije.

6. Prijavljivanje zaraznih bolesti

postojeći epidemiološki sustav prijavljivanja zaraznih bolesti modernizirati izgradnjom cjelovitog i jedinstvenog informatičkog sustava (on-line sustav NAJS koji je u postupku izrade/dorade).

7. Epidemiološka analiza prikupljenih podataka – dnevno, tjedno, mjesečno, godišnje i po obavljenim posebnim istraživanjima.

Prijedlog mjera zdravstvene zaštite i provedba mjera:

- sudjelovanje u interventnim epidemiološkim mjerama i provedba protuepidemijskih intervencija na terenu
- izrada stručnih smjernica, preporuka i standardnih operativnih postupaka
- koordinacija rada epidemiologa na terenu
- zdravstveno prosvjeđivanje
- posebni preventivni programi.

Protuepidemijska intervencija

- Pripravnost – trajna pripravnost specijaliste epidemiologa (24/7) za poslove konzilijarne intervencije i terenske intervencije po potrebi;
- Koordinacija epidemiološke službe u zemlji i konzilijarni poslovi u provođenju mjera suzbijanja i sprečavanja zaraznih bolesti;
- Izrada telemedicinskog sustava za potrebe telekonferencija u hitnim situacijama;
- Izvješćivanje o pojavi i kretanju zaraznih bolesti i internacionalna razmjena informacija
- Terenska intervencija djelatnika Službe u slučaju nepoznatih bolesti, neobičnog načina širenja bolesti i drugih pojedinačnih i grupnih pojava bolesti koje mogu prethoditi ili ukazuju na incident sa mogućim velikim posljedicama po zdravlje stanovnika – obično zahtjeva veći obim uzimanja uzoraka (humanih, iz vanjske okoline) – prosječno 2-5 takvih incidenata godišnje;
- Trajna opskrba referentnih laboratorija s dijagnostičkim testovima i opremom za potvrđivanje bolesti koja je obvezna zakonom o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti i osiguranje hitne nabave novih testova u slučaju potrebe protuepidemijske intervencije.

Bakteriološka i virološka, te druga mikrobiološka dijagnostika u epidemiološkom nadzoru i intervenciji

Mikrobiološku dijagnostiku u izvanrednim situacijama, kao i u rutinskom, istraživačkom i protuepidemijskom poslu Službe za epidemiologiju obavljaju Nacionalni referentni laboratoriji HZJZ-a uz suradnju ekoloških laboratorija HZJZ-a (mikrobioloških i fizikalno-kemijskih, ukoliko se radi o uzorcima iz vanjske okoline).

1. Za potrebe hitnog prelaska na rad u izvanrednoj situaciji Nacionalni referentni laboratoriji HZJZ-a moraju kontinuirano provoditi dijagnostiku pojedinačnih oboljenja i dijagnostiku u epidemijama na zahtjev Službe za epidemiologiju zaraznih bolesti HZJZ-a, kao i dijagnostiku u posebnim istraživanjima koje provodi Služba za epidemiologiju:

- seroepidemiološka istraživanja u populaciji,
- dijagnostika zoonoza iz uzoraka životinja,
- dijagnostika iz uzoraka iz vanjske sredine i dr.
- konfirmacijska dijagnostika.

Ova vrhunska mikrobiološka dijagnostika koja se obavlja na nacionalnoj razini i predstavlja najsloženiju mikrobiološku djelatnost u zemlji, radi se u sklopu epidemiološkog nadzora nad zaraznim bolestima.

2. Za sve ove poslove nužno je:

- osigurati dijagnostičke testove,
- osigurati zalihe zbog potrebe stalne pripravnosti i trajnog praćenja kretanja zaraznih bolesti iz podataka (rezultata pretraga) laboratorija,
- organizirati hitnu nabavu dijagnostičkih testova u slučaju epidemiološke potrebe izvan predviđenih planiranih potreba (što zahtjeva posebnu logistiku i financiranje sa pozicija predviđenih u proračunu za izvanredna stanja).

3. Za potrebe održavanja Nacionalnog referentnog mikrobiološkog posla u funkciji protuepidemijske epidemiološke zaštite na nacionalnoj razini nužno je redovito i u opsegu koji obavlja svaki mikrobiološki laboratorij županijskog zavoda za javno zdravstvo, provoditi rutinsku laboratorijsku dijagnostiku na sekundarnoj razini

-izrada projekta obavljanja rutinske dijagnostike u Nacionalnim laboratorijima HZJZ-a na sentinel sistemu, koji bi obvezivao dio zdravstvenih ustanova i liječnika primarne zdravstvene zaštite iz cijele Hrvatske da šalju uzorke na mikrobiološku dijagnostiku u HZJZ, što bi bilo optimalno i s aspekta praćenja zaraznih bolesti u čitavoj zemlji iz podataka laboratorija.

4. mikrobiološka obvezna konfirmacija prema Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti nužna je za nadzor nad zaraznim bolestima i besplatna za sve poslove obvezne konfirmacije uzročnika zaraznih bolesti prema Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti.

5. Poslovi vanjskog stručnog nadzora nad radom laboratorija u zemlji:

-sudjelovanje na radnim sastancima organiziranim od strane Europskog Centra za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti (ECDC)

-izvršavanje obveza obavljanja pretraga za potrebe vanjskog stručnog nadzora

-izvršavanje obveza prema stručnim povjerenstvima ECDC-a, SZO-a i europskih referentnih laboratorija koji obavljaju vanjski supranacionalni nadzor nad radom laboratorija.

6. Dodatno osposobljavanje laboratorija za dijagnostiku i karakterizaciju bioloških i kemijskih agenasa koji se mogu zloupotrijebiti:

-Osiguranje odgovarajuće razine sigurnosti laboratorija

-Osposobljavanje laboratorijskog osoblja

-Nabava reagensa.

Program masovnog cijepljenja i cijepljenja grupa pod povećanim rizikom od zaraznih bolesti u funkciji prevencije i smanjenja morbiditeta kod pojave incidentnih stanja

1. Edukacija zdravstvenih djelatnika iz područja obveznih cijepljenja i cijepljenja osoba pod povećanim rizikom (edukacija edukatora – kontinuirano, sa najmanje 2 tečaja za zdravstvene djelatnike godišnje)

2. Edukacija stanovništva iz područja obveznih i masovnih cijepljenja

-plan edukacije populacije iz područja cijepljenja za Hrvatsku

-edukacija putem medija

-preko edukacije edukatora.

3. Provođenje cijepljenja zdravstvenih djelatnika protiv sezonske i pandemijske gripe i drugih zaraznih bolesti

-izrada programa cijepljenja,

-provedba u suradnji s epidemiološkom službom županijskih zavoda i hospitalnim povjerenstvima za bolničke infekcije,

-praćenje i evaluacija cijepljenja.

4. Izrada plana osiguravanja cjepiva za izvanredne situacije na temelju praćenja epidemiološke situacije i procjene mogućih većih izvanrednih situacija u suradnji s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje i Ministarstvom zdravstva RH

5. Rad na uspostavi kompjutorskog praćenja potrošnje lijekova i cjepiva te uspostavi Nacionalnog imunizacijskog registra.

Nadzor nad bolničkim infekcijama

Služba za epidemiologiju zaraznih bolesti HZJZ-a, ujedno i Referentni centar za epidemiologiju Ministarstva zdravstva RH, svojim je aktivnostima u osamdesetim godinama presudno pridonijela uspostavi legislative i ustroja sprečavanja i suzbijanja bolničkih infekcija u Hrvatskoj. Danas međutim prema važećim propisima Služba nema izravan uvid niti nadzor nad stanjem provedbe propisima predviđenih mjera i aktivnosti za sprečavanje bolničkih infekcija.

Obavijesti o epidemijama u bolnicama koje u skladu sa zakonom Služba redovito dobiva, i u okviru svoje funkcije usmjerava i koordinira njihovo suzbijanje, u nekim slučajevima i izravno intervenira, pokazuju da unatoč općenito razmjerno solidnoj i poboljšanoj razini sigurnosti, u bolnicama postoje potencijalne mogućnosti za širenje nekih vrlo opasnih zaraza, ukoliko bi se one tamo unijele prijemom takvih bolesnika. Stoga se procjenjuje da je u cilju

izbjegavanja teških bolničkih epidemija bolesti kao što su tropske hemoragijske groznice (Ebola i dr), SARS, MERS-CoV ili sl. nužno planski i sustavno ojačati postojeću međusobnu povezanost i suradnju između Službe za epidemiologiju – Referentnog centra za epidemiologiju i Referentnog centra za hospitalne infekcije i Povjerenstva za hospitalne infekcija Ministarstva zdravstva, kao bi se zajednički intenzivnije potakle aktivnosti nužne za postizanje više razine sigurnosti u bolnicama a što uključuje poboljšanje tehničkih i gradbenih uvjeta bolnica nužnih za sprečavanje širenja infekcija (uvjeti izolacije i dr.), zadovoljavajuću opremljenost kadrovima i stručnost kadrova i dr.

Poslovi:

- zajednički sastanci radi analize godišnjih izvješća bolnica
- projekt snimanja uvjeta izolacije u našim bolnicama radi zajedničkog predlaganja nadležnim organima ciljanih poboljšanja.

Koordinacija rada na praćenju i suzbijanju antropozoonoza

Jačanje postojećeg i zakonom obveznog sustav međusobnog informiranja o bolestima ljudi i životinja između epidemiološke službe i Veterinarske službe.

Ponovna uspostava rada interdisciplinarnih tijela za ovo područje.

Unaprjeđenje praćenja respiratornih infekcija

COVID-19 pandemija dodatno je potencirala potrebu unaprjeđenje sustava praćenja respiratornih infekcija u Hrvatskoj u sklopu primarne, sekundarne i tercijarne razine zdravstvene zaštite, s obzirom da respiratorni patogeni imaju najveći potencijal izazivanja novih pandemija. Posebno je važno izgraditi kontinuirani sustav praćenja teških respiratornih infekcija, kao što je predviđeno Nacionalnim pandemijskim planom protiv gripe, ali i preporukama i protokolima praćenja i izvještavanja Europskog centra za kontrolu bolesti i Svjetske zdravstvene organizacije. Uspostava praćenja osoba hospitaliziranih zbog teških respiratornih infekcija zahtijeva unaprjeđenje i povezivanje već postojećih baza podataka pozicioniranih u različitim sustavima (NAJS, CEZIH, e-Vac, bolnički informacijski sustavi, laboratorijska baza testiranja i sekvenciranja). U svrhu unaprjeđenja praćenja respiratornih infekcija stručnjaci Službe će sudjelovati u relevantnim projektima Europskog centra za kontrolu i prevenciju bolesti.

Potrebe za lijekovima, uključivo i cjepivima u izvanrednim stanjima

Procjena potreba za lijekovima, antidotima i cjepivima u slučaju izvanrednog stanja.

Definiranje načina nabave i izvora plaćanja dodatnih količina lijekova, antidota i cjepiva za izvanredna stanja (u suradnji s HZZO i Ministarstvom zdravstva), sudjelovanje u mehanizmu zajedničke nabave lijekova, cjepiva i osobne zaštitne opreme na razini EU („joint procurement“).

Priprema distribucije lijekova, antidota i cjepiva do mjesta primjene.

Priprema načina primjene lijekova, antidota, cjepiva (mogućnosti: pozivanje ljudi u ambulate, primjena lijekova, antidota i cjepiva u nezdravstvenim ustanovama – škole, radne organizacije, improvizirani cjepni punktovi i dr).

Pripremanje informacijskog sustava za evidentiranje osoba koje su primile lijek, antidot ili cjepivo, te praćenje ishoda – uspjeha terapije i/ili cijepljenja, kao i nuspojava.

Edukacija zdravstvenih djelatnika i svih drugih uključenih u smanjenje štete.

Registar za HIV, virusni hepatitis, spolno prenosive bolesti, - praćenje i nadzor i prevencija

Nastavlja se rad na unaprjeđenju i poboljšanju elektroničkog registra za HIV i pojačanog praćenja hepatitisa B i C u sklopu jedinstvenog informatičkog sustava prijavljivanja zaraznih bolesti (NAJS)

Kontinuirano praćenje i evaluacija kretanja spolno prenosivih bolesti, virusnih hepatitisa i infekcije HIV-om te predlaganje i u skladu s nadležnostima provođenje mjera sprečavanja i suzbijanja bolesti.

Sudjelovanje u provedbi preventivnih aktivnosti i podrška drugim ustanovama, djelatnostima i organizacijama civilnog društva u aktivnostima vezanim uz epidemiološka istraživanja i prevenciju infekcije HIV-om i krvlju i spolno prenosivih infekcija

Nacionalni preventivni program za sprečavanje raka vrata maternice

Koordinira se reorganizacija Nacionalnog preventivnog programa za sprečavanje i rano otkrivanje raka vrata maternice.

Zdravstveno prosvjećivanje

Kontinuirano se provodi zdravstveno prosvjećivanje javnosti putem svih dostupnih medija.

Sudjelovanje u ažuriranju i uređivanju mrežnih stranica HZJZ-a te mobilnih aplikacija i drugih edukativnih platformi

AKTIVNOSTI VEZANE ZA SUZBIJANJE COVID-19

Sudjelovat će se u aktivnostima na području sprečavanja i suzbijanja COVID-19: sudjelovanje u prijedlozima preporuka za sprječavanje COVID-19, odgovaranje na upite građana i zdravstvenih radnika preko telefona i e-maila, savjetovanje i podrška drugim ustanovama koje su imale aktivnosti vezane za suzbijanje, izrada dokumenata i preporuka, rad na projektu digitalne platforme za praćenje COVID-19: – unaprjeđenje procesa, koordinaciji s nositeljima informatičkog rješenja, podrška korisnicima, sudjelovanje u planu cijepljenja, sudjelovanje u provedbi cijepljenja protiv COVID-19.

Sudjelovanje u procesima nabave i distribucije cjepiva protiv COVID-19 bolesti.

Sudjelovanje u radu Kriznog stožera MZ-a vezano uz situaciju s novim koronavirusom.

Sudjelovanje u radu ekspertne skupine KS MZ.

Međunarodna suradnja sa ECDC, WHO i drugim zdravstvenim tijelima EU

Nastavit će se brojne aktivnosti stručnjaka Službe u svojstvu nacionalnih predstavnika (focal points) Europskog centra za kontrolu i prevenciju bolesti, Svjetske zdravstvene organizacije i Odbora za zdravstvenu sigurnost Europske komisije (Health Security Committee). Stručnjaci Službe sudjelovat će, kao imenovani predstavnici Republike Hrvatske, na sastancima i radnim skupinama koje organiziraju relevantne međunarodne organizacije i tijela u inozemstvu.

2. SLUŽBA ZA EPIDEMIOLOGIJU I PREVENCIJU KRONIČNIH NEZARAZNIH BOLESTI

Poslovi i zadaće Referentnog centra za epidemiologiju Ministarstva zdravstva

Služba kontinuirano obavlja funkcije Referentnog centra za epidemiologiju Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske. Tijekom 2022. obavljat će sve poslove u skladu sa zadaćama i Planom Referentnog centra koji se Ministarstvu podnosi zasebno, u skladu s Pravilnikom.

Izrada odabranih zdravstveno-statističkih pokazatelja

Na osnovi podataka zabilježenih u bolničkom morbiditetu, morbiditetu u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i mortalitetnih podataka izradit će se odabrani zdravstveno-statistički pokazatelji po skupinama bolesti. Provest će se epidemiološka analiza, pratiti trendovi njihovog kretanja te utvrditi javno-zdravstveni prioriteti iz područja nezaraznih bolesti. Za odabrane prioritete (bolesti srca i krvnih žila, zloćudne novotvorine, mentalni poremećaji, ozljede, KOPB i ostali prioriteti) detaljno će se analizirati podaci o uzrocima bolničkog liječenja i izvanbolničkom morbiditetu (CEZIH) prema vodećim dijagnostičkim podskupinama i odabranim obilježjima (dob, spol, područje itd.), te broj novooboljelih/incidencija za dijagnostičke entitete koji se prate putem Registara kao i trendovi njihovog kretanja. Nadalje, izradit će se, pratiti i analizirati pokazatelji o hospitalizacijama i trajanju bolničkog liječenja za odabrane prioritetne skupine iz područja nezaraznih bolesti kao i pojedine vodeće dijagnostičke entitete. Na temelju raspoloživih podataka iz literature i epidemioloških istraživanja pratit će se čimbenici rizika za njihov nastanak.

Provest će se epidemiološka analiza odabranih indikatora za pojedine prioritete iz područja kroničnih nezaraznih bolesti u svrhu ocjene „opterećenja bolestima“ stanovništva Hrvatske te biti prezentirana stručnoj javnosti, uvrštena u redovite i povremene publikacije Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, a navedeno će također poslužiti za izradu programa mjera zdravstvene zaštite.

Registar za rak

Obradivat će se podaci o malignim bolestima za 2020.-2022. godinu (Bolesničko-statistički obrasci ONKO-tip, Prijave maligne neoplazme (JZ-NEO obrazac), kopije biopsija iz patološko-anatomske jedinice te prijave smrti) uz nadopune podataka za prethodne godine u slučaju pojave novih informacija. Radit će se na daljnjem unapređenju prijema elektroničkih datoteka i pilotiranju usklađivanja načina dostavljanja podataka od strane patologa (prijelaz na potpuno elektroničko dostavljanje). Sudjelovat će se u provođenju i evaluaciji preventivnih programa u Hrvatskoj. Radit će se na implementaciji prijevoda najnovije verzije Međunarodne klasifikacije onkoloških bolesti (MKB-O-3.2) na hrvatskom jeziku u proces rada Registra. Testirat će se (u pilot fazi) mogući drukčiji načini obrade podataka u registru (direktni pristup bolničkim informacijskim sustavima, strojna obrada tekstualnih podataka, itd.).

Po završenoj obradi i kontrolama, podaci će biti objavljeni na mrežnim stranicama i u biltenu „Incidencija raka u Hrvatskoj 2020.“ planiranom u jesen 2022. godine. Podaci će se u pseudonimiziranom obliku dostaviti i u relevantne međunarodne organizacije (WHO, IARC, ENCR) u skladu s potpisanim sporazumima, a temeljem zahtjeva za podacima dostavljat će se podaci potrebni za javno-zdravstvene i znanstveno-istraživačke svrhe. Suradivat će se u radu Europske mreže registara za rak i Međunarodne udruge registara za rak uz planirano

sudjelovanje na godišnjim kongresima te će se sudjelovati u radu domaćih kongresa i udruženja koja se bave vezanom problematikom.

Sudjelovat će se u međunarodnim studijama o preživljenju od raka (EUROCARE i CONCORD) uz rad na potrebnoj kontroli podataka kroz poziv za podatke Europske komisije koji je predviđen za 2022. godinu. Razvijat će se dodatna suradnja s kliničkim liječnicima i patolozima u smislu poboljšanja kvalitete podataka Registra kao i sudjelovanja u istraživanjima i prijavama europskih i hrvatskih projekata. Radit će se na dva nova Joint Action projekta (nakon završetka iPAAC projekta gdje je voditelj Registra bio voditelj kompletnog radnog paketa evaluacije projekta) te na prijavama daljnjih EU projekata sa zajedničkom svrhom poboljšanja situacije vezane uz maligne bolesti. Sudjelovat će se u velikom europskom projektu u preživljenju od solidnih tumora dječje dobi (BENCHISTA). Pripremat će se podaci za potrebe Ministarstva zdravstva i drugih uključenih dionika za potrebe provedbe Nacionalnog strateškog okvira protiv raka usvojenog u prosincu 2020. godine. Sudjelovat će se u nizu povjerenstava vezanih uz rak na hrvatskoj i europskoj razini u svezi s Nacionalnim strateškim okvirom protiv raka i Europskim planom za borbu protiv raka.

Registar za psihoze i Registar izvršenih samoubojstava

Registar za psihoze instrument je za praćenje veličine problema najtežih mentalnih poremećaja (shizofrenije i shizoafektivnog poremećaja) koji predstavljaju vodeće dijagnoze u korištenju dana bolničkog liječenja kao i uzroka bolovanja te invalidnosti. Registar izvršenih samoubojstava instrument je za registriranje izvršenih samoubojstava koja su pokazatelj ugroženosti mentalnog zdravlja. Praćenje i analiza trendova kretanja mentalnih poremećaja kao i izvršenih samoubojstava osnova su za izradu polaznih pokazatelja za mjere zdravstvene zaštite mentalnog zdravlja. Kontinuirano će se raditi na kontroli kvalitete elektronskih obrazaca te će se unositi i podatci koji su pristigli u papirnatom obliku. Kontinuirano će se vršiti evidentiranje pristiglih datoteka i zapisa te psihijatrijskih obrazaca po ustanovama te će se obrasci s dijagnozama shizofrenije, shizotipnih i deluzionih poremećaja, maničnih i bipolarnih poremećaja s psihotičnim simptomima za svakog pojedinog bolesnika usporediti s podacima Registra za psihoze. Sudjelovat će se u aktivnostima vezanim za aplikaciju Registra za psihoze u suradnji sa Službom za informatiku, nastaviti će se testirati izvješća iz baze, uspoređivat će se podatci dobiveni izvješćima iz baze s podacima dobivenim iz aplikacije, uspoređivat će se i učitani podatci sa zapisima pristiglim datotekama. Završit će se unos rehospitalizacija za 2021. godinu te će se kontinuirano unositi rehospitalizacije za 2022. godinu. Kontinuirano će se vršiti usporedba podataka s listom čekanja uz odabir bolničke incidencije, a nakon svih potrebnih kontrola nadopunit će se bolnička incidencija za 2020. godinu, unijet će se incidencija za 2021. godinu te započeti unosom incidencije za 2022. godinu. Dovršit će se obrada konačnih podataka na razini individualnog bolesnika za po prvi put registrirane bolesnike (bolnička incidencija) za 2020. godinu te će se obraditi pristigli podatci za 2021. godinu. Također, dovršit će se obrada podataka iz rehospitalizacija na razini pojedinca i slučaja za 2021. godinu. Za Registar izvršenih samoubojstava predviđa se prelazak na novi način unosa podataka, a nakon završene i potvrđene migracije podataka te potpuno zadovoljavajućeg rješenja za sve funkcionalnosti. Završit će se unos i obrada podataka za osobe koje su izvršile samoubojstvo u 2021. godini te će se kontinuirano unositi podatci o osobama koje su izvršile samoubojstvo 2022. godine. Kontinuirano će se vršiti usporedba podataka obaju registara. Nastavit će se suradnja sa županijskim zavodima i jedinicama za kvalitetu stacionarnih ustanova vezano za kvalitetu izvještavanja. Pripremit će se novi

podatci Registra za psihoze i Registra izvršenih samoubojstava za Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis 2022. godine. Također, pratit će se trendovi pobola od drugih mentalnih poremećaja koji predstavljaju javnozdravstvene prioritete s ciljem utvrđivanja veličine opterećenja ovim poremećajima. Pripremat će se podaci za potrebe Ministarstva zdravstva i drugih institucija za potrebe strateških dokumenata, mišljenja i izvješća. Temeljem zahtjeva za podacima pripremat će se podaci potrebni za javnozdravstvene i znanstveno-istraživačke svrhe. Suradivati će se sa stručnim društvima i drugim dionicima u osmišljavanju i provođenju stručnih skupova, tribina i okruglih stolova. Nastavit će se kontinuirana suradnja s nevladinim udrugama. Na web stranici Zavoda obnovit će se podatci obaju registara. Odgovarat će se na upite medija i zainteresirane javnosti vezano za mentalne poremećaje i suicidalno ponašanje. Sudjelovat će se u edukacije liječnika na specijalizacijama iz epidemiologije, javnog zdravstva i psihijatrije. Sudjelovat će se u radu Etičkog povjerenstva HZJZ-a.

Javnozdravstvena baza podataka umrlih osoba

Obradivati će se podaci o uzroku smrti iz obrasca potvrde o smrti za približno 60.000 osoba koje umru na području Republike Hrvatske. Određivati će se i šifrirati osnovni uzrok smrti za umrle u 2021. i 2022. godini. U suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo, mrtvozornicima, zdravstvenim ustanovama i zavodima za sudsku medicinu radit će se na unapređenju kvalitete podataka. Nastavit će se pružanje stručne pomoći oko pravilnog načina ispunjavanja potvrde o smrti te nastaviti suradnja sa bolničkim zdravstvenim ustanovama oko prilagodbe postojećih informacijskih sustava za pravilan odabir i ispis obrasca potvrde o smrti.

Provest će se analiza zabilježenih podataka o uzroku smrti za 2021. godinu te kontrola završnih tablica Državnog zavoda za statistiku (dalje DZS). Rezultati analize bit će objavljeni u redovitim godišnjim publikacijama zavoda.

Na osnovu podataka baze podataka umrlih osoba, provest će se analiza smrtnosti osoba umrlih od zlorabe opojnih droga i pripremiti izvještaj za EMCDDA za 2021. godinu. Nastaviti će se obrada podataka kohortne studije vezano uz zdravstvene ishode liječenih ovisnika u Republici Hrvatskoj u razdoblju 2010. – 2019. godina.

U suradnji s DZS pripremit će se podaci o uzroku smrti za 2021. godinu za EUROSTAT uz primjenu Edit programa za validaciju kvalitete podataka. Ažurirati će se logička kontrola sukladno nadopunama i izmjenama MKB-10 revizije za 2021. godinu. Nastaviti će se suradnja s DZS u vezi prikupljanja podataka o uzroku smrti s ciljem unaprjeđenja korištenja elektroničkog oblika Statističkog izvještaja o smrti (DEM-2). U suradnji s Ministarstvom zdravstva i drugim dionicima koji sudjeluju u prikupljanju podataka o smrtnosti stanovništva započet će se s početnim aktivnostima na uspostavljanju informacijsko komunikacijskog sustava elektroničke Potvrde o smrti.

Nastaviti će se s radom na izgradnji zajedničke informatičke platforme Zavoda u koju je uključen i Registar uzroka smrti.

Pripremiti će se podaci potrebni za ažuriranje registara koji se vode u HZJZ-u.

Uz potporu Ministarstva zdravstva organizirat će se jednodnevna edukacija u Zagrebu za novoimenovane izvanbolničke mrtvozornike. U suradnji s Uredima za zdravstvo županija, sukladno mogućnostima, organizirati će se edukacija imenovanih mrtvozornika na područjima lokalnih samouprava. U skladu s financijskim mogućnostima, za imenovane mrtvozornike organizirat će se regionalne radionice o unapređenju kvalitete ispunjavanja Potvrda o smrti.

Temeljem zahtjeva za podacima pripremat će se podaci potrebni za javno-zdravstvene i znanstveno-istraživačke svrhe.

Praćenje, nadzor i prevencija kardiovaskularnih bolesti

U okviru programa praćenja i prevencije kardiovaskularnih bolesti izradit će se detaljna epidemiološka analiza pokazatelja morbiditeta i mortaliteta za kardiovaskularne bolesti ukupno i po pojedinim dijagnostičkim entitetima za 2020. i 2021. godinu u Hrvatskoj. Nadalje pratit će se trendovi morbiditeta i mortaliteta s ciljem utvrđivanja veličina opterećenja ovim bolestima, kao i raspoloživi zdravstveni resursi na razini države. Radit će se na unaprjeđenju sustava praćenja akutnog infarkta miokarda u smislu populacijskog registra. Radit će se na unaprjeđenju sustava praćenja moždanog udara u smislu populacijskog registra, te će se nastojati implementirati na razini države. Ova analiza bit će i ujedno osnova za unapređenje/obnavljanje programa mjera zdravstvene zaštite u Hrvatskoj za ovo područje, a sukladno Europskim smjernicama za prevenciju bolesti srca i krvnih žila u kliničkoj praksi. Raditi će se na organiziranju i implementaciji Nacionalnog programa prevencije kardiovaskularnih bolesti, te Nacionalne strategije za moždani udar. Sudjelovati će se u organiziranju i implementiranju Programa ranog otkrivanja familijarne hiperkolesterolemije, te edukaciji i prosvjećivanju populacije na temu hiperkolesterolemije. Kontaktirat će se sa županijskim zavodima za javno zdravstvo vezano uz izradu, organiziranje i provođenje planova i programa mjera zdravstvene zaštite za kardiovaskularne bolesti na županijskoj razini. Sudjelovat će se u izradi stručnih sadržaja za edukacijske materijale usmjerene usvajanju zdravijeg načina života i smanjenju čimbenika rizika važnih za nastanak kardiovaskularnih bolesti. Trajno će se provoditi informiranje i edukacija usmjerena ranom otkrivanju kardiovaskularnih bolesti te savjetovanju u vezi sa sprječavanjem napredovanja bolesti i bolje adaptacije na život s određenom bolesti. U tu svrhu priređivat će stručne sadržaje za edukacijske materijale i popularne članke za novine, održavati predavanja, nastupati u radio i TV emisijama i sl., a prema potrebi izrađivati i predloške stručnih materijala za edukaciju kardiovaskularnih bolesnika i njihovih obitelji. Organizirati će se javnozdravstvene akcije vezano uz sprječavanje kardiovaskularnih bolesti. Distribuirat će se edukacijski materijali vezano uz pojedine preventivne aktivnosti. U kreiranju, poticanju i provođenju preventivnih programa usko će se surađivati s internistima, kardiolozima i neurolozima, liječnicima obiteljske medicine, drugim specijalistima. Surađivat će se sa stručnim društvima, nevladinim udrugama u osmišljavanju, provođenju promotivnih i preventivnih programa. Organizirati će se stručni skup za epidemiologe, specijaliste javnog zdravstva i liječnike obiteljske medicine s ciljem edukacije o mogućnostima prevencije moždanog udara. Putem web stranica i društvenih mreža Zavoda informirat će se stručna javnost i stanovništvo o novostima s područja prevencije kardiovaskularnih bolesti. Pripremati će se podaci za potrebe Ministarstva zdravstva i drugih uključenih dionika za potrebe izrade preventivnih programa.

Praćenje, nadzor i prevencija ozljeda i drugih prioritetnih nezaraznih bolesti

Napravit će se detaljna epidemiološka analiza pokazatelja smrtnosti i pobola od vodećih vanjskih uzroka ozljeda za 2020. i 2021. godinu. Napravit će se epidemiološka analiza pokazatelja smrtnosti i pobola od vodećih somatskih uzroka ozljeda, te usporedna analiza somatskih uzroka ozljeda unutar pojedinih vanjskih uzroka. Prema podacima rutinske zdravstvene statistike o ozljedama kao i drugim dostupnim podacima napraviti će se analiza rizičnih čimbenika za nastanak pojedinih vrsta ozljeda u cilju izrade i provođenja učinkovitijih preventivnih programa. Posebna pozornost posvetit će se najčešćim ozljedama u dječjoj dobi te ozljedama u osoba starije životne dobi. Usporedno će se pratiti trendovi morbiditeta i mortaliteta s ciljem utvrđivanja veličine opterećenja ozljeda. Provodit će se aktivnosti usmjerene prevenciji nasilja. Radit će se na unaprjeđenju sustava praćenja

ozljeda te će se napraviti prijedlog i plan uvođenja unaprijeđenog sustava praćenja ozljeda sukladno međunarodnim smjernicama i postojećim sustavima praćenja u pojedinim europskim državama u cilju bolje prevencije i unaprjeđenja liječenja i rehabilitacije ozljeđenika. Planira se provesti pilot projekt prikupljanja podataka o ozljedama, prije svega iz hitnih prijema bolnica. Po donošenju Nacionalnog programa prevencije nenamjernih ozljeda kod djece provodit će se planirane aktivnosti uključujući izradu web smjernica za prevenciju ozljeda kod djece. Provodit će se aktivnosti usmjerene prevenciji prometnih nesreća, padova u starijih osoba te prevenciji ozljeda kod djece. Kontinuirano će se provoditi informiranje i edukacija usmjerena prevenciji ozljeda. U planu je aktivno sudjelovanje na međunarodnim i domaćim stručno-znanstvenim skupovima te izrada stručno-znanstvenih radova. Na web stranici Zavoda objavljivat će se edukacijski materijali na temu prevencije ozljeda. Radit će se na aktivnostima u okviru projekta JA JADECARE. Također će se raditi na novim JA ImpleMental i JA PERCH. Nastavit će se aktivni rad u međunarodnoj mreži nacionalnih povjerenika za prevenciju ozljeda pri Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, u radu Europskog udruženja za sigurnost djece, u Upravnom odboru Hrvatskog epidemiološkog društva te u Odboru za suzbijanje nesreća pri Akademiji medicinskih znanosti Hrvatske. Nadalje nastavit će se rad u Steering Group on Health Promotion, Disease Prevention and Management of Non-Communicable Diseases.

U okviru programa praćenja i prevencije kroničnih bolesti dišnog sustava s naglaskom na KOPB, izradit će se detaljna epidemiološka analiza pokazatelja morbiditeta i mortaliteta za 2020. i 2021. godinu u Hrvatskoj. Nadalje, pratit će se trendovi morbiditeta i mortaliteta s ciljem utvrđivanja veličina opterećenja ovim bolestima, kao i raspoloživi zdravstveni resursi na razini države. Sudjelovat će se u pripremi i izradi stručnih sadržaja za potrebe edukacije - liječnika opće/obiteljske medicine, specijalistima javnog zdravstva i epidemiologije u cilju važnosti prevencije, ranog otkrivanja i pravilnog liječenja KOPB-a. Putem web stranica Zavoda informirat će se stručna javnost i stanovništvo o novostima iz područja epidemiologije kroničnih bolesti dišnog sustava s naglaskom na KOPB.

Sudjelovat će se u javnozdravstvenim akcijama povodom obilježavanja prioritetnih nezaraznih bolesti uključujući Svjetski dan osteoporoze, Nacionalni dan sigurnosti cestovnog prometa, Svjetski dan svjesnosti o KOPB-u, te dane posvećene prevenciji i ranom otkrivanju vodećih sijela raka, te drugo.

U okviru programa praćenja i prevencije šećerne bolesti izradit će se detaljna epidemiološka analiza pokazatelja morbiditeta i mortaliteta za 2020. i 2021. godinu u Hrvatskoj. Nadalje, pratit će se trendovi morbiditeta i mortaliteta s ciljem utvrđivanja veličine opterećenja šećernom bolesti, kao i raspoloživi zdravstveni resursi na razini države. Sudjelovati će se u pripremi i izradi stručnih sadržaja..

Nacionalni programa ranog otkrivanja raka dojke

U 2022. nastavlja se provedba 7 ciklusa programa probira na rak dojke. Za potrebe provedbe Programa planira se pokretanje postupka javne nabave tiska kompleta pozivnih pisama, ugovaranje poštanskih usluga, jedinstvenog pozivnog centra s brojem 0800 85 86, izrada promotivnih materijala, usluge agencije za organizaciju stručnih skupova i edukativnih radionica za što stručne specifikacije priprema nacionalni koordinator djelatnik Službe.

Provodit će se promotivne kampanje putem HTV-a i HR mreže kao i kampanje putem društvenih mreža.

Nastavit će se praćenje postojećih epidemioloških pokazatelja i posjete vezane za kontrolu kvalitete, uvjete rada, stanje opreme, kvalitete rada javnozdravstvenog tima na provedbi njihovog dijela programa. Sudjelovat će se u radu Povjerenstava za organizaciju, stručno praćenje i kontrolu kvalitete i Stručne radne skupine za provedbu kontrole kvalitete Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke. Organizirat će se 2 puta godišnje sastanak sa županijskim koordinatorima Programa. Plan je da se tijekom 2022. godine nastavi provedba radiološke kontrole kvalitete obilaskom ugovorenih mamografskih jedinica .

Provodit će se trajna evaluacija funkcioniranja nove informatičke aplikacije za provedbu procesa, upisa nalaza i kontrolu kvalitete provedbe i usklađenosti s ostalim sustavom, kao i povezanosti sa CEZIH-om i sustavom naručivanja.

Planira se spajanje podataka iz informatičke aplikacije Programa sa podacima Registra za rak kako bi se dobili podaci o broju novootkrivenih karcinoma dojke i stadiju proširenosti , a otkrivenih u okviru programa probira. Planira se izrada strukturiranih nalaza UZV- a dojke i biopsije za žene s nalazom mamografije BIRADS 0, 4 i 5, a čiji bi upis bio sastavni dio postojeće informatičke aplikacije Programa.

Epidemiološki pokazatelji programa pratit će se putem izvještaja na nacionalnoj razini (ona koja su do sada moguća s obzirom na mogućnosti aplikacije te upisa sa strane svih sudionika), kao i na razini svake pojedine županije. Sudjelovat će se i u svim drugim aktivnostima usmjerenim na borbu protiv raka kao i stručno-znanstvenim skupovima ciljano vezanim uz programe probira. Plan je organizirati 4 simpozija na temu ranog otkrivanja raka dojke za liječnike obiteljske medicine kao i 6 radionica za radiologe u svrhu trajne edukacije očitavanja mamografskih snimaka i pozicioniranja pri mamografskom pregledu.

. Provodit će se kontinuirana suradnja s Udrugama, a osobito pri obilježavanju Dana narcisa, Dana i Mjeseca borbe protiv raka, Mjeseca borbe protiv raka dojke i Dana ružičaste vrpce.

Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva

Za potrebe provedbe Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva planira se pokretanje postupka slijedeće javne nabave za koje stručne specifikacije priprema nacionalni koordinator djelatnik Službe:

- tiska kompleta pozivnih pisama i testova na skrivenu krv u stolici
- ugovaranje poštanskih usluga (ugovoreno na 2 godine, centralizirano ugovaranje za zdravstvo)
- jedinstveni pozivni broj (call centar)
- izradu promotivnih materijala, letaka, brošure za liječnike obiteljske medicine i pripreme te izrade smjernica postojećeg nacionalnog programa
- izradu zasebne web stranice programa
- ugovoriti pripremu i snimanje TV i radio spota
- zakupa medijskog prostora za emitiranje TV i radio spota
- agencije za ugovaranje 4 edukativne radionice.

Nastavit će se praćenje postojećih epidemioloških pokazatelja kao i posjete vezane za kontrolu kvalitete, uvjete rada, stanje opreme, kvalitete rada javnozdravstvenog tima na provedbi njihovog dijela programa te očitavanja testova uključivši ponovo vanjsko vrednovanje. Nastavit će se praćenje postojećih pokazatelja kao i posjete vezane za kontrolu kvalitete, uvjete rada, stanje opreme, kvalitete rada gastroenterologa odnosno endoskopičara i patoloških odjela vezano uz provedbu programa. Stručna radna skupina za kontrolu kvalitete provedbe

programa za rano otkrivanje raka debelog crijeva nastaviti će s ostalim aktivnostima predviđenim oko osiguranja i kontrole kvalitete. Za osiguranje kvalitete dodatno će se raditi na prijedlogu prilagodbe zakonskog okvira i prijedlogu promjena vezano za ugovaranje sa strane HZZO-a. Sudjelovat će se u radu Povjerenstva za koordinaciju ovog nacionalnog programa. Provođit će se trajna evaluacija funkcioniranja i unaprjeđenje informatičke aplikacije za provedbu procesa, upisa nalaza i kontrolu kvalitete provedbe i usklađenosti s ostalim sustavom, kao i povezanosti sa CEZIH-om i sustavom naručivanja. Planirana je manja dogradnja i ispravci u okviru održavanja web aplikacije registra probira, s obzirom na slanje podsjetnika za one koji su neodazvani. Pratit će se pokazatelji kvalitete na individualnoj razini. I dalje je prioritet suradnja s HZZO-om vezano uz analizu obavljenih i upisanih nalaza kolonoskopija u okviru programa.

U planu je aktivno uključanje patronažnih sestara za grad Zagreb, te nastavak suradnje s njima u ostalom dijelu Republike Hrvatske kao i aktivna edukacija preko županijskih koordinatora ukoliko budu epidemiološke okolnosti dozvoljavale. Analizirat će se uključenost i aktivnosti liječnika obiteljske medicine i patronažnih sestara u programe temeljem podataka koje se redovito dobiju od HZZO-a (prema naplaćenim računima, jer za sada nema drugačijeg alata). Predviđena je izrada edukativnog materijala za rad liječnika obiteljske medicine koji će sadržavati dijelove smjernica za daljnje postupanje kao i pripremu bolesnika s pojedinim kroničnim bolestima na kolonoskopiju. Planira se analiza mogućnosti uvođenja FIT-a i plan pilot projekta.

Epidemiološki pokazatelji programa pratit će se putem izvještaja na nacionalnoj razini, kao i na razini svake pojedine županije. Sudjelovat će se i u svim drugim aktivnostima usmjerenim na borbu protiv raka kao i stručno-znanstvenim skupovima ciljano vezanim uz program probira. Provođit će se kontinuirana suradnja s udrugama, a osobito pri obilježavanju Dana plavog irisa i Dana osoba sa stomom. Sudjelovat će se u organizaciji obilježavanja mjeseca svjesnosti o prevenciji raka debelog crijeva u ožujku.

Sudjelovat će se u aktivnostima vezano uz unaprjeđenje skrining programa prema preporukama twinning projekta..

Nacionalni program ranog otkrivanja raka vrata maternice

Radit će se na aktivnostima provedbe pilot projekta i pokretanja Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka vrata maternice. Provođit će se edukativne kampanje. Radit će se na uspostavi informatičke aplikacije. Sudjelovat će se u međunarodnom projektu. Radit će se na aktivnostima u okviru projekta JA PERCH (Partnership to contrast HPV).

Pokazatelji za potrebe praćenja i evaluaciju programa prevencije kroničnih nezaraznih bolesti

Pružanje stručno metodološke pomoći zdravstvenim djelatnicima te zdravstvenim ustanovama Hrvatske u vezi s planiranjem i izradom prijedloga preventivnih programa te njihovom evaluacijom.

Rad za potrebe Vlade Republike Hrvatske, Ministarstva zdravstva i ostalih ministarstava i pojedinih državnih ustanova i povjerenstava

Na zahtjev Ministarstva zdravstva, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Vlade Republike Hrvatske, vladinih agencija i institucija, zastupnika u Hrvatskom Saboru i dr. Služba obrađuje podatke te izrađuje posebne

analize epidemiološke situacije u državi te druge stručne obrade podataka i ekspertize iz djelokruga Referentnog centra za epidemiologiju Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske. Ove aktivnosti se planiraju kontinuirano nastaviti i tijekom cijele 2020.

Sudjelovat će se u radu Povjerenstava Vlade i Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske: Povjerenstvo za provedbu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke, Povjerenstvo za koordinaciju Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva, Povjerenstva za izradu i praćenje Nacionalnog programa za prevenciju raka prostate i Povjerenstva za izradu i praćenje Nacionalnog programa za otkrivanje raka pluća, Povjerenstvo za mrtvozorenje Ministarstva zdravstva, Povjerenstvo za izradu i implementaciju Akcijskog plana za prevenciju i nadzor nad kroničnim nezaraznim bolestima, Stručna radna skupina za izradu Strategije za liječenje i prevenciju moždanog udara, Radna skupina za analizu potvrda o smrti osoba oboljelih od COVID-19 u svrhu unaprjeđenja sustava prikupljanja, obrade i praćenja podataka o smrti. Sudjelovat će se, po potrebi, u radu drugih Povjerenstava, radnih skupina te projekata.

Sudjelovanje u izradi strateških dokumenata

Služba kontinuirano sudjeluje u izradi nacionalnih programa i strategija iz područja kroničnih nezaraznih bolesti uključujući mentalne poremećaje i ozljede. Sudjelovalo se u izradi Akcijskog plana za prevenciju i nadzor nad kroničnim nezaraznim bolestima, te Strateškog okvira za borbu protiv raka. Akcijskim planom bit će predviđene aktivnosti koje će se provoditi u prevenciji kroničnih nezaraznih bolesti u suradnji zdravstvenog sustava, drugih resora vlade, civilnog sektora i drugih sudionika. Sudjelovalo se u izradi Strateškog okvira za borbu protiv raka, te se u 2021. godini planira provedba aktivnosti. Također se sudjelovalo izradi Nacrta prijedloga Nacionalnog plana razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Služba sudjeluje u izradi i drugih strateških dokumenata, primjerice Nacionalni program prevencije nenamjernih ozljeda kod djece i drugo. Služba će za odabrane prioritete s područja nezaraznih bolesti (iz skupine bolesti srca i krvnih žila, zloćudnih novotvorina, mentalnih poremećaja, bolesti probavnog sustava, ozljeda, te drugih kroničnih nezaraznih bolesti- kronične bolesti dišnih putova, kronične bolesti bubrega, šećerna bolest i drugo) nastaviti s praćenjem epidemiološke situacije, suvremenih medicinskih spoznaja i recentnih preventivnih programa te raspoloživih resursa za njihovo provođenje. Isto tako razrađivat će se mjere iz područja kroničnih nezaraznih bolesti koje provodi HZJZ i zavodi za javno zdravstvo županija, te sudjelovati u izradi svih strateških dokumenata.

Sudjelovanje u usavršavanju zdravstvenih i drugih stručnjaka, provođenje stručnih i znanstvenih istraživanja

Služba za epidemiologiju Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo je nastavna baza za obavljanje specijalizacije iz epidemiologije, predvidivo 5-10 specijalizanata iz epidemiologije godišnje. Sudjelovat će se također u usavršavanju specijalizanta javnog zdravstva i psihijatrije, predvidivo oko 10 specijalizanata. Obavljaju se i poslovi mentora specijalizantima iz epidemiologije. Specijalisti epidemiolozi službe sudjelovat će u dodiplomskoj nastavi na medicinskim fakultetima te poslijediplomskoj nastavi na poslijediplomskim studijima iz epidemiologije, javnog zdravstva, školske medicine, dermatologije, kliničke farmakologije i mikrobiologije s temama iz opće i specijalne epidemiologije u skladu s odgovarajućim programima nastave.

Sudjelovanje na stručnim i znanstvenim skupovima

Stručnjaci Službe sudjelovat će aktivno na domaćim i stranim stručnim i znanstvenim sastancima vezanim za područje rada Službe (primjerice: sastanci Hrvatskog epidemiološkog društva HLZ, stručni skupovi o

kardiovaskularnim bolestima, hipertenziji, kroničnim bolestima bubrega, cerebrovaskularnim bolestima, zloćudnim novotvorinama, mentalnim poremećajima i suicidalnom ponašanju, programima probira, ozljedama te na drugim stručnim sastancima u Hrvatskoj kao i na međunarodnim sastancima). Na navedenim sastancima stručnjaci Službe kompetentno će prezentirati podatke i aktualno stanje u Hrvatskoj, a svojim stručnim znanjem pridonositi napretku svjetske medicine i zdravlju ljudi.

Zdravstveno prosvjeđivanje

Trajno će se provoditi informiranje i edukacija usmjerena ranom otkrivanju kroničnih nezaraznih bolesti, savjetovanju u vezi sa sprječavanjem napredovanja bolesti i bolje adaptacije na život s određenom kroničnom bolesti. Također će se raditi na zdravstvenom prosvjeđivanju vezano za mentalne poremećaje te ozljede. Priređivat će se stručni sadržaji, edukacijski materijali, popularni članci, održat će se predavanja, nastupi u radio i TV emisijama i sl., a prema potrebi izrađivat će se i predlošci stručnih materijala. Sudjelovat će se u provođenju javnozdravstvenih kampanja te u ostalim promotivnim događanjima. Putem web stranica Zavoda informirat će se stručna javnost i stanovništvo o novostima s područja nezaraznih bolesti.

Međunarodna suradnja

Suradnja sa SZO

Na temelju imenovanja od strane Republike Hrvatske, obavljat će se poslovi nacionalnih povjerenika (*focalpoint*) za ozljede i nasilje, kronične nezarazne bolesti, FP BCI (Behavioural and Cultural Insights), te FP za uzroke smrti. Djelatnici Službe članovi su pojedinih odbora međunarodnih zdravstvenih organizacija: upravnog odbora Europske mreže registara za rak kao i EPAC te *International Colorectal Cancer Screening Network*.

Suradivat će se sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom u kreiranju i primjeni strateških dokumenata, izradom i dostavom izvještaja i organiziranjem stručnih skupova.

Suradnja sa zdravstvenim tijelima EU

Nastavit će se suradnja s Europskim centrom za kontrolu i prevenciju bolesti (ECDC) na području edukacije epidemiologa u okviru EPIET programa. Ta se suradnja odvija kroz radne posjete i reevaluaciju zavoda kao edukativne ustanove te mentoriranje po jednog kandidata polaznika dvogodišnje edukacije a koja je uklopljena u okvir specijalističkog usavršavanja.

Nastavit će se s aktivnostima u okviru Upravljačke radne skupine za promicanje zdravlja, prevenciju bolesti i kontrolu nezaraznih bolesti.

Suradnja s drugim međunarodnim organizacijama

Nastavit će se suradnja na međunarodnoj razini na području praćenja i prevencije ozljeda kod djece u svojstvu člana stručnog odbora Europskog udruženja za sigurnost djece. Također će se nastaviti suradnja s EuroSafe-om te drugim relevantnim međunarodnim institucijama i udruženjima.

Stručnjaci Službe sudjelovat će, kao imenovani predstavnici Republike Hrvatske, na sastancima koje organiziraju međunarodne organizacije i tijela u inozemstvu.

AKTIVNOSTI VEZANE ZA SUZBIJANJE COVID-19

Sudjelovat će se u aktivnostima na području sprečavanja i suzbijanja COVID-19: sudjelovanje u prijedlozima preporuka za sprječavanje COVID-19, ispomoć na Službi za epidemiologiju zaraznih bolesti – odgovaranje na upite

građana i zdravstvenih radnika preko telefona i e-maila, savjetovanje i podrška drugim ustanovama koje su imale aktivnosti vezane za suzbijanje, izrada dokumenata i preporuka, ispomoć na Službi za mikrobiologiju - uzimanje briseva nazofarinksa na SARS CoV-2, administracija; odgovaranje na upite putem e-maila vezano za kronične nezarazne bolesti i COVID-19; rad na unaprjeđenju procesa definiranja i šifriranja uzroka smrti kod oboljelih od COVID-19, sudjelovanje u planu cijepljenja, sudjelovanje u provedbi cijepljenja protiv COVID-19, te sudjelovanje u organizaciji i pregledu materijala za učešće HZJZ u provedbi nastave na predmetu Zdravlje u zajednici. Također će se sudjelovati u istraživanju i epidemiološkoj analizi povezanosti COVID-19 s kroničnim nezaraznim bolestima.

3. SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Poslovi i zadaće na državnoj razini za potrebe Ministarstva zdravstva i drugih vladinih i državnih tijela i organizacija. Sudjelovat će se u radu:

- Povjerenstva za perinatalnu medicinu
- Povjerenstva za praćenje Nacionalnog programa za zaštitu i promicanje dojenja
- Povjerenstva za koordinaciju provedbe Nacionalnog preventivnog programa ranog otkrivanja slabovidnosti
- Povjerenstva za gerijatriju
- Radnim tijelima Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH vezano uz izradu strateških okvira za Rome
- Radne grupe za izradu novog e-Šifrnika usluga
- Statističkog savjeta (radna skupina za Strategiju razvoja službene statistike Republike Hrvatske)
- Povjerenstva za rijetke bolesti
- Povjerenstva za dentalnu medicinu koje uključuje provedbu nacionalnog preventivnog programa "Zubna putovnica" te programa nadziranog četkanja zubi u vrtićima i školama
- Radne skupine za izradu obrasca za evidenciju i praćenje seksualnog zlostavljanja žena
- Radne skupine za unaprjeđenje promocije zdravlja i prevencije bolesti u svrhu pripreme podloga za Nacionalni plan razvoja zdravstva 2021.-2027. godine
- Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga Pravilnika o opsegu i sadržaju podataka te načinu vođenja e-kartona
- Radne skupine za izradu Pravilnika o procesnim, tehničkim, organizacijskim i semantičkim standardima obrade podataka za stručna i poslovna područja u zdravstvu

- Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga Pravilnika o opsegu i sadržaju te načinima vođenja medicinske dokumentacije
- Međuresorne radne skupine za reviziju klasifikacija NACE Rev. 2 i NKD 2007.

te svim ostalim povjerenstvima i radnim skupinama u kojima će biti potrebno sudjelovanje predstavnika Službe za javno zdravstvo HZJZ-a.

Suradivati će se sa:

- Ministarstvom uprave na području izrade temeljnih registara i elektroničku razmjenu podataka
- Ministarstvom rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Hrvatskim zavodom za mirovinsko osiguranje i Zavodom za vještačenje i profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom kod vođenja očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom
- Ministarstvom hrvatskih branitelja u provođenju programa preventivnih sistematskih pregleda hrvatskih branitelja iz domovinskog rata
- Ministarstvom hrvatskih branitelja u analizi smrtnosti i pobola hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata
- Ministarstvom rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike u vezi sudjelovanja u evaluaciji zdravstvenih pokazatelja i izradi pokazatelja za dugotrajnu njegu
- Državnim zavodom za statistiku u vezi izrade Godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti Republike Hrvatske te drugih strateških dokumenata vezano uz službenu statistiku iz područja zdravstva
- Ministarstvom zdravstva u vezi izrade legislativnih okvira iz područja zdravstva, a iz nadležnosti HZJZ-a
- Ministarstvom znanosti i obrazovanja
- Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja
- Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje vezano za razmjenu podataka iz Centralnog zdravstvenog informacijskog sustava Republike Hrvatske
- Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske
- Zavodom za vještačenje i profesionalnu rehabilitaciju

te svim ostalim ministarstvima i tijelima državne uprave koji će trebati stručnu i znanstvenu pomoć djelatnika Službe za javno zdravstvo HZJZ-a.

Izrada strateških dokumenta

Sudjelovat će se u izradi planiranih strategija i strateških planova hrvatskog zdravstva i zdravstvenog sustava. Sudjelovat će se i u izradi ostalih planiranih zakonskih propisa, uredbi i dokumenata za unaprjeđenje zdravstvenog sustava u skladu s preporukama i standardima Europske unije. Služba za javno zdravstvo HZJZ sudjelovat će u predlaganju svih strateških i implementacijskih dokumenata usmjerenih zdravlju populacije, čiji je nositelj zdravstveni sustav, a suradnici i sudionici svi društveni segmenti. Isto tako sudjelovat će se u kreiranju svih dokumenata čiji su nositelji drugi sektori, a zdravstveni sustav kao sudionik u provođenju pojedinih aktivnosti.

Zdravstveno-statistička istraživanja od nacionalnog interesa

Provodit će se zdravstveno-statistička istraživanja od nacionalnog interesa sukladno godišnjem provedbenom planu statističkih istraživanja (GPP) za 2022. godinu.

Prigodom izmjena, dopuna ili izrada novih oblika praćenja zdravstveno-statističkih pokazatelja sve stručno-metodološke upute i primjerci ispunjenih obrazaca i opisi slogova objavljivat će se na web stranici Zavoda.

Prikupljat će se sva godišnja izvješća iz primarne i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite za 2021. godinu:

- Iz djelatnosti na primarnoj razini zdravstvene zaštite (djelatnost obiteljske (opće) medicine, zdravstvene zaštite predškolske djece, zdravstvene zaštite žena, dentalne zdravstvene zaštite, patronaže, kućne njege i medicine rada) će se prikupljati odabrani podaci o radu. Za ordinacije iz djelatnosti obiteljske (opće) medicine, zdravstvene zaštite predškolske djece, zdravstvene zaštite žena i dentalne zdravstvene zaštite koje podatke dostavljaju u Centralni zdravstveni informacijski sustav, podaci će se prikupljati tim putem na način da HZZO podatke dostavi HZJZ-u, a za ostale godišnjim agregiranim izvješćima koje ustanove dostavljaju nadležnim županijskim zavodima za javno zdravstvo, a iz kojih se proslijeđuju u HZJZ.
- Iz specijalističko-konzilijarne zaštite, izvješća specijalista iz svih specijalnosti koji su provodili specijalističke preglede pacijenata (cca. 10 milijuna pregleda godišnje), s ugovorom s HZZO i bez ugovora, po županijama i za RH. Ordinacije i ustanove podatke dostavljale u agregiranom obliku.
- Nastavak kontinuirane suradnje sa službama kao i sa izvođačima i službama HZZO.

Prikupljat će se i obraditi svi podaci o zdravstvenim ustanovama, trgovačkim društvima za obavljanje zdravstvene djelatnosti kao i jedinicama privatne prakse prema vrsti, namjeni i obliku vlasništva, a u skladu s aktualnom registracijom i šifarnikom zdravstvenih ustanova uz mogućnost prikaza aktualnog stanja.

Kontinuirano će se nastaviti prikupljanje, obrada i analiza podataka o djelatnicima u zdravstvu sa značajkama dobi, spola, stručnog obrazovanja, mjestu rada i vrsti radnog odnosa s mogućnošću dinamičnog prikaza promjena i praćenja aktualnog stanja.

Prikupit će se i obraditi podaci o zaposlenima i radu stacionarnih ustanova i to o broju postelja, ispisanih bolesnika, dana bolničkog liječenja i prosječnoj dužini liječenja, godišnjoj zauzetosti i % iskorištenosti kreveta.

Prikupit će se i obraditi podaci o radu dnevnih bolnica, jednodnevne kirurgije i bolničkih hemodijaliza i to broj pacijenata koji su ih koristili kao i broj dana korištenja. Podaci se prate po razinama bolničkih ustanova (opće bolnice, klinike i kliničke bolnice i KBC te specijalne bolnice za kronične bolesnike), bez obzira na vrstu vlasništva i bez obzira na to imaju li ugovor sa HZZO-om. Podaci se prikupljaju agregirano, temeljem godišnjeg izvješća. Tijekom 2022. godine nastavit će se s aktivnostima unaprjeđenja dostave podataka i razvoja sustava za direktno učitavanje podataka.

Prikupit će se i obraditi podaci o liječenima u stacionarnim zdravstvenim ustanovama (oko 550 000 hospitalizacija na stacionarnim odjelima bolnica), u dnevnim bolnicama, jednodnevnoj kirurgiji i bolničkim hemodijalizama (oko 1000000 hospitalizacije), prema ustanovi, djelatnostima, dijagnozama, dobi, spolu, prebivalištu hospitalizirane osobe, gravitacijama, danima liječenja te nastaviti prikupljanje na mjesečnoj razini.

Prikupit će se i obraditi podaci o porodima u zdravstvenim ustanovama (godišnje oko 36.000 prijava poroda). Podaci se obrađuju prema sljedećim značajkama: broj poroda, ukupno rođenih, živorođenih, mrtvorođenih i umrle novorođenčadi prema zdravstvenoj ustanovi; rodilje prema broju prethodnih poroda i pobačaja, komplikacijama u trudnoći, porodu i babinjama po dijagnozi i broju dana ležanja; živorođeni prema porodnoj težini i spolu, dobi majke, patološkim stanjima pri porodu, a umrla novorođenčad prema uzroku smrti.

Prikupit će se i obraditi podaci o pobačajima u zdravstvenim ustanovama (godišnje oko 7.000 pobačaja) prema ustanovi, dobi majke, prebivalištu, broju žive djece, ranijih pobačaja te vrsti pobačaja.

Prikupit će se i obraditi prijave perinatalnih smrti iz svih rodilišta (oko 250 prijava godišnje). Podaci o perinatalno umrlima iz baze poroda i umrloj dojenčadi iz mortalitetne baze će se međusobno upariti u svrhu dobivanja cjelovitije slike o rizičnim čimbenicima za nastanak smrti te dopuniti podacima o porodnoj težini i trajanju trudnoće za umrlu dojenčad i dodatnim podacima o uzrocima smrti za bazu poroda. Osim toga, ovako povezane baze daju mogućnost sudjelovanja u budućem EUROSTAT-ovom istraživanju uzroka perinatalnih smrti.

Prikupit će se podaci o medicinskoj opremi, operacijskim dvoranama i provedenim medicinskim postupcima.

Prikupit će se podaci o financijskim zdravstvenim pokazateljima prema metodologiji sustava zdravstvenih računa od HZZO-a (posebno za obvezno, a posebno za dopunsko zdravstveno osiguranje), Ministarstva zdravstva, Ministarstva obrane, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva financija, Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, svih županija i Grada Zagreba, privatnih zdravstvenih osiguranja te udruga i zaklada koje imaju izdatke za zdravstvene usluge.

Objavit će se publikacija „Korištenje zdravstvene zaštite“ temeljem podataka iz Europske zdravstvene ankete, 3. val te publikacija temeljem podataka iz testiranog modula „Iskustvo pacijenta“.

Putem rutinskih istraživanja, koristeći metode registracije u samim službama te druge raspoložive izvore, provodit će se ciljana istraživanja na reprezentativnim ili odabranim uzorcima.

Nastavit će se prikupljanje podataka iz CEZIH-a, za djelatnost obiteljske (opće) medicine, zdravstvene zaštite predškolske djece, zdravstvene zaštite žena, dentalne zdravstvene zaštite.

Prikupljat će se podaci o provedbi Nacionalnog preventivnog programa ranog otkrivanja slabovidnosti i obrađivati na mjesečnoj i godišnjoj razini. Podaci se prate kroz Registar NPP-a ranog otkrivanja slabovidnosti i temeljem posebne evidencije HZZJ o provedbi programa prema županijama i prema pojedinim provoditeljima (ustanovama koje imaju sklopljene dodatne ugovore s HZZO-om za provedbu ovog programa).

Analizirat će se podatci dostupni u sustavu koji se odnose na prikaz stanja zdravlja osoba pripadnika ranjivih skupina – etničkih manjina (Romi), starijih osoba i dr.

Razvoj znanstveno-istraživačke djelatnosti, zdravstveno-informacijskog sustava i zdravstvene statistike

Temeljem provedenog Godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti (GPP) radit će se stručne analize u svrhu praćenja zdravstvenog stanja stanovništva i evaluacije provedbe mjera zdravstvene zaštite. Preliminarni rezultati svih istraživanja provedenih u okviru GPP-a, objavit će se u svibnju mjesecu, a konačni u listopadu, u Hrvatskom zdravstveno statističkom ljetopisu i drugim publikacijama koji će biti dostupan na www.hzjz.hr.

Nastavit će se rad u Nacionalnom javnozdravstvenom informacijskom sustavu što podrazumijeva i rad na unaprjeđenju godišnje baze hospitaliziranih, ali i svih ostalih baza podataka i registara koji se nalaze u okviru Službe za javno zdravstvo. Radit će se i na objedinjavanju, programskom ujednačavanju i povezivanju postojećeg statističkog i informacijskog sustava te sudjelovanje u izgradnji cjelovitog informacijskog sustava zdravstva. Kroz provedbu Nacionalne strategije za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom provoditi će se istraživanja kojim će se unapređivati kvaliteta života osoba s invaliditetom. Provodit će se zdravstveno-ekonomske analize i raditi na pripremi i publiciranju rezultata.

Radi unaprjeđenja provedbe statističkog istraživanja iz specijalističko-konzilijarne djelatnosti i mogućnosti prelaska na individualno prikupljanje podataka, planirano je testno prikupljanje individualnih podataka za osobe temeljem podataka iz e-Računa HZZO za specijalističko-konzilijarnu djelatnost za 2021. godinu.

Izrada stručnih mišljenja temeljem pokazatelja o zdravstvenom stanju i radu zdravstvenih službi

Nastavit će se izrada i provedba strateških projektnih dokumenata za potrebe Ministarstva zdravstva kao i drugih dokumenata za potrebe Vlade Republike Hrvatske (Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012. – 2020/ izrada nove strategije.; Ciljevi održivog razvoja (za područje zdravstva); Dekada za Rome s Akcijskim planom i Nacionalnom strategijom za uključivanje Roma (nacionalnim strateškim okvirom), dokumenti za Odbor za socijalnu zaštitu Europske komisije i dr.). Na zahtjev Ministarstva zdravstva nastaviti će se praćenje zdravstvenih indikatora vezanih uz utjecaj okoliša na zdravlje. Uz navedeno izrađivat će se i ostala mišljenja na zahtjev svih ministarstava i tijela državne uprave, a iz djelokruga rada Službe za javno zdravstvo.

Zdravstveno prosvjećivanje

U suradnji s drugim službama Zavoda, a za potrebe primarne zdravstvene zaštite, ~~medicine rada~~ i poboljšanja zdravstvenog stanja vulnerabilnih skupina stanovništva, sudjelovat će se u izradi edukativnih materijala. Sudjelovat će se u uređivanju i tehničkoj podršci web stranice www.hzjz.hr kao komunikacijskih stranica Zavoda s javnošću. Pisat će se popularni zdravstveno promotivni tekstovi, prema trenutnim javnozdravstvenim prioritetima, ali i prema upitima i izraženom interesu građana. Izradit će se i unaprijediti profili na društvenim mrežama u svrhu promocije i rada na povećavanju odaziva na Nacionalni preventivni programa ranog otkrivanja slabovidnosti.

Međunarodna suradnja i provođenje projekata

Na području međunarodne suradnje planiraju se slijedeće aktivnosti:

- Sudjelovanje u nadzoru i praćenju provođenja kodeksa Svjetske zdravstvene organizacije *“Code of Practice on the International Recruitment of Health Personnel”*
- Sudjelovanje u radnoj skupini za Agenig UNECE-a
- Sudjelovanje u pripremi i objavi članaka temeljem rezultata RECOVER-e projekta, ~~kao voditelj~~ Radnog paketa 5 (Ekonomska evaluacija)
- Sudjelovanje u Joint Action on transfer of best practices in primary care
- Sudjelovanje u PHIRI projektu - WP 6. Task 6.3: Use Case C – *„Effects of the COVID-19 pandemic on maternal and newborn health“*
- Sudjelovanje u radu radnih skupina Ministarstva zdravstva a vezano uz projekt „Developing Health System Performance Assessment in Croatia (HSPA)“
- Sudjelovanje u New EU Joint Action "Health Workforce to meet Health Challenges"

Nastaviti će se rad i sudjelovanje u međunarodnim udruženjima i organizacijama te međunarodnim istraživanjima:

- Svjetska zdravstvena organizacija: za zdravstvene pokazatelje za Republiku Hrvatsku (HFA - Health for all Database), za upitnik "Monitoring knowledge, risk perceptions, preventive behaviours and trust to inform pandemic outbreak response" te ostale ad hoc upite i istraživanja.
- EUROSTAT, za pitanje posebnih istraživanja o zdravlju (EHIS)
- EUROSTAT, Working Group on Public Health Statistics
- EUROSTAT, Technical Group on Health Care non-expenditure Statistics
- EUROSTAT, Technical Group on Health Care expenditure Statistics
- ISG-SPC EC, za pokazatelje socijalne i zdravstvene skrbi
- EHLEIS (The European Health and Life Expectancy Information System) u okviru BRIDGE-Health projekta koji je dio 3. EU Health Programme, 2014-2020
- Experts Group on Health Information (EGHI), European Commission Directorate-General for Health and Consumers, Directorate C – Public Health

- UNICEF-ov Moneè projekt
- The Alan Guttmacher Institute (World Abortion Overview)
- Euro-Peristat za pokazatelje perinatalnog zdravlja
- Predviđa se daljnje sudjelovanje stručnjaka službe na sastancima vijeća u Bruxellesu u sklopu izrade prijedloga programa „Zdravlje za rast“ i prijedlogu programa „Zdravo starenje“.
- Sudjelovanje u radu *UNECE Population Unit WG on Ageing*

Pružanje stručno metodološke pomoći zdravstvenim djelatnicima te zdravstvenim ustanovama Hrvatske u vezi s kvalitetom izvještavanja morbiditetne statistike

Nastavit će se pružanje stručno metodološke pomoći oko pravilnog načina izvještavanja iz PZZ-a, SKZ i bolničkog sustava za potrebe morbiditetne bolničke statistike (Upute i šifarnici) na <https://www.hzjz.hr/suradnici/> i u vezi izvješća o radu bolnica.

Stručno usavršavanje

Sudjelovat će se u školovanju i stručnom osposobljavanju zdravstvenih djelatnika iz područja javnog zdravstva i školske medicine. Provoditi će se redoviti mentorski rad sa specijalizantima javnozdravstvene medicine. Nastavit će se sudjelovanje u dodiplomskoj, poslijediplomskoj i kontinuiranoj nastavi iz javnog zdravstva, obiteljske medicine te u sveučilišnom diplomskom studiju sestrinstva iz predmeta sestrinstvo u zaštiti zdravlja na radu, javnog zdravstva i promicanja zdravlja i primarne zdravstvene zaštite. Nastavit će se suradnja sa stručnjacima, stručnim tijelima i udrugama iz zemlje i inozemstva te u znanstvenim i stručnim projektima. Aktivno će se sudjelovati na kongresima, simpozijima, stručnim sastancima te publiciranju stručnih i znanstvenih radova i drugim oblicima stručnog usavršavanja neophodnog za razvoj pojedinih javnozdravstvenih područja i socijalno-medicinske djelatnosti.

Registar osoba s invaliditetom

Za potrebe praćenja broja osoba s invaliditetom u Službi se vodi Registar osoba s invaliditetom čija djelatnost je propisana Zakonom o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01). Zbog izmjene načina vještačenja te uspostave Jedinstvenog tijela vještačenja bit će potrebno u 2021. donijeti novi Zakon o registru osoba s invaliditetom. Sudjelovati će se u izradi nove Nacionalne strategije izjednačavanje mogućnosti osobe s invaliditetom. Temeljem Zakona o jedinstvenom tijelu vještačenja (NN 85/14) registar će zaprimati, evidentirati, logički kontrolirati i obrađivati nalaze i mišljenja navedenog tijela. Temeljem Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 157/13, 152/14) te Pravilnika o očevidniku zaposlenih osoba s invaliditetom (NN97/14) operativno će se voditi Očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom i mjesečno ga dostavljati Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje. Uz navedeno izdavati će se potvrde u upisu osobe u Registar osoba s invaliditetom. Planira se publiciranje izvještaja o osobama s invaliditetom u okviru Hrvatskog zdravstveno statističko ljetopisa te Biltena o osobama s invaliditetom, kao i obrade parametara prema specifičnim zahtjevima nacionalnih i međunarodnih potražitelja. Predviđa se zaprimanje između 20-30 navedenih

zahtjeva. U planu je i ažuriranje web stranica javno-zdravlje.hr koje sadrže informacije i zaseban dio posvećen osobama s invaliditetom te administriranje Oglasnika za osobe s invaliditetom koji se nalazi na istim stranicama. Sudjelovati će se i u organizaciji i provedbi javnozdravstvenih stručnih sastanaka te nastavi na dodiplomskom i poslijediplomskim studijima na Medicinskom i Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu. Planira se i sudjelovanje u edukaciji zdravstvenih djelatnika o specifičnostima koje proizlaze iz invaliditeta.

Vođenje Nacionalnog registra pružatelja zdravstvene zaštite (NRPZZ)

Kontinuirano će se pratiti i obrađivati svi podaci iz NRPZZ o zdravstvenim ustanovama, trgovačkim društvima za obavljanje zdravstvene djelatnosti i drugim zdravstvenim organizacijskim jedinicama prema vrsti ustanove, osnivaču, odobrenim djelatnostima, radnicima pružatelja zdravstvene zaštite i povijesti promjene bilo kojeg obilježja te na zahtjev dostavljati stručnim službama Ministarstva zdravstva.

NRPZZ je usuglašen sa standardima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje zbog lakšeg praćenja i razmjene podataka. Baza podataka se redovito ažurira i dostavlja Direkciji HZZO. Baza podataka dopunit će se podacima o licenci zdravstvenih radnika. Podaci o zdravstvenim ustanovama i dalje će se dopunjavati OIB-om ustanove. Nastavit će se rad na objedinjavanju baza podataka NRPZZ i bolnički liječenih pacijenata usklađivanjem naziva, šifri ustanova (OIB, HZZO šifra), šiframa djelatnosti stacionarne i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite.

Projekt uspostave Nacionalnog registra pružatelja zdravstvene zaštite dio je ukupnog projekta o isporuci *modula jedinstvene računalne platforme Nacionalnog javnozdravstvenog informacijskog sustava Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo* koji vodi HZJZ.

Registar preventivnih pregleda Nacionalnog preventivnog programa ranog otkrivanja slabovidnosti

Prikupljeni podaci o provedbi Nacionalnog preventivnog programa ranog otkrivanja slabovidnosti i analizirat će se na mjesečnoj i godišnjoj razini prema županijama i pojedinim provoditeljima (ustanovama koje imaju sklopljene dodatne ugovore s HZZO-om za provedbu ovog programa).

AKTIVNOSTI VEZANE ZA SUZBIJANJE COVID-19

- Koordinacija digitalne platforme za praćenje COVID 19
- Sudjelovanje u aktivnostima cijepljenja te izdavanja COVID potvrda
- Izrada R0

4. SLUŽBA ZA ŠKOLSKU MEDICINU, MENTALNO ZDRAVLJE I PREVENCIJU OVISNOSTI

Poslovi i zadaće na državnoj razini za potrebe Ministarstva zdravlja i drugih vladinih i državnih tijela i organizacije:

Sudjelovat će se u radu povjerenstava i radnih skupina na području zdravlja i dobrobiti školske djece i mladih kao i mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti uključujući pitanja organizacije zdravstven zaštite. Surađivat će se s Ministarstvom zdravstva, Ministarstvom znanosti i obrazovanja, Agencijom za odgoj i obrazovanje, Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Uredom za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH, i te svim ostalim ministarstvima i tijelima državne uprave koji će trebati stručnu i znanstvenu pomoć djelatnika Službe za školsku medicinu, mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti HZJZ-a.

Posebno će se surađivati s Ministarstvom znanosti i obrazovanja na suzbijanju pandemije u odgojno-obrazovnim ustanovama. Posebno će se surađivati s Ministarstvom zdravstva na praćenju cijepljenja prema županijama te na drugim aktivnostima vezanim uz suzbijanje COVID-19-

Rad na izradi i implementaciji strateških dokumenta i stručnih mišljenja temeljem pokazatelja o zdravstvenom stanju i radu zdravstvenih službi:

Sudjelovat će se u izradi strateških i implementacijskih dokumenata usmjerenih zdravlju djece i mladih te mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti čiji je nositelj zdravstveni sustav, a suradnici i sudionici svi društveni segmenti. Isto tako sudjelovat će se u kreiranju svih dokumenata čiji su nositelji drugi sektori, a zdravstveni sustav kao sudionik u provođenju pojedinih aktivnosti.

Radit će se na razvoju sustava zaštite mentalnog zdravlja u zajednici i ranog otkrivanja mentalnih poremećaja, uključujući bolesti ovisnosti.

Nastavit će se s redefiniranjem djelatnosti školske medicini, te djelatnosti mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti.

Zdravstveno-statistička istraživanja od nacionalnog interesa:

Provodit će se zdravstveno-statistička istraživanja od nacionalnog interesa sukladno godišnjem provedbenom planu statističkih istraživanja (GPP) za 2022. godinu te objaviti u Hrvatskom zdravstveno-statističkom ljetopisu iz djelatnosti školske medicine i djelatnosti mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti.

Registar osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga

Prema programu Statističkih istraživanja nastavak prikupljanja prijava o ovisnicima liječenim u sustavu zdravstva. Sve osobe koje borave u specijalnim psihijatrijskim, općim i kliničkim bolnicama, primarnoj zdravstvenoj zaštiti, terapijskim zajednicama te postupno i penalnom sustavu, kao i u Službama za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti ulaze u jedinstveni registar. Kontinuirano će se nastaviti prikupljanje podataka prema unaprjeđenoj/poboljšanoj/novijoj metodologiji usuglašenoj u prosincu 2011. Nastavit će se kontinuirana

edukacija djelatnika županijskih Službi za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti u vezi mogućih problema u primjeni mogućih promjena u kompjutorskom programu za upis i obradu podataka o liječenim ovisnicima. Nastavak edukacije djelatnika iz penalnog sustava u vezi upisa podataka u elektronski sustav.

Nastavak aktivnosti uvođenja Specijalnog registra osoba umrlih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga.

Međunarodna suradnja i provođenje projekata:

Na međunarodnoj razini će se sudjelovati u radnoj grupi Svjetske zdravstvene organizacije na suzbijanju COVID-19 u školama, kao i na drugim aktivnostima suzbijanja COVID-19, unaprjeđenja zdravlja učenika i studenata te unaprjeđenju mentalnog zdravlja.

Stručno usavršavanje*

Sudjelovat će se u školovanju i stručnom osposobljavanju zdravstvenih djelatnika iz područja javnog zdravstva, školske medicine, mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti. Aktivno će se sudjelovati na kongresima, simpozijima, stručnim sastancima te publiciranju stručnih i znanstvenih radova i drugim oblicima stručnog usavršavanja.

Zdravstveno prosvjećivanje*

Sudjelovat će se u izradi edukativnih materijala, odgovarati na upite medija i građana. Sudjelovat će se u uređivanju i tehničkoj podršci WEB stranicama zavoda. Za navedene stranice pisat će se popularni zdravstveno promotivni tekstovi, prema trenutnim javnozdravstvenim prioritetima, ali i prema upitima i izraženom interesu građana. Radit će se na programu Zubna putovnica i nadzirano četkanje zubi u vrtićima i školama

5. SLUŽBA ZA PROMICANJE ZDRAVLJA

Tijekom 2022. godine Služba za promicanje zdravlja će nastaviti s provedbom aktivnosti Nacionalnog programa Živjeti zdravo koje su započele ranijih godina, a čije sufinanciranje nije predviđeno kroz Europski socijalni fond (ESF).

***Napomena:** kroz ESF projekt se radi na osnaživanju aktivnosti svih komponenata Nacionalnog programa „Živjeti zdravo“.

Tijekom 2022. godine Služba za promicanje zdravlja svoje će kapacitete primarno usmjeriti na provedbu **aktivnosti promicanja zdravlja koje se temelje na Nacionalnom programu „Živjeti zdravo“, a koje su sufinancirane sredstvima iz Europskog socijalnog fonda.**

Aktivnosti uključuju:

1. Zdravstveno obrazovanje – pokrivena su sljedeća područja:

a) Prehrana, tjelesna aktivnost i prevencija debljine

Zdravstveno obrazovanje djece i mladih, osim činjenica o zdravlju usvojenih tijekom nastavnog procesa, uključuje i osnaživanje zdravstvene pismenosti odnosno usmjeravanje ka usvajanju zdravih stilova života te osvještavanju važnosti očuvanja tjelesnog zdravlja putem promicanja pravilne prehrane i redovite tjelesne aktivnosti, a u cilju prevencije prekomjerne tjelesne mase i debljine. Ove aktivnosti usmjerene na prevenciju debljine potrebno je provoditi s obzirom da je debljina i sama prepoznata kao kronična bolest te dodatno leži u podlozi za nastanak danas pet najčešćih kroničnih nezaraznih bolesti kao što su kardiovaskularne bolesti, šećerna bolest tipa 2, tumori, kronična opstruktivna plućna bolest te mentalni poremećaji. Dodatno, istraživanja pokazuju da je debljina rizični čimbenik za razvoj težih oblika infektivnih bolesti praćenih komplikacijama. Iz tog razloga u prevenciji debljine neophodno je djelovati već od ranog djetinjstva kroz različita okruženja:

1. U vrtiću
 - Edukacija djelatnika predškolskih ustanova o temama pravilne prehrane, tjelesne aktivnosti i prevencije debljine.
 - Obilježavanje nacionalnog Tjedna zdravlja u vrtiću.
2. U školi
 - Nastavak izrade i redovite, mjesečne elektroničke dostave jelovnika u cilju primjene Nacionalnih smjernica za prehranu učenika u osnovnim školama.
 - Pružanje dodatne podrške školama u implementaciji Nacionalnih smjernica za prehranu učenika u osnovnim školama.
 - Uspostava nacionalne mreže škola mentora iz područja promicanja pravilne prehrane.
 - Obilježavanje nacionalnog Tjedna školskog doručka.
 - Pružanje podrške i pomoći područnim osnovnim školama, njih 1000, koje su uključene u aktivnost Poligon za tjelesnu aktivnost školske djece s ciljem daljnje provedbe.
 - Pružanje podrške i pomoći osnovnim školama s nastavkom implementacije plakata 10' vježbanje.
 - Uspostava nacionalne mreže škola mentora iz područja promicanja tjelesne aktivnosti.

b) Mentalno zdravlje

U sklopu aktivnosti jačanja kapaciteta stručnjaka iz javnozdravstvenog sustava u području psihoedukacije, promicanja i zdravstvenog opismenjavanja na području mentalnog zdravlja djece i mladih te promicanja mentalnoga zdravlja i psihološke prve pomoći u među odgojno-obrazovnim djelatnicima u osnovnim i srednjim školama, tijekom 2022. godine:

1. Nastavit će se s provedbom mentalnozdravstvenog opismenjavanja odgojno-obrazovnih djelatnika u osnovnim i srednjim školama putem *online* platforme za učenje na daljinu (osnovna razina edukativnog programa *PoMoZi Da*) i trodnevne edukacije uživo po županijama (napredna razina edukativnog programa *PoMoZi Da*), u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje obrazovanje i županijskim zavodima za javno zdravstvo po županijama.
2. Pratit će se provedba i pružati tehnička i organizacijska podrška odgojno-obrazovnih djelatnicima za učenje na daljinu putem online platforme.
3. Pratit će se provedba i pružati organizacijska i stručna podrška djelatnicima ŽJIZ - članovima provedbene skupine u provedbi i evaluaciji mentalnozdravstvenog opismenjavanja odgojno-obrazovnih djelatnika u osnovnim i srednjim školama RH po županijama putem trodnevni edukacija (provedba napredne razine edukativnog programa *PoMoZi Da*).

c) Spolno zdravlje

1. U sklopu aktivnosti jačanja kapaciteta ŽJIZ i škola za podršku provedbe zdravstvenog odgoja i edukaciju u području zaštite spolnog zdravlja i reproduktivnog zdravlja, tijekom 2022. godine:
 - Nastavak edukacija stručnjaka u ŽJIZ za provedbu edukacija mladih (do ukupnog broja od 21 edukacije, po jedna u svakom ŽJIZ).
 - Nastavak distribucije edukativnog materijala i anatomske modele spolnog sustava ŽJIZ.
 - Nastavak edukacija učenika 3. razreda srednjih škola diljem RH do ukupno 100 škola.
 - Provedba Istraživanja za potrebe evaluacije edukativnih aktivnosti o očuvanju spolnog i reproduktivnog zdravlja učenika srednjih škola.
 - Nakon edukacije u školama, omogućit će se slobodan pristup svim edukativnim materijalima u online obliku za provedbu edukacije.
2. U sklopu aktivnosti jačanja uloge postojećih polivalentnih savjetovališta za mlade i savjetovališta za promicanje spolnog zdravlja u ŽJIZ te nadogradnja postojećih usluga za promicanje odgovornog spolnog ponašanja pri zavodima:
 - Organizacija, promidžba i provedba Europskog tjedna testiranja na HIV uz cilj uključivanja savjetovališta za promicanje spolnog zdravlja u ŽJIZ.
 - U sklopu obilježavanja Europskog tjedna testiranja na HIV obilježiti će se i Svjetski dan borbe protiv AIDS-a.
 - Širenje usluga Savjetovališta na savjetovanje iz područja ginekologije („Pitaj ginića?“).
3. U sklopu javnozdravstvene kampanje „Nema maženja bez paženja“
 - Organizacija, promidžba i provedba nacionalne kampanje iz područja spolnog i reproduktivnog zdravlja.
 - U sklopu kampanja će se obilježiti Svjetski dan spolnog zdravlja.
 - Izrada, tisak i distribucija promidžbenih materijala.

2. Zdravlje i tjelesna aktivnost

1. Nastavak suradnje sa županijskim zavodima za javno zdravstvo, lokalnim turističkim zajednicama i ostalim članovima timova
 - Provedba aktivnosti „Hodanjem do zdravlja“ redovito u svim županijama, praćenje provedbe i izvještavanje:
 - Sastavljanje Kalendara aktivnosti „Hodanjem do zdravlja“ u svakoj županiji.
 - Provedba aktivnosti „Hodanjem do zdravlja“ prema Kalendaru aktivnosti.
 - Objava plana aktivnosti „Hodanjem do zdravlja“ na internetskim stranicama lokalne samouprave, organizacija civilnoga društva, županijskih zavoda za javno zdravstvo te Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.
 - Medijska promidžba aktivnosti „Hodanjem do zdravlja“.
 - Nastavak koordinacije uključivanja hodačkih staza u ponudu turističkih zajednica.
 - Koordinacija obilježavanja Nacionalnog dana hodanja u svim županijama.
 - Redovita provedba Hrvatskog festivala hodanja u Ličko-senjskoj županiji.
 - Uključivanje novih dionika u provedbu aktivnosti „Hodanjem do zdravlja“.

3. Zdravlje i prehrana

1. Izrada, tisak i distribucija promidžbenih materijala o nutritivno povoljnoj hrani.
2. Povećanje suradnje s prehrambenom industrijom u postizanju vidljivosti nutritivno vrednijih namirnica
 - Formiranje tima stručnjaka za poticanje prehrambene industrije na prijavu za dobivanje jamstvenog žiga Živjeti zdravo u županijama u kojima nisu formirani timovi.
 - Izrada i primjena plana djelovanja prema prehrambenoj industriji (sastanak s koordinatorima županijskih zavoda i njihova edukacija).
 - Usklađivanje kriterija sa novim smjernicama na nivou EU.
 - Radni sastanci s Povjerenstvom i Radnom skupinom u vezi kriterija i daljnjih aktivnosti.
3. Analiza hrane i prehrambenih proizvoda, edukacije ŽJZ i dodjela jamstvenog žiga Živjeti zdravo s ciljem postizanja vidljivosti nutritivno vrednijih namirnica u svakodnevnoj kupovini (50 proizvoda godišnje)
 - Laboratorijska analiza od strane HZJZ-a i mreže županijskih zavoda.
 - Edukacija ŽJZ o provođenju analize, dodjeli jamstvenog žiga „Živjeti zdravo“.
 - Dodjela jamstvenog žiga Živjeti zdravo.
 - Monitoring proizvoda kojima je dodijeljen jamstveni žig „Živjeti zdravo“ od strane HZJZ-a.
 - Izrada registra proizvoda označenih Jamstvenim žigom „Živjeti zdravo“.

4. Zdravlje i radno mjesto

1. Redovita komunikacija sa županijskim timovima za dodjelu naslova „Tvrtka prijatelj zdravlja“.
2. Nadzorni posjet tvrtkama i provedba evaluacijskog upitnika.
 - Pisanje izvješća s preporukama na temelju provedene evaluacije.
3. Izrada plana i provođenje edukacija djelatnika predložene tvrtke o temama promicanja zdravlja.
4. Edukacija djelatnika tvrtke o temama promicanja zdravlja.
5. Suradnja sa županijskim zavodima za javno zdravstvo pri organizaciji edukativnih aktivnosti u tvrtkama koje su smještene u njihovoj županiji.
6. Pisanje izvješća o provedenim edukativnim aktivnostima.
7. Promidžba zdravlja na radnom mjestu edukativno-informativnim aktivnostima i materijalima.
 - Izrada i distribucija informativnih letaka i brošura.
8. Organizacija svečanih dodjela naslova „Tvrtka prijatelj zdravlja“.
9. Provedba recertifikacije onih tvrtki kojima je isteklo pravo korištenja naziva „Tvrtka prijatelj zdravlja“.
10. Planirana je edukacija projektnog tima iz područja socijalnog marketinga.

5. Zdravlje i okoliš

1. Edukacije timova za provođenje aktivnosti „Volonteri u parku“ i imenovanih voditelja aktivnosti u svim županijama.
2. Redovita provedba aktivnosti Volonteri u parku planira se:
 - sastavljanje Kalendara aktivnosti u svim županijama
 - objava plana aktivnosti na internetskim stranicama lokalne samouprave, turističke zajednice i na stranicama organizacija civilnoga društva
 - provedba aktivnosti prema Kalendaru
 - medijska promidžba aktivnosti
 - distribucija promidžbenih materijala

6. Promidžba i vidljivost

1. Kroz objave na društvenim mrežama, kao i u nacionalnim i lokalnim medijima, Služba će u 2022. godini nastaviti praćenje i diseminaciju rezultata provedbe projekta na razini svih 5 elemenata.
2. Nastavit će se diseminacija promidžbenih i edukativnih materijala nastalih u sklopu projekta *Živjeti zdravo*.

Osim ovih aktivnosti nastaviti će se dosadašnje redovne aktivnosti Službe:

1. Suradnja s međunarodnim tijelima SZO i EU

Suradnja s međunarodnim ustanovama i razmjena informacija sa stručnjacima diljem svijeta omogućuje stručnjacima Službe za promicanje zdravlja da na traženje Ministarstva zdravstva daju mišljenja o pojedinim temama koje se tiču djelokruga rada Službe.

Djelatnici Službe su focal points za različita područja te članovi brojnih radnih skupina:

- WHO - Promoting health throughout the life-course (SZO - Promicanje zdravlja kroz cjeloživotno učenje) – nacionalna tehnička kontakt osoba: izv. prof. dr. sc. Sanja Musić Milanović, dr. med.
- WHO - Nutrition National Focal Point (SZO - Promicanje pravilne prehrane, tjelesne aktivnosti i prevencija debljine) – nacionalna kontakt osoba: izv. prof. dr. sc. Sanja Musić Milanović, dr. med.
- Expert Group “Health Enhancing Physical Activity” (HEPA) (stručna skupina za jačanje tjelesne aktivnosti Europske Komisije) – nacionalna kontakt osoba: izv. prof. dr. sc. Sanja Musić Milanović, dr.med.
- Health Information Committee (Odbor za zdravstveno informiranje) – članica izv. prof. dr. sc. Sanja Musić Milanović, dr.med.
- WHO - Regional Directors Advisory Council on Innovation for NCD (savjetodavno Vijeće direktora za Europsku regiju SZO za inovacije u području KNB) – savjetnica, izv. prof. dr. sc. Sanja Musić Milanović, dr.med.

Služba za promicanje zdravlja tijekom 2022. radit će i na **međunarodnim projektima**:

- **JA Best ReMap** – Zajednička akcija na implementaciji validiranih modela dobre prakse iz pravilne prehrane - Maja Lang Morović, prof. rehabilitator
- **JA implementation of best practices and research results on prevention of non-communicable diseases and risk factors – Healthy Lifestyle – Smart Family** – Dora Bukal, dr. med. i Sanja Meštrić, dipl. san. ing.

Tijekom 2022. godine Služba će nastaviti rad na **publiciranju i diseminaciji rezultata provedenih istraživanja** u kojima su sudjelovali kao dio istraživačkog tima djelatnici Službe: COSI, RARHA SEAS europsko istraživanje o konzumaciji alkohola na općoj populaciji, ESPAD 2019.

- provedba 6. kruga istraživanja Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI) – voditeljica istraživanja u Hrvatskoj, izv. prof. dr. sc. Sanja Musić Milanović, dr.med.
2. Tijekom 2022. nastaviti će se suradnja Službe za promicanje zdravlja s Ministarstvom zdravstva i drugim tijelima državne uprave na **praćenju i uspostavi strateških dokumenata iz područja rada Službe:**
- Radna grupa za izradu Akcijskog plana za debljinu – izv. prof. dr. sc. Sanja Musić Milanović, dr.med. i Maja Lang Morović, prof. rehabilitator
 - Radna skupina za pokazatelje zdravstvenih ishoda, stanja zdravlja i dobrobiti u sklopu HSPA (Health System Performance Assessment) – Diana Jović Burić, dr.med., univ.mag.admin.sanit. i Dora Bukal, dr.med.
3. U sklopu aktivnosti zdravstvenog prosvjeđivanja i podizanja razine svijesti vezano uz područja rada Službe u 2022. godini pratit će se i obilježavati značajni datumi u **kalendaru zdravlja**. Nastavit će se izrada i objava edukativnih članaka i sadržaja na web stranicama.

6. SLUŽBA ZA MIKROBIOLOGIJU*

Služba za mikrobiologiju Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo nositelj je i koordinator mikrobiološke djelatnosti na nacionalnoj razini te izvršava aktivnosti u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i koordinira djelovanje mikrobioloških laboratorija u Zavodima za javno zdravstvo.

Služba ostvaruje djelatnost na nekoliko razina: stručno, znanstveno i edukacijski.

Stručna aktivnost odvija se kroz svakodnevni rutinski rad (zaprimanje i dijagnostika uzoraka većinom izvanbolničke populacije; financiranje temeljem ugovora s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje). Referentna aktivnost odvija se kroz rad referentnih laboratorija i kroz dijagnostiku koja se odvija u uskoj suradnji s Službom za epidemiologiju zaraznih bolesti HZJZ-a, u slučajevima iznenadnih epidemija visoko infektivnim uzročnicima koji zahtijevaju rad u uvjetima bio-zaštite 3/4.

Vođenje nacionalnih i suradnih centara SZO (Nacionalni centar za salmonele, kampilobakter i koleru, Nacionalni centar za polio, Nacionalni centar za influencu, Nacionalni centar za morbile/rubelu, Supranacionalni centar za tuberkulozu)

Nacionalni centar za salmonele, kampilobakter i koleru sudjeluje u dijagnostici mikroorganizama koje se pronose hranom, vodom i potvrđuje uzročnike navedenih infekcija dobivene iz cijele RH, posebno salmonele. S obzirom da je osigurana i mogućnost sekvenciranja u HZJZ-a, planira se u suradnji s projektom na razini ECDC-a sekvenciranje sojeva salmonela i kampilobaktera, kao najčešćih uzročnika bakterijskih infekcija koje se prenose hranom.

Nacionalni centar za polio sudjeluje u supranacionalnoj mreži vanjske kontrole kvalitete rada nacionalnih polio laboratorija koju provodi SZO. Surađuje sa SZO putem tjednih izvještaja o radu Nacionalnog polio laboratorija pomoću LDMS programa (Laboratory Data Management System). Centar vrši nadzor i dijagnostiku uzročnika virusnih akutnih proljeva (rotavirusi, adenovirusi, norovirusi i astrovirusi).

Nacionalni centar za influencu surađuje s Referentnim centrom za influencu u Londonu; izvještava kroz Flunet mrežu SZO nove podatke o praćenju respiratornih virusa i influence; aktivno provodi promidžbene aktivnosti u vezi cijepljenja te dodatno karakterizira molekularnim metodama izolate virusa influence, uzgaja odabrane viruse

influenze u staničnoj kulturi te oplodjenim kokošjim jajima te ih šalje na dodatnu karakterizaciju u London kroz Flunet mrežu.

U Nacionalnom centru za praćenje morbila i rubele u RH radi se serološka dijagnostika morbila i rubele metodom ELISA (IgM i IgG protutijela). Dodatno se v. Morbila dokazuje i molekularnim metodama (RT-PCR) te po potrebi dodatno karakterizira sekvenciranjem.

Supranacionalni centar za tuberkulozu obavlja najviši stupanj dijagnostike za sve izolate mikobakterija iz svih zdravstvenih ustanova iz RH te izvodi potvrde rezistencije na antituberkulotike te identifikaciju netuberkuloznih mikobakterija. Laboratorij također jednom godišnje šalje vanjsku kontrolu kvalitete većim laboratorijima u Hrvatskoj koji izvođe testove osjetljivosti. Ove je godine u laboratoriju uvedena i metoda sekvenciranja cijelog genoma, kojom se planira zamijeniti dosadašnja genotipizacija MIRU-VNTR metodom. Proveden je izvid Hrvatske akreditacijske agencije sa pozitivnim ishodom te se uskoro očekuje dobivanje statusa akreditiranog laboratorija.

U Službi djeluju Referentni centri Ministarstva zdravstva RH (RL MZ RH), koji obavljaju subtipizaciju uzoraka iz ostalih laboratorijskih centara u RH:

- RC MZ RH za virološku dijagnostiku infekcija dišnog i probavnog sustava
- RC MZ RH za dijagnostiku i praćenje virusnih zoonoza.

U 2016. god. Služba je, zbog pojave novih, emergentnih virusa (West Nile virus, Usutu virus) te re-emergentnih virusa (virus dengue) i importiranih virusa (chikungunya virus, Zika virus), osnovala novi RC MZ RH za dijagnostiku i praćenje virusnih zoonoza, koji nastavlja djelatnost u području dijagnostike virusnih zoonoza i nositelj je brojnih projekata.

RC MZ RH za respiratorne i enteralne viruse se bavi izravnom detekcijom (izolacijom i molekularnom dijagnostikom) respiratornih i enteralnih virusa te po potrebi vrši tipizaciju virusa. Od 2020. vrši dijagnostiku SARS-CoV-2 za uzorke uzete u HZJZ te kao i ispomoc županijskim zavodima sa manjim kapacitetom obrade. Osim PCR i ICT metoda, radi i test neutralizacije za dokaz neutralizacijskih antitijela. Za potrebne molekularno-epidemiološkog nadzora u suradnji s ECDC odrađuje se sekvenciranje SARS-CoV-2 pozitivnih uzoraka za cijelu RH te se uvodi samostalno sekvenciranje. Osim dijagnostike, RL je i jedan od laboratorija ovlašten za validaciju metoda detekcije (PCR i ICT) SARS-CoV-2 prije uvođenja na tržište RH.

Pokretanje programa praćenja pojavnosti virusa influence, SARS-CoV-2 i respiratornog sincicijskog virusa po sentinel principu.

Hrvatski Nacionalni Referentni Laboratoriji (NRLs) za Europski centar za kontrolu i prevenciju bolesti (ECDC) – ukupno 19, potvrđeni od MZ su:

- NRL za: polio, influencu, morbile i rubelu, respiratorne i enteralne viruse, klamidije, arboviruse i rikecije
- P3 bakterije i viruse, tj. uzročnike visokog stupnja patogenosti, tuberkulozu, meningokoke, legionele, bordetele i *C. diphtheriae*, koleru, salmonelu, listerije, borelije, mikoplazme, leptospirozu, humane parazite i sistemske mikoze

Vođenje državnih registara

Središnji laboratorijski registar rezistentne tuberkuloze

Provođenje znanstvenih istraživanja iz područja mikrobiologije

Sudjelovanje u projektima

- European Reference Laboratory Network for Tuberculosis (ERLN-TB) - To Strengthen Tb Diagnosis, Drug Susceptibility Testing, and International Coordination,
- Molecular Surveillance of MDR-TB in Europe (MDR-TB Project)-ECDC/RIVM o molekularnom praćenju multirezistentnih sojeva *Mycobacterium tuberculosis* (MDR-TB), genotipovi MDR-TB sojeva iz svih europskih zemalja se skupljaju i prate prospektivno – u sklopu praćenja i slanja podataka Europskom centru za kontrolu i prevenciju bolesti (ECDC),
- Renumeration for the assistance to Montenegro TB National Reference Laboratory to be performed by Croatian SRLN for tuberculosis,
- Sudjelovanje u projektu praćenja učestalosti izolata *Neisseriae gonorrhoeae* i antimikrobne osjetljivosti za potrebe ECDC-a, program „The European Gonococcal Antimicrobial Surveillance Programme - EURO GASP“ započet u kolovozu 2009., pod vodstvom tima iz Public Health England i Örebro University Hospital (Sweden)
- Uključenje NC za salmonelu i kampilobakter u Projekt FWD AMR-RefLabCap 2021 -2024. Statens Serum Institut (SSI) i Tehničko sveučilište Danske (DTU) izvođači su četverogodišnjeg projekta (2021.-2024). Svrha projekta FWD AMR-RefLabCap je jačanje koordinacije, podrške i izgradnje kapaciteta u funkcijama nacionalnog mikrobiološkog referentnog laboratorija za testiranje i nadzor AMR-a kod Salmonela i Campylobacter u ljudskim uzorcima.
- Sudjelovanje u istraživačkom projektu „WaterQ – digitalna transformacija praćenja kvalitete vode“ – planira se raditi dijagnostika kriptosporidija i đardije metodom detekcije antigena fluorescentnom mikroskopijom, sufinanciranje iz Europskog fonda za regionalni razvoj
- Sudjelovanje u nastavku projekta započetog 2014 - Efficient response to highly dangerous and emerging pathogens at EU level (EMERGE),
- Sudjelovanje u projektu Hrvatske zaklade za znanost IP-2020-02-7407: Emergentni i zapostavljeni hepatotropni virusi nakon transplantacije solidnih organa i krvotvornih matičnih stanica; HepViroTransplant
- Sudjelovanje u svim ponuđenim projektima EU i WHO , koji se odnose na unapređenje kapaciteta i poboljšanja dijagnostike korona virusnih ili srodnih infekcija, te su povezane sa korona pandemijom
- Sudjelovanje u projektu EU: *Joint action on antimicrobial resistance (AMR) and health care associated infection (HCAI) listed in the work plan 2016 of the 3rd Health Programme (2017-2021)*
- Sudjelovanje u projektu HERA Inkubatora EC s ciljem osnaživanja kapaciteta za jačanje WGS i PCR kapaciteta kao odgovor na COVID-19 pandemiju (2021-2022)
- Sudjelovanje u radnom paketu (WP7) koji omogućuje unapređenje dijagnostike odabranih BSL3/4 uzročnika (virusa i bakterija) SHARP Strengthened International HeAlth Regulations and Preparedness in the EU - Joint Action (SHARP JA)
- sudjelovanje u projektu JA TERROR
- sudjelovanje u ECDC projektu za ispitivanje učinkovitosti cjepiva protiv COVID-19
- sudjelovanje u ECDC SARI projektu

Sudjelovanje u radu povjerenstava i stručnih tijela osobito Ministarstva zdravstva i drugih nacionalnih institucija i organizacija za područje mikrobiologije

Djelatnici sudjeluju u radu: Povjerenstva za mikrobiologiju MZ RH (predsjednica) i Povjerenstva za verifikaciju eliminacije ospica i rubele MZ (predsjednica) te u Povjerenstvu za praćenje provedbe naputka za suzbijanje i sprječavanje tuberkuloze. U HZIJ postoje RC MZ RH za virološku dijagnostiku infekcija dišnog i probavnog sustava (od 2006), RC MZ RH za dijagnostiku i praćenje virusnih zoonoza (od 2016).

Sudjelovanje u izobrazbi kadrova za područje mikrobiologije te drugih zdravstvenih struka

Djelatnici Službe aktivno sudjeluju u teorijskoj i praktičnoj izobrazbi kadrova u zdravstvu, za područje mikrobiologije. U Službi se obavlja staž tijekom specijalizacije iz kliničke mikrobiologije s parazitologijom, specijalizacije iz epidemiologije te pripravnički staž za inž. med. lab. dijagnostike i lab. tehničare; aktivno se sudjeluje u teorijskoj i praktičnoj izobrazbi studenata Medicinskog fakulteta u Zagrebu i Zdravstvenog veleučilišta (ZVU) u Zagrebu. Služba će organizirati simpozije, tečajeve i radionice poslijediplomskog usavršavanja.

Sudjelovanje u usklađivanju sustava zdravstva sa zdravstvenim standardima Europske Unije za područje mikrobiologije

Specijalizacija iz kliničke mikrobiologije s parazitologijom: djelatnici Službe sudjeluju u izradi Plana specijalizacije iz med. mikrobiologije. Izrađen je prijedlog HZJZ-a za dio programa spec. usavršavanja iz klin. mikrobiologije. Kroz rad Povjerenstva za mikrobiologiju predlažu se programi za subspecijalizacije unutar postojeće specijalizacije iz mikrobiologije te svi laboratoriji redovito sudjeluju u testovima vanjske kontrole (preko RC MZ za antimikrobnu rezistenciju i internacionalnih sustava NEQUAS i EARSS).

Sudjelovanje u organizaciji i provođenju intervencija u kriznim situacijama

Izvršavanje mikrobioloških pretraga iz područja dijagnostike uzročnika koji se dijagnosticiraju u BSL-3/4 (Odjel za TBC i Odsjek za interventnu dijagnostiku opasnih uzročnika: antraks, MERS-CoV, West Nile virus) i redovito obnavljanje protokola.

Izvršavanje mikrobioloških pretraga iz područja dijagnostike uzročnika koji se dijagnosticiraju u BSL-3/4 (Odjel za TBC i Odsjek za interventnu dijagnostiku opasnih uzročnika: SARS CoV-2 i dr.) i redovito obnavljanje protokola. Kontinuirano unaprjeđivanje dijagnostike koronavirusnih i srodnih infekcija, uvođenje sekvenciranja virusa i bakterija, te sve ostale aktivnosti koje uključuju usavršavanje dijagnostike korona - virusnih i srodnih infekcija.

Koordinacijsko tijelo osnovano u suradnji s djelatnicima Klinike za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević „ u slučaju pojave kriznih situacija aktivno djeluje te se predviđa nastavak suradnje; sudjelovanje u aktivnostima koji se odnose na ponašanje djelatnika drugih profila u slučaju kontakta s visoko infektivnim uzročnicima (suradnja s MUP-om) i provođenje edukacije.

Sudjelovanje u izradi algoritama za mikrobiološke pretrage/koordinacija, stručno usmjeravanje i nadzor županijskih zavoda za javno zdravstvo u skladu sa smjernicama mikrobioloških pretraga

Povjerenstvo za izradu DTP (posao vodi Upravni Odbor – Hrvatskog društva za kliničku mikrobiologiju) radi na algoritmima mikrobioloških pretraga. Djelatnici HZJZ-a sudjeluju: u izradi novih dijagnostičko terapijskih postupaka u mikrobiologiji, rade na usuglašavanju novih prijedloga za postupke u mikrobiologiji sa standardnim postupcima, u proceduri novog načina vrednovanja mikrobioloških usluga u koordinaciji s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje; organiziraju sastanke s predstavnicima mikrobioloških laboratorija u županijskim zavodima prema specifičnim područjima (tuberkuloza, virologija, influenza, antimikrobna rezistencija).

U 2022. godini biti će potrebno nastaviti započete postupke akreditacije laboratorija. Planira se provesti akreditacija metodologije molekularne dijagnostike dokazivanja HPV infekcije, koja se povezuje s pojavom karcinoma vrata maternice te COVID-19 dijagnostike.

S obzirom da je za potrebe sekvenciranja jedan aparat već u funkciji te se uskoro očekuje dovršenje nabave još dodatnog aparata, planira se zapošljavanje novog i edukacija postojećeg osoblja, u svrhu jačanja javno zdravstvene mikrobiologije, a u skladu sa zahtjevima ECDC-a.

*Napomena: Sve navedene aktivnosti Služba za mikrobiologiju, ima obavezu provoditi zbog strateške uloge naše ustanove u zdravstvenom sustavu RH, no sredstva koja se osiguravaju kroz ovaj program/plan aktivnosti pokrivaju svega manji dio troškova provedbe ovih aktivnosti.

7. SLUŽBA ZA ZDRAVSTVENU EKOLOGIJU*

Zdravstvene mjere zaštite čovjekova okoliša

Služba će obavljati niz poslova kontrole i praćenja različitih čimbenika okoliša i sprječavanja njihova štetnog djelovanja na zdravlje ljudi. Provođenje će se kontrola, praćenje i ocjenjivanje zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opće uporabe domaće proizvodnje i u vanjsko-trgovačkom prometu na biološke, kemijske i fizikalne parametre. Predviđa se proširenje palete parametara zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opće uporabe, posebno za područje molekularne mikrobiološke dijagnostike (PFGE i PCR) i na području kemijske analize voda, te specifičnih analiza biološki aktivnih tvari i hrane temeljem novih zakonodavnih okvira u EU i RH.

U suradnji s Ministarstva zdravstva i Državnim inspektoratom RH izrađivat će se prijedlog službenih kontrola i monitoringa hrane sukladno Zakonu o hrani, te sukladno procjeni rizika i situaciji na tržištu, kao i sukladno saznanjima o problematici zdravstvene ispravnosti hrane u zemljama okruženja i Europskoj uniji. Planirane analize hrane, ukoliko se izvrše, naplaćuju se sukladno važećem cjeniku Zavoda. O provedenim analizama izrađuje se godišnji izvještaj sa stručnim interpretacijama i prijedlozima za daljnje aktivnosti.

Sukladno legislativi o vodi za piće formirana je baza podataka o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće na čitavom teritoriju RH, te sustav izvješćivanja prema Ministarstvu zdravstva sa svim relevantnim parametrima za ocjenu situacije. Izmjenama i dopunama Zakona o vodi za ljudsku potrošnju (NN 104/17) koje su stupile na snagu početkom studenoga 2017. godine uvedena je i obveza uspostave planova sigurnosti vode za ljudsku potrošnju u svim vodoopskrbnim sustavima. Također će se napraviti i analiza stanja lokalnih vodovoda te bazenskih voda. U 2022. godini nastaviti će se provoditi monitoring površinskih i podzemnih voda sukladno Zakonu o vodama, te monitoring izvorišta sukladno Zakonu o vodi za ljudsku potrošnju, što je u skladu sa zahtjevima EU direktive.

Tijekom 2022. sukladno mogućnostima svi akreditirani laboratoriji Službe će nastojati proširiti broj i uvesti nove akreditirane metode. Vezano uz to potrebno je poduzeti čitav niz organizacijskih i administrativnih aktivnosti, urediti laboratorijski prostor i pribaviti opremu.

U 2022. godini Odsjek za detekciju genetski modificiranih organizama, sukladno programu koji će se dogovoriti s Ministarstvom zdravstva i drugim zainteresiranim državnim upravnim tijelima obaviti će analize namirnica prisutnih na hrvatskom tržištu (bez obzira na porijeklo) na prisutnost genetski modificiranih organizama.

Tijekom 2013. godine Služba je imenovana referentnim laboratorijem za 5 područja – pesticidi, teški metali, mikrobiologija hrane od strane Ministarstva poljoprivrede, te GMO i materijali i predmeti u kontaktu s hranom od strane Ministarstva zdravstva. Navedeni referentni laboratoriji tijekom 2022. godine obavljat će referentne aktivnosti sukladno planovima koje su izradili temeljem smjernica Europskih referentnih laboratorija i našim lokalnim potrebama, te ih predati nadležnim ministarstvima. Služba je 2013. godine imenovan od strane Ministarstva zdravstva kao Tijelo za inicijalnu procjenu rizika za novu hranu, te proširuje aktivnosti i na tradicionalnu hranu suradnjom s MiZ i EFSA-om. 2021. je RH imenovala djelatnicu Službe uz kolegicu iz Hrvatskih voda kao NFP za praćenje COVID-19 virusa u otpadnim vodama i HZJZ kao instituciju koja koordinira aktivnosti na nivou RH te će se navedena aktivnost provoditi i u 2022. godini. Nastaviti će se i s praćenjem SARS-CoV-2 i u okolišu, konkretno na neživim površinama.

Tijekom godine će se na temelju vlastitih analiza nutrijenata u hrani, kao i na temelju literaturnih podataka nastaviti rad na ažuriranju baza podataka o sastavu namirnica i pića koja služi za evaluaciju i planiranje prehrane te služe kao baza za provođenje reformulacije ili izradu novih proizvoda. Planira se analitička provjera sastava hrane, budući da su trenutne tablice sastava hrane stare, a kako bi se provjerila istinitost navoda o hranjivim vrijednostima hrane istaknutim na deklaraciji proizvoda.

Nastavit će se rad na praćenju i analizi provođenja javnozdravstvenih mjera iz područja zdravstvene ekologije.

Sukladno dogovoru s Ministarstvom zdravstva tijekom 2022. nastaviti će se rad na uspostavi rada dvije organizacijske podjedinice Službe za zdravstvenu ekologiju koje će se baviti praćenjem sigurnosti proizvoda čija je registracija i kontrola, uključujući predregistracijsku kontrolu kao dio rada Odsjeka za dodatke prehrani i biološki aktivne tvari i Odjela za predmete opće uporabe, a konkretno radi se o dodacima prehrani i kozmetici.

U 2022. godini se nastavlja zajednička suradnja službe sa Službom za antidoping u vezi edukacije sportaša o dodacima prehrani i antidopingu i to u vidu zajedničkih objava, tribina, radionica te analiza proizvoda/dodataka prehrani za sportaše.

Nastaviti će se sa organiziranjem i provedbom kontinuirane edukacije i osposobljavanja djelatnika za rad u laboratorijima ovlaštenim za ispitivanje zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opće uporabe. Edukacija će se obavljati putem pisanih materijala, treninga u laboratoriju, te tečajeva i seminara.

Nastavit će se sa radom na Programu ujednačavanja i unapređenja rada službi za zdravstvenu ekologiju. Tijekom godine se planira raditi na uvođenju novih analitičkih metoda određivanja određenih štetnih tvari u hrani te uvrštavanje istih u Zbornik analitičkih metoda u zdravstvenoj ekologiji. Kontinuirano će se raditi na uspostavi i noveliranju informacijskih sustava i izvješćivanju. Nastavit će se rad na uspostavi sustava nadzora nad kvalitetom rada u laboratorijima provođenjem međulaboratorijske interkalibracije, posebice za područja referentnih djelatnosti.

Razvoj znanstveno istraživačke djelatnosti i zdravstvene statistike

Nastaviti će se rad na razvoju znanstveno istraživačke djelatnosti u okviru znanstvene jedinice, te suradnja sa stručnjacima i institucijama iz Hrvatske i inozemstva na znanstvenim i stručnim projektima. Tijekom godine će se nastojati razraditi i provoditi više projekata: prisutnost SARS-CoV-2 u otpadnim vodama i okolišu, izloženost mikrobiološkim i kemijskim kontaminantima putem namirnica i vode za piće, antimikrobna rezistencija uzročnika bolesti koje se prenose hranom, analiza rizika za pojedine prioritetne probleme, razvoj sustava brze razmjene informacija i ranog uzbunjivanja o zdravstveno neispravnim namirnicama, vodi za piće i predmetima opće uporabe, praćenje prisutnosti genetski modificiranih organizama i proizvoda od njih na tržištu RH, praćenje sigurnosti i kvalitete dodataka prehrani, adekvatna zamjena za nitrata kao konzervanse u mesnim proizvodima itd.

Glede državnih statističkih programa praćenja zdravstvene ispravnosti namirnica, predmeta opće uporabe i vode za piće kontinuirano će se prikupljati, obrađivati i evaluirati podaci svih laboratorija ovlaštenih od Ministarstva zdravstva o obavljenim analizama i rezultatima tih analiza. Izvješća će se pripremati tromjesečno i godišnje te objavljivati godišnje u Zdravstvenom statističkom ljetopisu HZJZ. Tijekom 2022. godine razraditi će se i dodatni oblici informiranja i obavješćivanja populacije o problemima okoliša i njihovom utjecaju na zdravlje te praćenju COVID-19 u okolišu.

Sudjelovanje u izradi zakonske regulative i strateških dokumenata, te učestvovanje u radu odbora i komisija imenovanih od strane Ministarstva zdravstva:

Nastavit će se rad i daljnja suradnja s Ministarstvom zdravstva i Carinske uprave oko Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, te se temeljem odredbi Zakona uvode analitičke metode kojima će SZE provoditi monitoring i nadzor bezalkoholnih pića i kave na analize šećera i metilksantina te se planira provesti anketu građanstva RH o konzumaciji istih i utjecaju na zdravlje.

Nastaviti će se rad na izradi zakonskih i podzakonskih akata iz područja javnog zdravstva, namirnica, prehrane, predmeta opće uporabe, voda, otrova, lijekova, medicinskih proizvoda i DDD-a.

Nastaviti će se sudjelovanje u radu niza Povjerenstava Ministarstva zdravstva vezano uz problematiku zaštite od faktora okoliša, prehrane, dezinfekcije, dezinsekcije, deratizacije, toksikologije, organizacije zdravstvene zaštite.

Djelatnici službe će nastaviti sudjelovati u procesu praćenja implementacije prenijete pravne stečevine Europske unije, te isto tako i u prilagodbi legislative i izradi propisa koji nedostaju. Djelatnici službe će također nastaviti sudjelovanje radu europskih institucija (ECDC, EFSA i td) , Europske komisije i njezinih radnih grupa (COVID-19, AMR, voda, nova hrana i dr), u radu interministarskih povjerenstava, u radu radnih grupa koje djeluju pri drugim Ministarstvima, te u radu Vijeća za genetski modificirane organizme Vlade RH. Rad u nekim Povjerenstvima je vezan uz izlazak na teren, odnosno putovanje i boravak izvan Zagreba i RH. Djelatnici će nastaviti suradnju s Europskom komisijom u vidu treninga za druge zemlje članice i u 2022.godini.

Služba će nastaviti svakodnevno djelovati i kao savjetodavni centar za Ministarstvo zdravstva, odnosno, u svim slučajevima kada su potrebna stručna mišljenja i savjeti iz problematike zdravstvene ekologije, isti će se davati bilo usmeno, telefonski ili pismeno. U slučaju incidenata na terenu djelatnici službe će u suradnji sa sanitarnom inspekcijom DIRH obavljati niz stručnih, tehničkih, analitičkih i drugih poslova, koji su vezani uz putovanje i rad na terenu.

Sudjelovanje u školovanju i stručnom usavršavanju zdravstvenih djelatnika

Djelatnici službe će sudjelovati u dodiplomskoj i poslijediplomskoj nastavi. Također će sudjelovati u edukaciji javnozdravstvenih djelatnika na specijalizacijama iz javnog zdravstva, mikrobiologije, epidemiologije, medicine rada i zdravstvene ekologije te u osposobljavanju analitičara za samostalan rad u laboratorijima ovlaštenim od Ministarstva zdravstva za analize namirnica, predmeta opće uporabe i vode za piće.

Obavljanje i drugih poslova iz područja javnog zdravstva

Djelatnici službe će nastaviti sudjelovati na brojnim stručnim i znanstvenim projektima kako u Hrvatskoj, tako i na međunarodnom nivou. Također će nastaviti biti aktivni sudionici brojnih međunarodnih sastanaka, savjetovanja i kongresa, i nominirani suradnici u brojnim međunarodnim udruženjima i organizacijama (ECDC, EFSA, FAO, Codex alimentarius, Foodsafety program - WHO, Environment and Health Program WHO, Protokol o vodi i zdravlju, te programi Europske unije). Voditelj službe će nastaviti aktivno sudjelovanje u brojnim aktivnostima Regionalnog ureda WHO za Europu, te o tome izvještavati Ministarstvo zdravstva. Vezano uz rečenu međunarodnu suradnju djelatnici službe će izraditi izvještaje, odgovarati na upite, izraditi stručne materijale te aktivno sudjelovati na sastancima.

Djelatnici Službe će sudjelovati u pripremi materijala za sastanke radnih tijela Europske komisije, izrađivati stajališta, izjave i sudjelovati na sastancima.

Djelatnici službe će organizirati dva znanstveno-stručna skupa pod nazivom:

- Vode i javna vodoopskrba
- Kongres zdravstvene ekologija – pripreme počinju 2022. godine za Kongres 2023.godine

Skupovi su interdisciplinarnog karaktera, a tradicionalno okupljaju veliki broj stručnjaka iz Hrvatske i inozemstva koji se bave zdravstvenom ekologijom.

Služba će kao koorganizator organizirati dvije radionice trajne edukacije za DDD djelatnike pod nazivom: Obvezna trajna edukacija za DDD djelatnike.

Šesta Ministarska konferencija o okolišu i zdravlju održana u Ostravi 2017. godine donijela je Ministarsku Deklaraciju, koja sadrži set ciljeva vezano uz proces okoliš i zdravlje. Definirani su mjerljivi ciljevi vezano uz smanjenje rizika od specifičnih okolišnog čimbenika (posebno usmjereni prema djeci) izraženi kao Regionalni prioritetni ciljevi. Za navedene ciljeve razvijen je niz indikatora te će se provesti nekoliko istraživanja, kao što je nastavak provedba istraživanja humanog biomonitoringa u sklopu projekta HBM4EU. U sklopu projekta Nacionalne strategije razvoja zdravstva, nastaviti će se provođenje redovnih ocjena plana sigurnosti vode za

ljudsku potrošnju, zatim niz istraživanja okolišnih čimbenika (prehrana, higijensko-sanitarni uvjeti, kvaliteta zraka, stilovi života i dr.) vezanih uz djecu i odrasle te će se nastaviti s izradom indikatora utjecaja čimbenika okoliša na zdravlje. Također će se nastaviti i sa provedbom akcijskog plana praćenja utjecaja ekstremnih vrućina na zdravlje. Krajem 2017. godine se krenulo i sa praćenjem utjecaja ekstremnih hladnoća na zdravlje što će se nastaviti i u 2022. godini. Cilj svih istraživanja je utvrditi kakav utjecaj imaju štetni čimbenici okoliša na zdravlje ljudi, posebice na pogoršanje zdravlja ranjivih ciljnih skupina ljudi te prepoznavanje novih rizika i trendova u zaštiti i očuvanju zdravlja populacije. Rezultati istraživanja će biti prezentirani putem objava na stranicama zavoda, putem edukativnih radionica ili putem tiskanih brošura, a u svrhu podizanja svijesti o utjecaju čimbenika okoliša na zdravlje.

Jedinica za procjenu utjecaja na zdravlje (HIA) 2022. godine provesti će istraživanje o postojećim resursima i stupnju provođenja postupaka HIA-e na nacionalnoj i lokalnoj razini, zalagati se za osiguravanja njenih zakonskih pretpostavki, provesti edukaciju interesnih strana s ciljem osvješćivanja potrebe provođenja HIA postupka u područjima koja primarno nisu vezana za zdravlje, te jačanja intersektorske suradnje. U cilju jačanja kapaciteta, planira se uspostaviti i međunarodna suradnja. Vezano uz navedeno, Služba će, nastavno na Europski COST projekat, nastaviti aktivno sudjelovati a u izrade metodologije HIA-e za industrijski kontaminirana područja.

U 2022. se planira kontinuirano nastaviti provoditi javnozdravstvene mjera za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti (protuepidemijske mjere) temeljem rješenja Ministarstva zdravlja za obavljanje DDD djelatnosti. Također će se nastaviti pripravnost za jednog djelatnika u 2022. godini, kako bi se moglo osigurati pravovremena provedba protuepidemijske mjere u slučaju izbijanja COVID-19 žarišta u kritičnim objektima te za potrebe pojave žarišta vektorskih zaraznih bolesti. U 2022. će se nastaviti i sa provedbom nacionalnog monitoringa invazivnih vrsta komaraca započetog 2016. godine te će podaci dobiveni iz istog biti korišteni za daljnje planiranje preventivnih aktivnosti.

*Napomena: Sve navedene aktivnosti Služba za zdravstvenu ekologiju ima obavezu provoditi zbog strateške uloge naše ustanove u zdravstvenom sustavu RH, no sredstva koja se osiguravaju kroz ovaj program/plan aktivnosti pokrivaju svega manji dio troškova provedbe ovih aktivnosti.

8. SLUŽBA ZA MEDICINSKU INFORMATIKU I BIOSTATISTIKU

EU Projekti*

- Doprinos provebe EU-JAV Joint Action projekta iz trećih programa u zajednici - zajedničko vođenje WP7 radnog paketa izgradnje platforme za povećanje interakcije između informacijskih sustava imunizacije u EU.
- Nastavak provedbe UnCOVER projekta iz programa Europske unije za istraživanje i inovacije Obzor 2020, a u kojem HZJZ s EU partnerima radi na uređivanju podataka za brzi odgovor temeljen na dokazima na COVID-19.
- Nastavak provedbe PHIRI projekta iz programa Europske unije za istraživanje i inovacije Obzor 2020 za ubrzanje istraživanja zasnovanih na podacima te razmjenu najboljih praksi vezanih za prikupljanje, obradu, analizu i korištenje COVID-19 podataka, temeljeno na ELSI i FAIR principima među EU članicama.

Sudjelovanje u izradi regulative i strateških dokumenata, te u radu odbora i komisija imenovanih od strane Ministarstva zdravstva

- Definiranje regulative upravljanja zdravstvenim informacijama u suradnji s Ministarstvom zdravstva, HZZO i drugim dionicima u zdravstvu.

- Koordinacija aktivnosti Registra osoba sa šećernom bolešću i radne skupine Ministarstva zdravstva za implementaciju Nacionalnog programa zdravstvene zaštite osoba sa šećernom bolešću.

Interoperabilnost

- Provedba projekata uspostave interoperabilnosti svih baza podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo sa sustavima na županijskoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.
- Uspostava novih funkcionalnosti IKT podsustava Nacionalnog javnozdravstvenog informacijskog sustava (NAJS) i integracija s državnom informacijskom infrastrukturom.
- Unapređenje komunikacije i suradnje s MZ, HZZO i e-Hrvatska na projektima informatizacije i aktivna uloga u odlučivanju i predlaganju najboljih rješenja.
- Suradnja s međunarodnim standardizacijskim organizacijama (HL7, IHE, EuroRec, IMIA, EGHI, EHII i druge) i njihovim specijaliziranim domenama koje se odnose na javno zdravstvo, kvalitetu u zdravstvu i istraživanje u zdravstvu.

Medicinska informatika i baze podataka

- Podrška u radu svih korisnika (voditelja registara, administratora i suradnih ustanova – županijskih zavoda i bolnica) u Nacionalnom javnozdravstvenom informacijskom sustavu (NAJS) i pripadajućem IKT podsustavu za upravljanje javnozdravstvenim podacima, zbirkama podataka i registrima.
- Koordinacija vanjskih suradnika i dobavljača aplikativne programske opreme, odobravanje i praćenje troškova zahtjeva za promjenama svih aplikativnih rješenja.
- Izrada funkcijskih specifikacija zahtjeva, potpora u upravljanju semantičkom imovinom, vođenje projekata izrade i implementacije novih aplikacija, dokumentiranje, kontrola i izvješćivanje ispunjavanja ugovornih obveza Zavoda i vanjskih suradnika.
- *Unapređenje kriterija minimalne kvalitete podataka, centralni prihvati, integracija i validacija podataka iz primarnih izvora - zdravstvenih organizacijskih jedinica, kontinuirana edukacija djelatnika u zdravstvu.
- Sustavna briga o očuvanju tajnosti i sigurnosti podataka.
- Podrška i unapređenje upravljanja informacijskim sustavom za skladištenje i distribuciju cjepiva, laboratorijskim informacijskim sustavima i informacijskim sustavom za uredsko poslovanje.
- Unaprjeđenje i ažuriranje javnozdravstvenih web portala i vizualizacije podataka za stručnu i opću javnost.
- Kontinuirani razvoj informatičkih alata za provedbu javnozdravstvenih anketa, udaljene edukacije i kolaboracije.

Biostatistika

- Unaprjeđenje instrumenata istraživanja, nadzora i intervencija u epidemiologiji i javnom zdravstvu kroz informatička rješenja.
- Upotreba naprednih metoda i alata u dizajnu istraživanja, obradi i sigurnosti podataka, statističkoj analizi, interpretaciji i prezentaciji rezultata.
- Upotreba novih tehnoloških proizvoda i rješenja u unapređenju provedbe terenskih i laboratorijskih istraživanja kao i istraživanja unutar sustava zdravstva.
- Proizvodnja redovitih i ad-hoc zdravstvenih informacija u području zaraznih bolesti, prvenstveno u vezi COVID cijepljenja, rezultata testiranja, hospitalizacija i drugih.
- *Edukacija zdravstvenih djelatnika u području biostatistike

***Epidemiologija šećerne bolesti i Registar osoba sa šećernom bolešću**

- Unaprjeđenje upravljanja prijavama osoba sa šećernom bolešću i povećanje učinkovitosti nadzora nad slučajevima i uslugama u bolnicama, SKZZ i PZZ kroz unaprjeđenje razmjene podataka s CEZIH-om, unaprjeđenja elektroničkih zdravstvenih zapisa i aplikativnih rješenja u zdravstvu, kroz izradu specifikacija poslovnih zahtjeva i nadzor njihove provedbe, analize dostavljenih podataka i povratne edukacije na terenu uz tranziciju Registra osoba sa šećernom bolešću na NAJS.
- Kontinuirana stručno-znanstvena, epidemiološka i javno zdravstvena podrška aktivnostima u zaštiti osoba sa šećernom bolešću, zdravstvenim djelatnicima, djelatnicima u zdravstvu i ostaloj zainteresiranoj javnosti.
- Vođenje Registra osoba sa šećernom bolešću.
- Priprema godišnjih epidemioloških izvješća te periodičnih izvješća CroDiab registra.
- Priprema podataka iz područja šećerne bolesti na zahtjev vanjskih korisnika i organizacija.
- Priprema zakonskih i podzakonskih akata, propisa i stručne regulative vezano uz šećernu bolest.
- Suradnja sa međunarodnim stručnim organizacijama u području šećerne bolesti (Svjetska zdravstvena organizacija, Međunarodna dijabetička federacija, Europsko udruženje istraživanja u šećernoj bolesti i dr.).
- Ažuriranje web stranica HZJZ-a podacima iz domene epidemiologije šećerne bolesti.
- Suradnja sa udrugama pacijenata.
- Obilježavanje dana šećerne bolesti te sudjelovanje i na ostalim događajima vezanim uz promociju prevencije i liječenja šećerne bolesti.

Znanstveno - istraživačka djelatnost i edukacija

- Edukacija opće populacije i zdravstvenih djelatnika.
- Sudjelovanje u dodiplomskoj i poslijediplomskoj edukaciji zdravstvenih djelatnika u području medicinske informatike i biostatistike i epidemiologije šećerne bolesti.
- Priprema i publiciranje znanstvenih i stručnih radova iz područja medicinske informatike i biostatistike te područja epidemiologije šećerne bolesti.

Opseg ostvarivanja aktivnosti koje su u dokumentu označene zvjezdicom „*“ ovisit će o tome hoće li se uspjeti osigurati dodatni financijski i ljudski resursi (sredstva za materijal i opremu, sredstva za izradu edukativnih materijala, rad novih i postojećih radnika, sudjelovanje na međunarodnim i domaćim sastancima, organizacija međunarodnih i domaćih sastanka itd.).

9. SLUŽBA ZA ANTIDOPING

Osnovni cilj Službe za antidoping Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) je zaštititi osnovno pravo sportaša da sudjeluju u sportu bez dopinga i na taj način promovirati zdravlje, pravednost i jednakost za sve sportaše.

Taj će se cilj postići stvaranjem i provođenjem usklađenih, ujednačenih i učinkovitih antidopinških aktivnosti i mjera na nacionalnom i međunarodnom nivou.

U postizanju cilja Služba za antidoping će predlagati i provoditi mjere u borbi protiv dopinga, primjenjivati Pravilnik o antidopingu, odredbe Konvencija UNESCO-a i Vijeća Europe, Kodeksa WADA-e (Svjetska antidopinška agencija), pravila međunarodnih sportskih saveza i Međunarodnog olimpijskog odbora, te provoditi sustavno praćenje i usklađivanje akcija vladinih i nevladinih organizacija.

U svrhu provođenja mjera i aktivnosti antidopinškog programa Služba za antidoping će surađivati s Ministarstvom zdravstva, Ministarstvom turizma i sporta, Upravom za sport pri Ministarstvu turizma i sporta, Ministarstvom pravosuđa i uprave, Ministarstvom unutarnjih poslova, Državnim odvjetništvom, Ministarstvom financija – Carinska uprava, Uredom pravobraniteljice za djecu, Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, Ministarstvom kulture i medija – Odjel za UNESCO i Ministarstvom znanosti i obrazovanja.

U sklopu nevladinih organizacija Služba za antidoping surađivati će s UNESCO-om, WADA-om, Vijećem Europe, iNADO-om, CEADO-om (Srednjoeuropska antidopinška organizacija), Hrvatskim olimpijskim odborom, Hrvatskim paraolimpijskim odborom, Zdravstvenom komisijom Hrvatskog olimpijskog odbora, Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Kineziološkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Fakultetom političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatskom olimpijskom akademijom, Hrvatskom agencijom za lijekove i medicinske proizvode, Hrvatskim školskim sportskim savezom, nacionalnim sportskim savezima i sportskim klubovima u Republici Hrvatskoj, nacionalnim antidopinškim organizacijama drugih zemalja, UEFA-om, WA-om (prije IAAF) i drugim međunarodnim sportskim savezima.

U 2022. planirane aktivnosti Službe su sljedeće:

1. Provođenje i usavršavanje pravne regulative
2. Provođenje dopinških testiranja, istraga i postupanje s rezultatima
3. Prevencija dopinga
4. Međunarodna suradnja
5. Terapijska izuzeća
6. Medicina i znanost
7. Održavanje prostora i opreme

Na području 1. /provođenje i usavršavanje pravne regulative/

Prema članku 132., stavak 1., točke 7., 8., 9. i 10. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/2018), obveze Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo su praćenje i provođenje međunarodne konvencije protiv dopinga u sportu u Republici Hrvatskoj, sustavno praćenje i koordinacija akcije vladinih i nevladinih organizacija u borbi protiv dopinga u sportu, predlaganje i provođenje mjera u borbi protiv dopinga u sportu, primjena kodeksa Svjetske antidopinške agencije te pravila Hrvatskog olimpijskog odbora, Međunarodnog olimpijskog odbora, Svjetske antidopinške agencije i međunarodnih sportskih saveza. Planirane aktivnosti za 2022. u skladu s navedenim obvezama su sljedeće:

Praćenje i koordinacija akcije vladinih i nevladinih organizacija u borbi protiv dopinga u sportu, te prijedlozi za provođenje mjera u borbi protiv dopinga u sportu

- osigurati zakonsku podlogu za donošenje Pravilnika o antidopingu kroz izmjene Zakona o zdravstvenoj zaštiti radi osiguranja punog legaliteta provođenja antidopinških postupaka
- izrada prijedloga Zakona o antidopingu sa svrhom jačanja nacionalne strategije za borbu protiv dopinga i omogućavanja učinkovitog izvršenja obveza u sklopu nacionalnog programa prema međunarodnoj Konvenciji UNESCO-a za borbu protiv dopinga, Konvenciji Vijeća Europe za antidoping i Kodeksu Svjetske antidopinške agencije; zakonom o antidopingu detaljnije će se regulirati razni uvjeti za provedbu antidopinškog programa
- inicijativa za osnivanje radne skupine za koordinaciju nacionalne antidopinške strategije
- uspostaviti temeljni dokument (protokol, sporazum o suradnji ili sl.) kojim bi se omogućila formalna suradnja i razmjena informacija iz područja istraga povezanih s kršenjima antidopinških pravila između Službe za antidoping HZJZ-a i tijela provedbene vlasti (policija, državno odvjetništvo, carinska uprava)
- uspostava pravnog temelja za procesuiranje krvnog dopinga (izmjena postojeće regulative koja bi definirala zabranu provođenja metode krvnog dopinga)
- povećanje kapaciteta za provođenje istraga u sklopu Službe za antidoping HZJZ-a

Provođenje i usavršavanje pravne regulative

- poduzimanje mjera usklađivanja s nalazima iskazanim u izvješću monitoring skupine Vijeća Europe za provođenje sukladnosti s antidopinškom Konvencijom Vijeća Europe. U tom smislu nastaviti će se aktivna suradnja s Hrvatskim olimpijskim odborom, Hrvatskim paraolimpijskim odborom i Upravom za sport pri Ministarstvu turizma i sporta radi usklađene provedbe mjera iz izvješća monitoring skupine za sukladnost s Konvencijom Vijeća Europe.
- provođenje odredbi Kodeksa Svjetske antidopinške agencije, Međunarodnog standarda za terapijska izuzeća, Međunarodnog standarda za testiranja i istrage, Međunarodnog standarda za zaštitu privatnosti i osobnih podataka, Međunarodnog standarda za sukladnost Potpisnika s Kodeksom, Međunarodnog standarda za laboratorije i Međunarodnog standarda Popis zabranjenih sredstava za 2022. godinu.
- poduzimanje mjera usklađivanja s nalazima iskazanim u izvješću o provedenom nadzoru WADA-e s ciljem osiguranja sukladnosti s Kodeksom WADA-e

- suradnja s Ministarstvom zdravstva na usklađivanju Liste tvari zabranjenih u sportu (Narodne novine, broj 116/13), koju je donio ministar zdravstva temeljem odredbe članka 383. točke 4. Kaznenog zakona (dalje: KZ) (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21), u vezi članka 191.a KZ-a. Ovu Listu potrebno je uskladiti s Popisom zabranjenih sredstava za 2022.
- usklađivanje nacionalnog programa za borbu protiv dopinga s novom antidopinškom legislativom prihvaćenom na 5. Svjetskoj konferenciji o doping u sportu u studenom 2019. u Katowicama, Poljska. Potrebno je provesti odgovarajuće mjere i aktivnosti kako bi se odredbe novog Kodeksa važećeg od 1. siječnja 2021. godine zajedno s pripadajućim međunarodnim standardima mogle u potpunosti primijeniti. U tom smislu plan i program rada Službe, kao i njezino operativno djelovanje, potrebno je prilagoditi navedenim odredbama. Na temelju predloška WADA-e baziranog na tekstu novog Kodeksa, potrebno je primjenjivati Pravilnik o antidoping u, odredbe novog Kodeksa i međunarodnih standarda. Dva međunarodna standarda koja su prvi put stupila na snagu dana 1. siječnja 2021. godine su Međunarodni standard za edukaciju i Međunarodni standard za postupanje s rezultatima. Potrebno je osigurati usklađenja i sukladnost sa svim važećim međunarodnim standardima. Posebno, potrebno je osigurati uspostavu i funkcioniranje nacionalnog žalbenog vijeća za antidoping kao operativno i institucijski neovisnog tijela u odnosu na Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
- nastavak i intenziviranje suradnje Službe za antidoping HZIZ-a s Državnim odvjetništvom RH, Ministarstvom unutarnjih poslova i Ministarstvom financija (Carinska uprava) na području antidopinške aktivnosti

Na području 2. /provođenje dopinških testiranja, istraga i upravljanje rezultatima/

Provođenje dopinških testiranja, istraga i upravljanje rezultatima

- rad u skladu s Međunarodnim standardom za testiranje i istrage, WADA-inim Tehničkim dokumentom za specifičnu sportsku analizu (TDSSA) i Međunarodnim standardom za postupanje s rezultatima
- provođenje dopinških kontrola u skladu sa zahtjevima Tehničkog dokumenta i Plana testiranja. Planom testiranja definirani su sportovi prema kriterijima, te procijenjeni faktori rizika za svaki pojedini sport s posebnim naglaskom na povijest dopingiranja i popularnost pojedinih sportova u Republici Hrvatskoj. Na osnovu analize prikupljenih podataka izrađen je Plan testiranja za 2022. U 2022. godini planira se provesti oko osam stotina dopinških kontrola u nacionalnom programu. Broj kontrola u sklopu međunarodne suradnje ovisit će o potrebama organizatora međunarodnih natjecanja i zahtjevima drugih nacionalnih organizacija za borbu protiv dopinga. U skladu s odredbom 4.2 Međunarodnog standarda za testiranje i istrage, svaka antidopinška organizacija dužna je izraditi Plan testiranja s minimalnim brojem traženih analiza, a u skladu s Tehničkim dokumentom TD2022SSA. Nakon što je Plan testiranja usvojen, svaka antidopinška organizacija odgovorna je za provedbu tog plana, koji WADA nadgleda i kontrolira. Tehnički dokument zahtjeva odvojene analize GH-a (hormona rasta), GHRH-a (hormona koji oslobađa hormon rasta) i ESA (tvari koje stimuliraju eritropoezu). Takva podjela analize testiranja urina i krvi znatno poskupljuje troškove testiranja i transporta, ali je obvezna prema važećem Tehničkom dokumentu za specifičnu sportsku analizu.
- uključenost u program steroidnog modula biološke putovnice kojim se vrlo pouzdano otkrivaju najniže koncentracije egzogeno unesenih sredstava iz skupine S1 (anabolički steroidi) koji pripadaju nespecificiranim tvarima.
- provođenje programa hematološkog modula biološke putovnice sportaša u suradnji s od WADA-e akreditiranim laboratorijem iz Seibersdorfa. Hematološki modul obavezan je postupak u testiranju prema Međunarodnom standardu za testiranje i istrage i Tehničkom dokumentu za specifičnu sportsku analizu (TDSSA).
- provođenje programa inteligentnog testiranja sportaša na temelju longitudinalnog praćenja parametara iz uzoraka sportaša iz testne skupine putem steroidnog i hematološkog modula. U suradnji s Jedinicom za praćenje nalaza biološke putovnice sportaša /APMU/ iz laboratorija Seibersdorf, procjenjivat će se

vrijednosti dobivene longitudinalnim praćenjem kao dodatni elementi inteligentnog testiranja. Rezultati tih praćenja direktno će utjecati na testiranja sportaša u smislu modificiranja postojećeg plana testiranja, kao i dodatnih testiranja sportaša.

- formiranje i održavanje Skupine određene za testiranje (RTP) na temelju podataka praćenja i analize. Inteligentno testiranje je dovelo do velikih promjena u pristupu, načinu rada i sastavu Skupine određene za testiranje. Planira se da će broj sportaša u Skupini određenoj za testiranje varirati između 50 i 80, koji su u Skupinu uključeni na osnovu Plana testiranja i u skladu s procjenom rizika za doping pojedinih sportova i sportaša. Sportaši koji se nalaze u Skupini testirat će se minimalno tri puta godišnje izvan natjecanja. Sportašima će se, kao i do sada, pružati pomoć u dostavljanju podataka o lokaciji, bit će im omogućena edukacija i 24-satna dostupnost putem dežurnog telefona. WADA-in Tehnički dokument za specifičnu sportsku analizu primjenjivat će se na Skupinu određenu za testiranje u skladu s Planom testiranja. Sportaši koji se nalaze u Skupini za testiranje (TP) testirat će se minimalno jedanput godišnje izvan natjecanja. Planira se da će broj sportaša u Skupini za testiranje varirati između 20 i 40.
- rad s dopinškim kontrolorima čija je zadaća provođenje testiranja na terenu. U planu je edukacija novih dopinških kontrolora, dužnosnika dopinške kontrole za uzimanje krvi i njihovo postepeno uvođenje u provođenje dopinških kontrola. Planira se nadzor nad radom dopinških kontrolora u primjerenom opsegu u skladu s novim zahtjevima Tehničkog dokumenta za specifičnu sportsku analizu. Nadzor na natjecanjima će se provoditi na prvenstvima i kupovima Hrvatske te na ligaškim natjecanjima u skladu s Planom testiranja.
- postupanje s uzorcima radi očuvanja njihovog integriteta od prikupljanja do dostave u laboratorij. S ciljem jačanja lanca čuvanja uzoraka i održanja što je moguće veće kvalitete uzoraka uz postojeće mjere čuvanja uzoraka i sustav pohranjivanja i alarmiranja provodi se prijenos uzoraka u prijenosnim hladnim frižiderima uz kontrolu temperature tijekom transporta. S laboratorijem Seibersdorf dogovorena je pohrana i čuvanje dijela uzoraka rizičnih sportova radi eventualnih naknadnih analiza i otkrivanja nepovoljnih laboratorijskih nalaza u trajanju ne kraćem od pet godina.
- rad na istragama o mogućim kršenjima antidopinških pravila prema Postupniku za prikupljanje, procjenu i korištenje podataka vezanih uz kršenje antidopinških pravila. Istrage o mogućim kršenjima antidopinških pravila dužnosti su i obveze organizacije za borbu protiv dopinga prema Kodeksu WADA-e i prema Međunarodnom standardu za testiranje i istrage. U sklopu ovih aktivnosti na web stranici Službe postavljena je platforma 'Prijavi doping' koja služi kao dodatni izvor informacija o potencijalnim kršenjima antidopinških pravila. Putem te platforme prikupljaju se podatci temeljem anonimnih prijava sumnji na doping. Platforma je izrađena po tehničkim specifikacijama koje jamče anonimnost prijavitelja kršenja antidopinških pravila.
- vođenje odgovarajućih evidencija i kreiranje izvještaja o testiranjima i istragama

Stegovni i žalbeni postupci

- organizacija rada Stegovnog vijeća u skladu s Kodeksom WADA-e, Međunarodnim standardom za testiranje i istrage, Pravilnikom o antidoping, Postupnikom Stegovnog vijeća Službe za antidoping HZJZ-a te drugom važećom legislativom
- uspostavljanje nacionalnog žalbenog vijeća za antidoping kao tijela operativno i institucijski neovisnog od Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo kao i provođenje postupaka obavješćivanja nakon provedenog žalbenog postupka i izdavanja rješenja
- organizacija edukacije za članove Stegovnog i Žalbenog vijeća te predlaganje izmjena Postupnika Stegovnog vijeća
- upravljanje dokumentacijom uključujući prijevode dokumenata i komunikaciju s nadležnim organizacijama i strankama u postupku
- vođenje odgovarajućih evidencija i kreiranje izvještaja o radu Stegovnog i Žalbenog vijeća

Provođenje aktivnosti iz područja prevencije dopinga

- provođenje kontinuiranog informiranja i edukacije ciljnih skupina o štetnim posljedicama dopinga. Ciljne skupine su najčešće testirani sportaši (sportaši iz skupine određene za testiranje, profesionalni sportaši, natjecatelji u prvim ligama, sportaši međunarodnog ranga, sportaši iz 'rizičnih sportova', olimpijski kandidati, sportaši koji se nakon isteka suspenzije vraćaju natjecanju), te prateće osoblje koje sudjeluje u vrhunskom sportu (treneri, liječnici, fizioterapeuti, itd.). Za potrebe planiranja i organizacije edukacijskih aktivnosti, uzete su u obzir smjernice Svjetske antidopinške agencije (Information/Education Guidelines to Prevent Doping in Sport, version 3.0, May 2016 i International Standard for Education (ISE) Guidelines, version 1.0, Sept 2020). Za potrebe organizacije provođenja predavanja vodit će se računa o preporukama danim od Radne skupine za edukaciju Vijeća Europe (Recommendation Rec (2016) 2 of the Monitoring Group on Anti-Doping Education Guidelines for Tertiary Education Institutions) o odabiru i zastupljenosti tema iz pojedinih antidopinških područja. Planiranje i provođenje aktivnosti edukacije provodit će se prema Međunarodnom standardu za edukaciju te prema Planu edukacije Službe za antidoping
- održavanje predavanja sportašima i sportskom osoblju (klubovi, savezi) kako bi se obuhvatile ciljne skupine sportaša i na taj način u direktnom kontaktu prenijela antidopinška poruka i podigla svjesnost o štetnosti dopinga
- provođenje dodiplomske nastave kao izbornog predmeta pod nazivom 'Doping i antidoping' na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu
- provođenje dodiplomske nastave na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu
- provođenje tečajeva trajne poslijediplomske edukacije za liječnike obiteljske medicine, liječnike u sportskim savezima i klubovima, liječnike medicine rada i sporta, te druge liječnike zainteresirane za sport u suradnji s Hrvatskom liječničkom komorom i Medicinskim fakultetom u Zagrebu
- provođenje tečajeva u sklopu programa 'Edukacija edukatora' putem kojih će se educirati nastavnici tjelesnog odgoja za provođenje mjera prevencije primjene dopinga i tvari štetnih za zdravlje u školskoj populaciji. Ovaj program planirano je provoditi na organiziranim skupovima u suradnji s Hrvatskim školskim sportskim savezom.
- uspostavljanje suradničkog tima edukatora – vanjskih suradnika koji bi u sklopu programa 'Edukacija edukatora' bili osposobljeni educirati sportaše i prateće osoblje sportaša
- provođenje radionica za edukaciju mladih sportaša kako bi se mjere prevencije primjene dopinga i tvari štetnih za zdravlje provele u što ranijoj dobi sportaša i time doprinijelo suzbijanju dopinga u sportu. Ovaj program planirano je provoditi na organiziranim skupovima u suradnji sa sportskim klubovima i savezima.
- provođenje online radionica 'Antidopinški program' koje bi obuhvatile sve važne teme iz područja antidopinga kroz interaktivni pristup i otvorenu diskusiju sportske zajednice i Službe za antidoping
- provođenje Athlete Outreach programa na važnijim sportskim natjecanjima. Antidopinška edukacija sportaša, trenera, sportskog osoblja i školske sportske populacije putem info pulta, brošura i antidopinškog kviza provodit će se ako to bude dopuštala epidemiološka situacija
- kontinuirano ažuriranje web stranica u svrhu učinkovite i pravovremene antidopinške edukacije svih sudionika u sportu. Putem nje planirano je informiranje o važećim propisima, objavljivanje aktualnih novosti, mjesečno održavanje popisa lijekova registriranih u Hrvatskoj, kao i održavanje postojećih edukacijskih sadržaja (npr. online edukacija putem WADA-ine platforme ADEL, video o dopinškoj kontroli na hrvatskom). Ovim putem planira se i nadalje pružati podrška za sve segmente antidopinških aktivnosti (testiranje, terapijska izuzeća, legislativa, brošure, godišnja izvješća, kontakti, itd.)
- priprema i slanje antidopinškog newslettera s dinamikom slanja dva puta mjesečno. Ovakvo intenzivno komuniciranje prema sportskoj zajednici putem elektronskog obavješćivanja registriranih subjekata o antidopinškim temama (newsletter) ima za cilj učinkovitije i brže informiranje svih zainteresiranih subjekata za pitanja iz područja antidopinga.

- korištenje sustava sigurnije transmisije povjerljivih informacija koji su integrirani na web stranici Službe za antidoping. Radi se o sustavima za prijavu terapijskih izuzeća i za prijavu sumnji vezanih uz primjenu dopinga. S obzirom da se radi o osjetljivim područjima gdje je osobito nužno zaštititi informacije koje se dobivaju tim putem (osobni podaci, medicinske informacije, podaci koji po svojoj prirodi jesu strogo povjerljivi i koje je potrebno zaštititi od neovlaštenog pristupa), ovi sustavi su međusobno neovisne platforme koje funkcioniraju neovisno jedna o drugoj.
- priprema i izdavanje šest brojeva magazina NE!DOPINGU u pojedinačnoj nakladi od 600 primjeraka koji se distribuiraju nacionalnim savezima, sportskim klubovima, školama, zdravstvenim ustanovama, sportašima, sportskim djelatnicima i članovima Povjerenstava Službe za antidoping HZJZ-a. Svaki broj magazina također planiramo objavljivati elektronski putem web stranice, što omogućava dostupnost informacijama većem broju korisnika.
- priprema i distribucija edukativnih brošura i materijala: planirano je distribuirati Popis zabranjenih sredstava za 2022. nacionalnim sportskim savezima, sportskim klubovima i članovima Povjerenstava. Popis za 2022. dostupan je u nakladi od 1.500 primjeraka. Distribuirat će se novi Svjetski antidopinški kodeks na hrvatskom jeziku, Pravilnik o antidopingu, Vodič za sportaše, Vodič za roditelje sportaša te brošura o postupku provođenja dopinške kontrole. U skladu s provedbom antidopinške kampanje, pripremit će se i tiskati odgovarajuće brošure i letci. Planirano je nadalje distribuirati letak koji pruža informacije o on-line edukacijskom alatu WADA ADEL, Savjetovalištu Službe za antidoping i o dodatcima prehrani. Za potrebe provođenja antidopinških aktivnosti, prije svega Athlete Outreach programa, planirano je nabaviti odgovarajući promotivni materijal prikladan za promoviranje antidopinške poruke. Takav materijal imat će na sebi tiskanu poruku 'NE!DOPINGU'.
- priprema novih online edukacijskih alata usklađenih s novom legislativom na novoj web platformi ADEL (Anti-Doping Education & Learning) u suradnji s WADA-om što će omogućiti sportašima i drugim osobama iz sporta usvajanje antidopinškog znanja i stjecanje certifikata na hrvatskom jeziku.
- korištenje drugih edukativnih materijala i sadržaja, kao što je film 'Krieger story' na hrvatskom jeziku. Ovaj edukativni video pruža detaljne informacije o sustavnom dopingu u bivšem DDR-u, a kroz stvarnu životnu priču bivšeg sportaša daje se jaka poruka o mnogostrukim štetnim učincima dopinga na sportaša i zajednicu. Ovaj edukativni video nalazi se kao poveznica na web stranici. Video je dozvoljeno prikazivati u svrhu edukacije, npr. na predavanjima ili tijekom edukativnih kampanja.
- suradnja s Upravom za sport pri Ministarstvu turizma i sporta i Hrvatskim školskim sportskim savezom u kojoj bi se mladim sportašima i njihovim roditeljima održavala edukativna predavanja i radionice na temu antidopinga temeljem sadržaja brošura 'Vodič za sportaše' i 'Vodič za roditelje sportaša'
- provođenje edukacije u rekreativnom sportu antidopinškom kampanjom koja bi za cilj imala podizanje svjesnosti o štetnosti dopinga i odvratanje od nekontroliranog uzimanja raznih biološki aktivnih tvari i/ili dodataka prehrani. Na taj način bi se educirale mlađe dobne skupine koje su posebno osjetljive i prijemčive za zlouporabu tvari zabranjenih u sportu, kao i za druge oblike rizičnog ponašanja štetnog po zdravlje. Na taj način bi se problem dopinga jasno aktualizirao ne samo kao sportski, nego i javnozdravstveni problem.
- vođenje odgovarajućih evidencija i kreiranje izvještaja o provedenim edukacijama

Odnosi s medijima

- standardne antidopinške aktivnosti javnih objava radi izvršenja zadaća propisanih Kodeksom WADA-e i pripadajućim međunarodnim standardima
- suradnja s HINA-om, Zborom sportskih novinara Hrvatske i Hrvatskim novinarskim društvom
- objave na web stranici Službe za Antidoping HZJZ-a

Na području 4. /međunarodna suradnja/

Međunarodna suradnja

- sudjelovanje na međunarodnim stručnim sastancima (T-DO, CAHAMA, WADA, iNADO, CEADO, UNESCO, laboratorij u Seibersdorfu)
- sudjelovanje na sastancima monitoring skupine Vijeća Europe za praćenje sukladnosti s antidopinškom Konvencijom (T-DO COMP)
- sudjelovanje na sastancima Monitoring skupine Vijeća Europe za edukaciju (T-DO ED)
- sudjelovanje na sastancima Monitoring skupine Vijeća Europe za znanost (T-DO SCI)
- sudjelovanje na sastancima Monitoring skupine Vijeća Europe za pravna pitanja (T-DO LI)
- sudjelovanje na sastancima Ad hoc komisije Vijeća Europe za odnose s WADA-om (CAHAMA)
- kontinuirana suradnja za pitanja antidopinške politike s Ministarstvom turizma i sporta kao i Upravom za sport pri Ministarstvu turizma i sporta te suradnja u rješavanju pitanja iz djelokruga rada radne skupine za sport Europske Komisije
- sudjelovanje na Svjetskom kongresu WADA-e u Lausannei
- sudjelovanje na godišnjem sastanku i radionici iNADO-a u Lausannei
- sudjelovanje na sastancima organizacije CEADO (Central European Anti-Doping Organization)
- sudjelovanje na međunarodnom godišnjem sastanku laboratorija u Seibersdorfu, Seibersdorf, Austrija
- sudjelovanje na drugim međunarodnim stručnim sastancima vezanim uz antidopinšku problematiku (stručni simpozij o terapijskim izuzećima, dodatcima prehrani, dopingu u rekreativnom sportu i dr.)
- suradnja s antidopinškom agencijom Bosne i Hercegovine u okviru Sporazuma o suradnji potpisanog 2012.
- suradnja sa slovenskom antidopinškom agencijom u okviru Sporazuma o suradnji potpisanog 2017.
- suradnja s austrijskom antidopinškom agencijom u okviru Sporazuma o suradnji potpisanog 2018.
- suradnja s drugim međunarodnim sportskim i antidopinškim organizacijama (Međunarodni olimpijski odbor, Međunarodni paraolimpijski odbor, međunarodni sportski savezi, nacionalne antidopinške organizacije)

Na području 5. /terapijska izuzeća/

Terapijska izuzeća (TUE)

- organizacija rada Povjerenstva za TUE u skladu s Kodeksom, Međunarodnim standardom za terapijska izuzeća, WADA-inim smjernicama za odobravanje terapijskih izuzeća, Popisom zabranjenih sredstava za 2022., Međunarodnim standardom za testiranje i istrage, Međunarodnim standardom za laboratorije, Međunarodnim standardom za sukladnost Potpisnika s Kodeksom, Međunarodnim standardom za zaštitu privatnosti i osobnih podataka, Pravilnikom o antidopingu i Postupnikom za odobravanje terapijskih izuzeća Službe za antidoping HZJZ-a. Postupak će se sukladno odredbama Konvencije Vijeća Europe o zaštiti osobnih podataka, koja je stupila na snagu u svibnju 2018., s čime je već usklađen i rad Povjerenstva za TUE.
- provođenje postupaka razmatranja pojedinačnih slučajeva zahtjeva za odobravanje terapijskog izuzeća. Posebno će se voditi računa o pitanju nadležnosti organizacije za borbu protiv dopinga u sportu. Odredbama Kodeksa i Međunarodnog standarda za terapijska izuzeća propisana je nadležnost nacionalnih organizacija za borbu protiv dopinga u sportu isključivo za sportaše nacionalnog ranga. Za sportaše međunarodnog ranga nadležnost za izdavanje terapijskih izuzeća imaju odgovarajući međunarodni savezi.
- provođenje postupaka revizije pojedinačnih slučajeva već odobrenih terapijskih izuzeća. Postupku revizije podliježe svako izdano terapijsko izuzeće u slučaju kad određena antidopinška organizacija želi razmatrati terapijsko izuzeće odobreno od strane druge antidopinške organizacije. Antidopinška organizacija može provoditi postupak automatskog priznavanja odobrenih terapijskih izuzeća od strane drugih antidopinških organizacija. Zbog navedenog, postoji mogućnost povećanog opsega rada Povjerenstva u takvim slučajevima.
- administracija zahtjeva, medicinske dokumentacije i rješenja za TUE u arhivi i u sustavu ADAMS.

- izrada godišnjeg izvješća o radu TUE Povjerenstva u 2022. godini u kojem će se analizirati broj dobivenih i riješenih zahtjeva, te ukazati na potencijalne probleme u rješavanju pojedinačnih slučajeva zahtjeva za odobravanje terapijskih izuzeća.

Na području 6. /medicina i znanost/

Medicina i znanost

- rad savjetovališta za antidoping uz pružanje usluge savjetovanja sportaša, pratećeg osoblja sportaša (trenera, fizioterapeuta, liječnika), medicinskog osoblja sportskih saveza i klubova, specijalista medicine rada i sporta, liječnika drugih specijalnosti uključenih u liječenje sportaša te drugih osoba vezano za antidoping. Usluge savjetovališta uključuju savjetovanje u vezi antidopinške problematike, savjetovanje u vezi terapijskih izuzeća te savjetovanje vezano uz uzimanje lijekova i dodataka prehrani. Za navedeno je zbog dinamike sporta potrebno osigurati 24-satnu dostupnost putem dežurnog telefona.
- Aktivnosti na području istraživanja iz područja antidopinga
-

Na području 7. /održavanje prostora i opreme/

Održavanje prostora i opreme

Uz aktivnosti predviđene Planom rada za 2022. godinu planira se nabava nove opreme za potrebe rada Službe za antidoping.

Zaključak

Predviđenim planom i njegovim provođenjem, Služba za antidoping Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo osigurat će provedbu antidopinškog programa u skladu s Kodeksom, Pravilnikom o antidopingu, međunarodnim standardima te međunarodnom Konvencijom UNESCO-a za borbu protiv dopinga i Konvencijom Vijeća Europe za antidoping, što predstavlja temelj učinkovite borbe protiv dopinga u sportu.

10. SLUŽBA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA

Izrada strateških dokumenta i godišnjih izvješća o provedbi

- Sudjelovat će u izradi planiranih strategija, akcijskih planova i programa iz područja prevencije i suzbijanja zlouporabe droga te ostalih planiranih zakonskih propisa, uredbi i dokumenata za unaprjeđenje sustava suzbijanja zlouporabe droga u skladu s preporukama i standardima Europske unije
- Prikupljat će podatke i izrađivati Izvješća o provedbi Nacionalne strategije i akcijskih planova suzbijanja zlouporabe droga te drugih programa smanjenja ponude i potražnje droga na nacionalnoj i lokalnoj razini
- Izradit će godišnji izvještajni paket (set standardnih tabela, strukturiranih upitnika i tematskih radnih knjiga (tzv. workbookova) za potrebe Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA)
- Izradit će izvješća o provedbi politike o drogama i vezanim podacima za potrebe UNODC, INCB, PG VE i drugih međunarodnih organizacija

Aktivnosti na području prevencija ovisnosti o drogama

- Kordinirat će radom Povjerenstva za procjenu kvalitete projekata sukladno Europskim standardima kvalitetne prevencije (EDPQS standardima)
- Uz stručnu podršku Povjerenstva za procjenu kvalitete projekata sukladno Europskim standardima kvalitetne prevencije (EDPQS standardima), provest će procjenu i dodijeliti kriterije kvalitete za bar 3 odabrana projekta/programa prevencije ovisnosti koji se provode u većem broju županija i koji se nalaze u bazi podataka o projektima/programima iz područja suzbijanja zlouporabe droga i ovisnosti
- Voditi će bazu podataka o projektima/programima koji se provode u području suzbijanja zlouporabe droga i ovisnosti
- Organizirat će edukacije i stručne skupove na teme vezane za prevenciju ovisnosti

Aktivnosti na području liječenja, psihosocijalnog tretmana i resocijalizacije ovisnika o drogama

- Sukladno rezultatima evaluacije provedbe supstitucijske terapije i međunarodnim stručnim smjernicama te konsultacijama sa stručnjacima, sudjelovat će u izradi revizije prijedloga Smjernica za farmakoterapiju opijatskih ovisnika
- Sudjelovat će u provedbi pilot projekta uvođenja distribucije supstitucijske terapije metadona i buprenorfina u ljekarnama, a s ciljem usklađivanja postojećih Smjernica za farmakoterapiju opijatskih ovisnika metadonom i buprenorfinom
- Na temelju rezultata evaluacije provedbe Smjernica za psihosocijalni tretman ovisnosti o drogama u zdravstvenom, socijalnom i zatvorskom sustavu izradit će reviziju postojećih Smjernica
- Koordinirat će i pratiti provedbu Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama
- Organizirat će radne sastanke Stručne radne skupine za praćenje i koordinaciju Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama
- Vodit će Zbirku osobnih podataka o korisnicima Projekta, s ciljem praćenja provođenja individualnih programa resocijalizacije
- Izradit će prijedlog revizije Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama uključivši planiranje dodatnih mjera te uključivanje drugih korisničkih skupina u projekt kao što su osobe ovisne o alkoholu, igranju igara na sreću, maloljetne osobe s problemom ovisnosti
- Koordinirat će radom Stručne radne skupine za izradu Protokola suradnje između zdravstvenog i socijalnog sustava pri tretmanu i skrbi osoba s problemom ovisnosti, s posebnim naglaskom na skrb o ženama ovisnicama osobito trudnicama i skrb o djeci čiji su roditelji ovisnici
- Organizirat će edukacije i stručne skupove na teme vezane za liječenje, psihosocijalni tretman i resocijalizaciju ovisnika o drogama

Nacionalni informacijski sustav za droge

- Koordinirat će mrežom Nacionalnog informacijskog sustava za droge u Republici Hrvatskoj u cilju unaprijeđenja standardnih pokazatelja sukladno standardima Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA)
- Izradit će konačni prijedlog Nacionalnog protokola o prikupljanju, obradi i izvještavanju o indikatoru zahtjevi za liječenjem
- Sudjelovat će na sastancima voditelja nacionalnih kontaktnih točaka Reitox mreže EMCDDA
- Koordinirat će mrežom Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj s ciljem podizanja svijesti o pojavnosti i štetnosti novih psihoaktivnih tvari, identifikacije istih na hrvatskom tržištu, uz procjenu njihovog potencijala i rizika, predlaganje kontrolnih mjera i mjera zaštite zdravlja rizičnih skupina te izvještavanja EMCDDA o uočenim pojavama
- Sudjelovat će na sastancima EU Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari
- Sudjelovat će u razvoju pokazatelja ponude droga na europskoj i nacionalnoj razini u okviru Referentne grupe EMCDDA-a
- Osigurat će i pratiti provedbu aktivnosti predviđenih u Grant ugovoru s EMCDDA-om za tekuću godinu, što uključuju i provedbu istraživanja prevalencije HIV-a, hepatitisa C i rizičnih ponašanja kod osoba koje injektiraju droge u Hrvatskoj, kao i sudjelovanje u Projektu Prevencija hepatitisa C među zatvorenicima ovisnicima u zatvorskom sustavu

Međunarodna suradnja

- Sudjelovat će se na redovnim sastancima Horizontalne radne grupe pri Vijeću EU, PG VE, UNODC, INCB i ostalih međunarodnih organizacija koje djeluju na području suzbijanja zlouporabe droga
- Sudjelovat će u EU i međunarodnim projektima vezanim za područje suzbijanja zlouporabe droga

11. SLUŽBA ZA MEDICINU RADA

Uvod

Pojmovi zaštita na radu i sigurni uvjeti rada koriste se uglavnom kao sveobuhvatan pojam koji uključuje širok spektar rizika po zdravlje i sigurnost radno aktivne populacije, kao što su klasični sigurnosni rizici (strojevi, alati, eksplozije, sigurnost u prometu, padovi), rizici zbog izloženosti kemikalijama i biološkim štetnostima, na fizikalnim rizicima poput buke, vibracija, ionizirajućeg, infracrvenog i UV zračenja, psihofiziološke čimbenike rizika, zahtjeve posla povezane s radnim pritiskom i radnim vremenom odnosno organizacijom polsa i radnih zadatak. Psihosocijalni faktori rizika i po zdravlje opasni uvjeti zaposlenja (nesiguran rad, oblici neformalnog rada) često povezani s 'prljavim, opasnim i zahtjevnim poslom', a koji se ne spominju u zakonu, moraju naći mjesto u službenim zadacima. U budućnosti za sve čimbenike rizika na radu može se koristiti krovni izraz „nepovoljni uvjeti rada“ ili „zdravi i sigurni uvjeti rada“.

Još uvijek mnogi radnici ne dobivaju optimalnu skrb, poput većine radnika u malim tvrtkama, samozaposlenih i neformalnih radnika (kućni radnici, sezonski radnici u poljoprivredi i hotelima / restoranima), volonteri koji ponekad rade težak posao tijekom mnogih sati što dovodi do ozbiljnog psihičkog izgaranja i drugih zdravstvenih posljedica. U mnogim je zemljama profesionalna podrška uglavnom ograničena na srednje velike i velike tvrtke. U ovom tekstu koristi se pojam profesionalnih bolesti uključujući i takozvane bolesti povezane s radom koje u većini zemalja nisu priznate poput profesionalnih i nakon njih ne slijedi novčana naknada, ali su unatoč tome odgovorne za većinu invaliditeta i smanjenja radne sposobnosti te posljedičnu nezaposlenost. Primjeri su razne bolesti mišićno-koštanog sustava povezane s radom, respiratorne bolesti poput KOPB-a, ishemijske bolesti srca, izgaranje i depresivni poremećaji. Uzimajući prevenciju kao primarni cilj javnog zdravlja i zdravlja na radu, treba uključiti bolesti povezane s radom.

Rad službe usmjeren je na primarnu, sekundarnu i tercijarnu razinu prevencije. Primarna prevencija uključuje primjerice procjenu rizika i promicanje dobrih praksi u provedbi preventivnih mjera na radnim mjestima. Sekundarna prevencija uključuje npr. pokretanje programa zdravstvenog nadzora nad otkrivanjem ranih znakova i simptoma kroničnih nezaraznih bolesti, nakon čega slijede mjere kontrole i prevencije. Tercijarna prevencija može se shvatiti kao započinjanje i poboljšanje programa rehabilitacije i povratka na posao za radnike s profesionalnom bolešću, ozljedom ili drugom kroničnom promjenom zdravlja koja značajno utječe na radnu sposobnost (hipertenzija i druge srčano-žilne bolesti, astma, KOPB, šećerna bolest i druge endokrine bolesti, zarazne bolesti s dugotrajnim posljedicama, maligne bolesti, ovisnosti, mentalni poremećaji i dr.)

Buduća radno sposobna populacija uključivat će više starijih radnika i više radnika s kroničnom bolešću (NCD) te osobama s invaliditetom i radnicima migrantima. Specijalisti medicine rada i stručnjaci moraju se kontinuiranim profesionalnim razvojem (CPD ili CME) pripremiti za novi tehnološki i organizacijski razvoj: robotiku, ICT nove tehnologije, nanočestice, plastični otpad, burnout u npr. zdravstvenim ustanovama, obrazovanju ili bankarstvu, nesiguran rad novim samostalnim zaposlenicima (*freelancerima*).

U preventivnoj sferi potrebno je educirati svestrane preventivne stručnjake, po mogućnosti s jednom specijalnošću, poput kemijske izloženosti / toksikologije, bioloških čimbenika rizika ili klasičnih sigurnosnih pitanja. U mnogim zemljama stručnjaci za sigurnost posvećuju najviše pozornosti mehaničkim opasnostima i daju previše ograničenog vremena i stručnosti za prepoznavanje i procjenu izloženosti kemijskim i biološkim agensima ili ergonomskim problemima i radnom pritisku. Kultura sigurnosti u širem smislu u budućnosti privlačit će sve više pažnje jer će biti temelj ne samo za prevenciju bolesti već i za promociju zdravlja i očuvanje radne sposobnosti u sve starijoj radnoj populaciji. Odličan temelj za te aktivnosti je ILO C187 - Konvencija za promociju zaštite na radu iz 2006. godine (br. 187) koja se odnosi na promotivni okvir za sustavni pristup zaštiti na radu i mora se spomenuti kao dobra osnova za sveobuhvatan pogled na zdravlje i rad.

Jasan vlastiti identitet službe preduvjet je ne samo za adekvatno funkcioniranje zavoda, već i za vidljivost u korist određene populacije radnika i tvrtki, udruga poslodavaca i radnika, inspekcije rada, ministarstva nadležnog za rad, za zdravstvo, za obrazovanje i za sport. Vlastiti identitet povezan je s jasnim 'vlasništvom' nu svim domenama zdravlja radno aktivne i radno sposobne populacije, svih dobni skupina kao i mladih u strukovnim školama i služi kao most između svijeta zdravlja i rada. Služba djeluje kao „istraživačka agencija usmjerena na proučavanje sigurnosti i zdravlja buduće radne populacije, radnika i nezaposlenih a li radno sposobnih te za osnaživanje poslodavaca i radnika da stvore sigurna i zdrava radna mjesta. Njezin je mandat osigurati svakoj osobi sigurne i zdrave radne uvjete i čuvati naše ljudske resurse.

Dobra vidljivost mora se oblikovati specifično za različite ciljne skupine. Društveni mediji mogu biti najbolji za određene ciljne skupine, poput radnika koji nisu upoznati s računalima ili pametnim telefonima. Djelatnici Službe članovi su pojedinih odbora međunarodnih zdravstvenih organizacija, nastaviti će se surađivati sa Svjetskom

zdravstvenom organizacijom i Međunarodnom organizacijom rada te ostalim međunarodnim i europskim udruženjima u kreiranju i primjeni strateških dokumenata, izradom i dostavom izvještaja i organiziranjem stručnih skupova. Suradnja na profesionalnoj razini može biti vodilja za trenutni i budući razvoj, poput ICOH-a, WONCA-e (obiteljski liječnici), škola za medicinu rada (EASOM) i obrazovanja za stručnjake zaštite na radu (ENETOSH).

Djelokrug rada i zadaci Službe za medicinu rada

Zadaci Službe za medicinu rada kao i djelokrug rada opisani su zakonima i podzakonskim aktima u području zdravstvene zaštite i osiguranja kao i zakonima i podzakonskim aktima iz područja rada i zaštite zdravlja na radu, s glavnim ciljem zaštite i unaprjeđivanja zdravlja i sigurnosti radnika koji rade u uvjetima koji ne štete i koji promiču zdravlje, sigurnost, radnu sposobnost i stvaraju dobrobit za radnika, gospodarstvo i društvo. Primarni fokus je na prevenciji profesionalnih bolesti i ozljeda na radu, smanjenju stope bolovanja i umirovljenja zbog bolesti i invalidnosti, kroz adaptaciju radnih zahtjeva i poboljšanje radnih uvjeta. Sekundarni fokus je na promicanju zdravlja, sigurnosti, očuvanju i promicanju radne sposobnosti i dobrobiti u radnoj sredini. Specifične zadaće također su utvrđene Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i trebaju se prilagoditi stvarnim uvjetima i mogućnostima, sažete one su sljedeće:

1. Statistička istraživanja, praćenje i studije

- Služba vodi registar profesionalnih bolesti i evidencije ozljeda na radu, te evidencije radnika izloženih određenim opasnostima sukladno posebnim propisima o zaštiti na radu
- Provode se statistička istraživanja u zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu u radno sposobnoj i radno aktivnoj populaciji; praćenje sigurnosnih situacija i proučavanje nesreća na radu; studije uzroka nesreća na radu i profesionalnih bolesti te bolesti pogoršanih radom. Istraživanja obuhvaćaju ne samo profesionalne bolesti, bolesti vezane uz rad i ozljede / nesreće, već i podatke o čimbenicima rizika, posebno o visoko rizičnim zanimanjima i granama industrije. Uska grla u prevenciji pri tome privlače posebnu pozornost npr. u 'upozorenjima' za ministarstva, nadležne službe i javnost. Potrebno je riješiti praznine u znanju poput rizika i zdravstvenih učinaka kod neformalnih radnika, samozaposlenih i u mikro i malih poduzeća. Također, u postojećim registrima kontinuirano se rješavaju problemi u vezi s kvalitetom alata za prikupljanje podataka i rezultata analiza. Iz podataka prikupljenih u registrima izvode se zaključci ključni za gospodarstvo, za zdravstveni sektor i zajednicu.

2. Razvoj i provedba preventivnih politika, aktivnosti, izrada strategija i planova, razvoj stručnih smjernica i alata

Pod ovim aktivnostima podrazumijeva se:

- Izrada regulative i strateških dokumenata, sudjelovanje u radu odbora i komisija imenovanih od strane ministarstva zdravstva, ministarstva rada, gospodarstva ili Vlade RH
- Definiranje regulative upravljanja zdravstvenim sustavom i osiguranjem u suradnji s Ministarstvom zdravstva, HZZO i drugim dionicima u zdravstvu,
- Sudjelovanje u izradi zdravstvenih strategija i planova za naredno razdoblje i to u interdisciplinarnom području rada, zdravstva, sporta i obrazovanja.
- Razvoj i provedba mjera za poboljšanje zdravlja i sigurnosti radnika, npr. provedbom preventivnih aktivnosti i savjetovanjem
- Razvoj smjernica i alata za procjenu radnih uvjeta i zdravstveno praćenje radnika

Takve se smjernice, kada se ponekad udaljavaju od medicinske domene, često koncentriraju na prevenciju i kontrolu određenih kategorija profesionalnih bolesti ili bolesti vezanih uz rad kao što su mišićno-koštani poremećaji, kožne bolesti, rak ili psihički problemi. Ponekad su smjernice usmjerene na jednu specifičnu profesionalnu bolest kao što je profesionalna astma. Smjernice mogu uključivati alate za nadzor zdravlja i dijagnostičke alate za procjenu profesionalnih bolesti i bolesti povezanih s radom ili se mogu razviti zasebno. Kako je izrada smjernica temeljenih na dokazima zadatak koji zahtijeva puno vremena i napora, trebalo bi poticati međunarodnu suradnju.

Mogu se razviti posebne smjernice i alati za usmjeravanje u slučaju invalidnosti povezane s (skupinama) kroničnim bolestima. Cilj je imati jednu opću smjernicu kao polazište za skrbo svim kroničnim bolestima, dodanu

s kratkim informativnim modulima po mjeri za razne bolesti poput ishemijskih bolesti srca, kožnih bolesti, multiple skleroze, preboljenja različitih oblika raka, radnika s mentalnim poremećajima, osobama fertilen dobi i trudnica te dojilja. I ovdje je međunarodna suradnja potrebna iz razloga učinkovitosti i kvalitete. Suradnja s kliničkim specijalistima i obiteljskim liječnicima ključni je čimbenik uspjeha i dobre provedbe. Ponekad se mogu razviti posebni alati za primarnu zdravstvenu zaštitu / obiteljske liječnike i druge medicinske stručnjake kako bi ih obučili za rješavanje zdravstvenih problema radno sposobne i radno aktivne populacije.

3. Edukacija i zdravstvena pismenost

Edukacija edukatora je preferirani oblik radi učinkovitijeg trošenja vremena i kapaciteta. Unatoč tome, dajući uz to izravni trening npr. poljoprivrednicima o upotrebi pesticida i medicinskim sestrama o sprečavanju kožnih bolesti, važno je osvježiti postojeće znanje i vještine. Edukacije treba po mogućnosti kombinirati s vrednovanjem, npr. procjenama znanja prije i poslije i kvalitativnim vrednovanjem novih obrazovnih metoda. U srednjim školama naročito strukovnim važno je provoditi edukacije o promociji zdravlja na radu te unaprjeđivati zdravstvenu pismenost buduće radno aktivne populacije. U konačnici to sprječava prerani razvoj kroničnih promjena zdravlja koj se jednostavnom prevencijom mogu lako sprječiti, njihova pojava odgoditi a u starijim dobnim skupinama radno kativne populacije, podizanje razine zdravstvene pismenosti uz promociju zdravlja na radnom mjestu služi očuvanju radne sposobnosti i produljenju radnog vijeka.

Trajno će se provoditi informiranje i edukacija usmjerena ranom otkrivanju kroničnih nezaraznih bolesti te savjetovanju u vezi sa sprečavanjem napredovanja bolesti i bolje prilagodbe radu kod osoba s kroničnim bolestima. U tu svrhu priređivat će se stručni sadržaji za edukacijske materijale i članke za novine, održavati predavanja, nastupi u radio i TV emisijama, izrađivati će se edukativni materijali za radnike i poslodavce koji zapošljavaju osobe smanjene radne sposobnosti koje boluju od kroničnih nezaraznih bolesti. Organizirati će se javnozdravstvene akcije vezano uz prevenciju nastanka i sprječavanje dugotrajnih posljedica kroničnih nezaraznih bolesti. Distribuirat će se edukacijski materijali specijalistima medicine rada, stručnjacima i poslodavcima vezano uz pojedine preventivne aktivnosti. U kreiranju, poticanju i provođenju preventivnih programa usko će se surađivati s kliničkim specijalistima i liječnicima obiteljske medicine te zdravstvenim i nezdravstvenim stručnjacima koji interdisciplinarno sudjeluju u širokom području promocije i zaštite zdravlja na radu. Surađivat će se sa stručnim društvima, nevladinim udrugama u osmišljavanju, provođenju promotivnih i preventivnih programa. Organizirati će se stručni skupovi za specijaliste medicine rada, specijaliste javnog zdravstva, liječnike obiteljske medicine, epidemiologe i kliničare s ciljem edukacije o mogućnostima prevencije najčešćih kroničnih nezaraznih bolesti koje su najčešći uzrok smanjene radne sposobnosti. Putem internetske stranice službe informirat će se i educirati stručna i opća javnost.

U suradnji s drugim službama Zavoda, a za potrebe primarne zdravstvene zaštite, medicine rada i poboljšanja zdravstvenog stanja vulnerabilnih skupina stanovništva, sudjelovat će se u izradi edukativnih materijala. Izradit će se i unaprijediti profili na društvenim mrežama u svrhu promocije i rada na poboljšanju zdravstvene pismenosti radno aktivne populacije i mladih u strukovnim školama.

4. Razvijanje mjerila i postupaka za bolje prilagođavanje organizacije rada radnicima

Razvoj preventivnih politika u slučajevima visokog rizika gdje su glavni akteri poslodavci i radnici, potpomognuti zavodom koji surađuje s ministarstvima nadležnim za rad, zdravstvo, za obrazovanje i za sport te institucijama u njihovim nadležnostima. Važna potporna uloga instituta može biti suradnja s drugima i razvoj informativnih web stranica, aplikacija, e-predavanja i e-modula koji se mogu koristiti u obrazovanju i to webinarima ili drugim novim oblicima obrazovanja i informiranja s mogućnošću sudjelovanja velikog broja sudionika (*MOOC, masive open online courses*). Razvoj dobrih modela i materijala za strukovno obrazovanje od ključne je važnosti, primjerice u sektorima visokog rizika u poljoprivredi, građevinarstvu, prometu, obrazovanju, umjetnosti i zdravstvu.

5. Poboljšanje aktivnosti u zaštiti na radu i unaprjeđenje kvalitete rada zdravstvenih i nezdravstvenih stručnjaka uključenih u promicanje zdravlja na radnom mjestu, očuvanju radne sposobnosti i rehabilitaciji
6. Razvoj i provedba mjera za poboljšanje aktivnosti svih zdravstvenih službi u njihovim aktivnostima području unaprjeđivanja zdravlja i sigurnosti radno sposobne i radno aktivne populacije
7. Konzultacije za razvoj zdravstvene zaštite radno sposobne populacije npr. U dijagnostici i terapiji
8. Sudjelovanje u kontinuiranom profesionalnom usavršavanju stručnjaka uključujući liječnike medicine rada, stručnjake za sigurnost, medicinske sestre (zaštite na radu) liječnike obiteljske medicine i druge kliničke specijaliste koji sudjeluju u vještačenju i ocjenjivanju radne sposobnosti

U podizanje kvalitete važno je uključiti npr. sveučilišta kako bi se poboljšalo edukaciju i kvalitetu rada budućih stručnjaka u svim područjima vezanim uz zdravlje na radu.

9. Pisanje stručnih dokumenata kao stručne potpore radu tijelima državne uprave te izrada stručnih mišljenja, evaluacija i vještačenja

- Stručna pomoć ministarstvima Republike Hrvatske, posebno Ministarstvu zdravstva i ministarstvu nadležnom za područje rada i mirovinskog sustava; stručna pomoć ostalim tijelima državne uprave, udruženjima poslodavaca, sindikatima, institucijama, tvrtkama i osobama ovlaštenim za provođenje intervencija iz zaštite na radu
- Izrada mišljenja, prijedloga propisa i stručnih mišljenja iz područja zdravstva i zdravstvene zaštite, rada, toksikologije, zaštite na radu, zdravstvenog i mirovinskog osiguranja

10. Stručne evaluacije i mišljenja

- Vještačenja radne sposobnosti u drugostupanjskim postupcima, izrada stručnih mišljenja o profesionalnim bolestima; stručna procjena i aktivnosti za sva pitanja iz zaštite zdravlja radno aktivne populacije prema posebnim propisima

11. Zdravlje sportaša i sportske populacije

- Izrada stručnih mišljenja i pomoć o predloženim mjerama za zaštitu i promocije zdravlja sportaša i sportske populacije te unaprjeđivanje organizacije zdravstvene zaštite rekreativaca i profesionalnih sportaša

Aktivnosti službe u 2022. godini

Registar profesionalnih bolesti

Učestalost, vrsta i uzrok nastanka profesionalnih bolesti su dobri pokazatelji prisutnosti štetnosti i napora u radnim procesima te ukazuju na štetne utjecaje rada koji izazivaju oštećenja zdravlja i smanjenje radne sposobnosti radnika. Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti i Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju, vodi se registar profesionalnih bolesti koji uključuje sve bolesti priznate kao profesionalne u sustavu zdravstvenog osiguranja Republike Hrvatske. Podaci se prikupljaju iz Prijava profesionalnih bolesti koje su dostavljene Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje i na koje je dano stručno mišljenje sukladno Zakonu o listi profesionalnih bolesti i Pravilniku o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti. Prikupljanje i analiza podataka obuhvaća podatke o oboljelom radniku (dob, spol, zanimanje, staž na radnom mjestu koje je uzrok bolesti, privremena radna nesposobnost), poslodavcu (djelatnost) i bolesti (vrsta, uzrok nastanka, stopa). Za potrebe izvješćivanja EUROSTAT-u i sukladno Godišnjem provedbenom planu statističkih aktivnosti Republike Hrvatske, podaci o profesionalnim bolestima se kodiraju u skladu s EODS (European Occupational Diseases Statistics) metodologijom. Individualni anonimni podaci o oboljelima od profesionalne bolesti redovito se šalju u poseban kompjutorski program u okviru europske statistike, koju vodi DG EUROSTAT, Unit F5 - Education, health and social protection.

Registar radnika oboljelih od bolesti izazvanih azbestom

Bolesti uzrokovane azbestom su pokazatelj dugogodišnje izloženosti azbestu, trajno ugrožavaju zdravlje radnika, značajno narušavaju plućnu funkciju i javljaju se u obliku malignih bolesti. Prema međunarodnim stavovima i obvezi koju je Republika Hrvatska prihvatila, za radnike oboljele od bolesti izazvanih azbestom potrebno je utvrditi, registrirati i pratiti njihovo zdravstveno stanje.

Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom nadzoru radnika profesionalno izloženih azbestu i Pravilniku o zaštiti radnika od rizika zbog izlaganja azbestu vodi se registar radnika oboljelih od bolesti izazvanih azbestom. Podaci se prikupljaju iz Prijava profesionalnih bolesti koje su dostavljene Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje i na koje je dano stručno mišljenje sukladno Zakonu o listi profesionalnih bolesti, Pravilniku o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti i

Pravilniku o uvjetima i načinu praćenja zdravstvenog stanja, dijagnostičkim postupcima kod sumnje na postojanje profesionalnih bolesti uzrokovanih azbestom te mjerilima za priznavanje profesionalne bolesti uzrokovane azbestom. Prikupljanje i analiza podataka obuhvaća podatke o oboljelom radniku (dob, spol, zanimanje, staž na radnom mjestu koje je uzrok bolesti), poslodavcu i vrsti bolesti izazvane azbestom. Za potrebe izvješćivanja EUROSTAT-u i sukladno Godišnjem provedbenom planu statističkih aktivnosti Republike Hrvatske, podaci o profesionalnim bolestima uzrokovanim azbestom se kodiraju u skladu s EODS (European Occupational Diseases Statistics) metodologijom. Individualni anonimni podaci o oboljelima od profesionalne bolesti uzrokovane azbestom redovito se šalju u poseban kompjutorski program u okviru europske statistike, koju vodi DG EUROSTAT, Unit F5 - Education, health and social protection.

Evidencija ozljeda na radu

Ozljede na radu su rezultat aktualizacije učinka opasnosti prisutnih na radnom mjestu i pokazatelj provođenja mjera zaštite na radu. Analiza podataka o učestalosti i okolnostima u kojima je došlo do ozljede na radu je temelj na kojemu se mogu planirati i provoditi preventivne mjere radi njihovog sprječavanja.

Podaci o ozljedama na radu prikupljaju se sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti i Zakonu o zaštiti na radu. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje dostavlja elektroničkim putem podatke iz Prijave ozljede na radu o svim ozljedama na radu koje su se dogodile u Republici Hrvatskoj i prijavljene su Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje. Prikupljanje i analiza podataka obuhvaća podatke o ozlijeđenom radniku (dob, spol, zanimanje, državljanstvo...), poslodavcu (djelatnost, broj zaposlenih), okolnostima u kojima je došlo do ozljede na radu (datum, vrijeme i mjesto nastanka) i težini i vrsti ozljede. Za potrebe izvješćivanja EUROSTAT-u i sukladno Godišnjem provedbenom planu statističkih aktivnosti Republike Hrvatske, podaci o ozljedama na radu se kodiraju u skladu s ESAW (European Statistics on Accidents at Work) metodologijom. Individualni anonimni podaci o ozlijeđenim radnicima redovito se šalju u poseban kompjutorski program u okviru europske statistike, koju vodi DG EUROSTAT, Unit F5 - Education, health and social protection.

Stručno usavršavanje

Sudjelovat će se u školovanju i stručnom osposobljavanju zdravstvenih djelatnika iz područja javnog zdravstva, epidemiologije i medicine rada, provoditi će se redoviti mentorski rad sa specijalizantima medicine rada i sporta i javnog zdravstva. Nastavit će se sudjelovanje u dodiplomskoj, poslijediplomskoj i kontinuiranoj nastavi iz javnog zdravstva, obiteljske medicine, medicine rada, javnozdravstvenih kolegija te u sveučilišnom diplomskom studiju sestrinstva iz predmeta sestrinstvo u zaštiti zdravlja na radu, javnog zdravstva i promicanja zdravlja i primarne zdravstvene zaštite.

Aktivnosti vezane uz suzbijanje epidemije COVID-19

Nastavlja se sudjelovanje u aktivnostima na području sprečavanja i suzbijanja COVID-19: rad na prijedlozima preporuka za sprječavanje COVID-19, ispomoć Službi za epidemiologiju zaraznih bolesti – odgovaranje na upite građana i zdravstvenih radnika preko telefona i e-maila, savjetovanje i podrška drugim ustanovama, ispomoć na Službi za mikrobiologiju - uzimanje briseva nazofarinksa na SARS CoV-2, rad na projektu digitalne platforme za praćenje COVID-19 i bolničkih sustava, sudjelovanje u planu cijepljenja, sudjelovanje u provedbi cijepljenja protiv COVID-19, te sudjelovanje u organizaciji i pregledu materijala za učešće HZJZ u provedbi nastave na predmetu Zdravlje u zajednici. Također će se sudjelovati u istraživanju i epidemiološkoj analizi COVID-19 te u stvaranju informatičkih platformi za praćenje epidemije i karakteristika bolesti odnosno kliničke slike i ishoda liječenja kod obojelih od COVID-19.

Evidencija ozljeda oštrim predmetima u djelatnosti zdravstva

Podaci o ozljedama oštrim predmetima u djelatnosti zdravstva služe za planiranje i predlaganje mjera za prevenciju ozljeda oštrim predmetima u djelatnosti zdravstva na nacionalnoj razini te za ostvarivanje prava na temelju posljedica ozljeda oštrim predmetima na individualnoj razini.

Evidencija ozljeda oštrim predmetima u djelatnosti zdravstva se provodi sukladno Direktivi Vijeća 2010/32/EU o provođenju Okvirnog sporazuma o sprječavanju ozljeda oštrim predmetima u bolničkom sektoru i zdravstvu i Pravilniku o načinu provođenja mjera zaštite radi sprječavanja nastanka ozljeda oštrim predmetima. Poslodavci putem Priloga I navedenog Pravilnika dostavljaju podatke o ozljedama oštrim predmetima. Prikupljanje i analiza podataka obuhvaća podatke o poslodavcu, radniku (spol, dob, radni staž, zanimanje, područje rada) i incidentu (vrijeme, mjesto, vrsta, predmet kojim je izazvan, posljedična ozljeda, primjena zaštitnih sredstava).

Zdravstveni nadzor i praćenje izloženosti specifičnih grupacija radnika u RH

Evidencija podataka o radnicima koji su izloženi ionizirajućem zračenju

Ordinacije medicine rada ili zdravstvene ustanove koje obavljaju djelatnost medicine rada dostavljaju podatke o radnicima koji su izloženi ionizirajućem zračenju i koji su pregledani sukladno Pravilniku o zdravstvenim uvjetima izloženih radnika i osoba koje se obučavaju za rad s izvorima ionizirajućeg zračenja. Svrha prikupljanja je praćenje radne sposobnosti radnika izloženih ionizirajućem zračenju.

Evidencija podataka o radnicima zaposlenim na radnim mjestima članova posade pomorskih brodova i brodova unutarnje plovidbe

Specijalističke ordinacije/zdravstvene ustanove koje imaju odobrenje za pregled posade pomorskih brodova i brodova unutarnje plovidbe dostavljaju podatke o radnicima zaposlenim na radnim mjestima članova posade pomorskih brodova i brodova unutarnje plovidbe zaposlenih kod pravnih subjekata u Republici Hrvatskoj. Prikupljaju se podaci o liječniku koji je izvršio pregled, vrsti pregleda (prethodni, redoviti, nadzorni), pregledanim radnicima (dob, spol, vrsta poslova na brodu, podaci o radnoj sposobnosti, razlog ograničenja, vrsta ograničenja). Svrha prikupljanja je praćenje radne sposobnosti radnika zaposlenih na radnim mjestima članova posade pomorskih brodova i brodova unutarnje plovidbe.

Evidencija podataka o radnicima koji se zapošljavaju na radnim mjestima čuvara i zaštitara

Zdravstveni pregledi radnika koji se zapošljavaju na radnim mjestima čuvara i zaštitara obavljaju se u specijalističkim ordinacijama/zdravstvenim ustanovama koje imaju odobrenje za pregled čuvara i zaštitara. Prikupljaju se podaci o liječniku koji je izvršio pregled, vrsti pregleda (prethodni, redoviti, nadzorni), pregledanim radnicima (dob, spol, vrsta poslova, podaci o radnoj sposobnosti, razlog ograničenja, vrsta ograničenja). Svrha prikupljanja je praćenje radne sposobnosti radnika koji se zapošljavaju na radnim mjestima čuvara i zaštitara.

Evidencija podataka o radnicima koji u radnom procesu drže ili nose oružje

Specijalističke ordinacije/zdravstvene ustanove dostavljaju podatke o radnicima koji u radnom procesu drže ili nose oružje. Prikupljaju se podaci o liječniku koji je izvršio pregled, vrsti pregleda (prethodni, redoviti, nadzorni), pregledanim radnicima (dob, spol, vrsta poslova, podaci o radnoj sposobnosti, razlog ograničenja, vrsta ograničenja). Svrha prikupljanja je praćenje radne sposobnosti radnika koji u radnom procesu drže ili nose oružje.

Evidencija podataka o radnicima izloženim karcinogenima i/ili mutagenima na radu

Temeljem Pravilnika o zaštiti radnika od izloženosti opasnim kemikalijama na radu, graničnim vrijednostima izloženosti i biološkim graničnim vrijednostima poslodavci dostavljaju podatke o radnicima izloženim karcinogenima i/ili mutagenima na radu. Podaci služe u svrhu evidencije izloženosti radnika karcinogenima i/ili mutagenima.

Evidencija podataka o radnicima izloženim biološkim agensima na radu

Temeljem Pravilnika o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti biološkim agensima pri radu vodi se evidencija podataka o prvoj uporabi bioloških agensa. Sukladno Pravilniku, prikupljaju se podaci o prvoj uporabi bioloških agensa skupine 2., 3. i 4. te svi slučajevi bolesti ili smrti za koje je u skladu s posebnim propisima utvrđeno da su posljedica profesionalne izloženosti biološkim agensima na radu.

Evidencija podataka o radnicima pod velikim rizikom zbog izloženosti elektromagnetskim poljima na radu

Temeljem Pravilnika o zdravstvenim uvjetima kojima moraju udovoljavati radnici koji obavljaju poslove s izvorima neionizirajućeg zračenja, vodi se registar radnika izloženih velikom riziku od elektromagnetskih polja na radu u Republici Hrvatskoj. Od poslodavaca se prikupljaju podaci o svim radnicima za čija je mjesta rada procijenjen velik rizik izloženosti elektromagnetskim poljima.

Koordiniranje i stručni nadzor ordinacija medicine rada

Temeljem Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Pravilnika o stručnom nadzoru Hrvatske liječničke komore, provode se redoviti, a po potrebi i izvanredni stručni nadzori nad radom specijalističkih ordinacija medicine rada. Svrha stručnih nadzora je ujednačavanje rada i provedbe svih aktivnosti i postupaka u ordinacijama medicine rada u Republici Hrvatskoj, rješavanje otvorenih ili kompleksnih stručnih pitanja te edukacija specijalista medicine rada.

Informiranje i edukacija stručne i opće javnosti

Kontinuirano informiranje i edukacija sa svrhom podizanja znanja i kompetencija svih dionika u sustavu zaštite zdravlja radnika je važan čimbenik u prevenciji oštećenja zdravlja izazvanih ili pogoršanih opasnim i štetnim radnim uvjetima.

Informiranje obuhvaća:

- kontinuirano pružanje informacija putem internetske stranice, uz stalno održavanje i unapređivanje stranice te osiguravanje novih i ažurnih informacija,
- izradu e-novina kao sažetka važnih informacija u elektroničkom obliku, upućenih osobama i tvrtkama zainteresiranim za zaštitu zdravlja radnika,
- praćenje i ažurno odgovaranje na telefonske i e-upite stručne i opće javnosti,
- komunikaciju s medijima (TV, radio, internet portali, novine i glasila)
- objavljivanje stručnih i znanstvenih radova.

Edukacija obuhvaća:

- organizaciju i provođenje stručnih seminara: Rad na otvorenom u uvjetima niskih temperatura, Rad na otvorenom u uvjetima visokih temperatura, Ruke su vaš najvažniji alat, Osobna zaštitna oprema za zaštitu tijela, Osobna zaštitna oprema za zaštitu nogu i stopala, Osobna zaštitna oprema za zaštitu glave, vrata, očiju i lica, Osobna zaštitna oprema za zaštitu dišnih putova, Osobna zaštitna oprema za zaštitu od pada s visine i u dubinu, Stres na radu - Prevencijom psihosocijalnih rizika do zdravog radnog mjesta, Rad s opasnim tvarima, Buka na radu,
- sudjelovanje u EU OSHA kampanji „Zdrava radna mjesta smanjuju napore“, putem organizacije radionice „Kako dizati terete na pravilan način i zašto?“,
- specijalističko usavršavanje doktora medicine u području medicine rada i sporta,
- izobrazbu i stručno usavršavanje drugih stručnjaka iz područja komplementarnih medicini rada i zaštiti zdravlja na radu,
- organizaciju i provođenje domaćih i međunarodnih tečajeva i škola,
- suorganiziranje i aktivno sudjelovanje u edukativnim aktivnostima suradnih subjekata na nacionalnoj razini te međunarodnih organizacija i udruženja,
- kontinuirano stručno usavršavanje u području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu.

Zdravstveno statistička istraživanja

Provodit će se zdravstveno statistička istraživanja sukladno godišnjem provedbenom planu statističkih istraživanja (GPP) za 2022. godinu.

Izrada strateških dokumenata

Sudjelovat će se u izradi nacionalnih strategija i planiranih strateških planova zdravstvenog sustava te područja rada i zaštite na radu, zatim u izradi zakonskih propisa uredbi, dokumenata te njihovom usklađivanju sa propisima i dokumentima Europske unije.

Sudjelovanje na stručnim i znanstvenim skupovima

Stručnjaci službe sudjelovat će aktivno i pasivno na međunarodnim i domaćim stručnim i znanstvenim skupovima iz područja rada zavoda i institucija iz srodnih područja u sklopu interdisciplinarne suradnje radi unaprjeđivanja kvalitete rada i funkcioniranja službe i zavoda te u konačnici radi unaprjeđivanja funkcioniranja javnozdravstvenog sustava.

Zdravstveno prosvjeđivanje

Sudjelovat će se u izradi edukativnih materijala, odgovarati na upite građana i medija. Sudjelovat će se kontinuirano u održavanju i ažuriranju internetske stranice zavoda a u tom smislu pisat će se i informativni

tekstovi i izrađivati stručno-edukativni letci te provoditi edukacija stručnjaka u medicini rada i zaštiti na radu, djece školske dobi u strukovnim školama, nastavnika srednjih strukovnih škola i drugih.

Programske aktivnosti i istraživanja u svrhu zaštite zdravlja radnika i očuvanja radne sposobnosti

U okviru preventivnog rada čiji je cilj zaštita i promicanje zdravlja na radnim mjestima, sprečavanje ozljeda i bolesti te očuvanje radne sposobnosti radnika kao i uključivanje radnika s izmijenjenom radnom sposobnošću u svijet rada, aktivno se provode programske aktivnosti i sudjeluje u kampanjama na nacionalnoj i EU razini. Svrha ovih aktivnosti je unapređenje kvalitete rada u cijelom području zaštite zdravlja radnika. Predviđeno je provođenje sljedećih programskih aktivnosti:

- **Izobrazbom do poboljšane zaštite zdravlja i sigurnosti na radu**

Svrha programske aktivnosti je poboljšati informiranost i razinu znanja o zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu kako bi se doprinijelo stvaranju zdravog radnog okruženja kao preduvjeta za očuvanje zdravlja i radne sposobnosti radnika. Aktivnostima se ostvaruje povećana svijest o opasnostima, štetnostima i naporima na radu i njihovom utjecaju na zdravlje. Boljoj zaštiti zdravlja radnika doprinosi se izradom preporuka i alata za edukaciju i informiranje te kontinuiranim provođenjem edukativnih seminara i radionica na odabrane ključne teme.

- **Upravljanje stresom na radnom mjestu**

Radni uvjeti i radno okruženje su sve češći stresni rizični čimbenici, koji mogu uzrokovati zdravstvene poremećaje i bolesti vezane uz rad. Zato se nastavljaju aktivnosti pod nazivom "Upravljanje stresom na radnom mjestu", čija je svrha poboljšati upravljanje stresom na radu kako bi se doprinijelo stvaranju zdravog radnog mjesta kao preduvjeta za očuvanje zdravlja i dobrobiti radnika u radnom okruženju.

- **Radni uvjeti i zdravlje**

U svrhu provođenja zaštite i očuvanja zdravlja radnika u sigurnoj i zdravoj radnoj okolini na nacionalnoj razini potrebno je najprije dobiti uvid u stanje radnih uvjeta, a zatim ih povezati sa stanjem zdravlja radnika. Na temelju izrađene metodologije za identifikaciju i praćenje opasnosti, štetnosti i napora nastavlja se istraživanje radnih uvjeta u pojedinim gospodarstvenim djelatnostima i radnim procesima. Analizom dobivenih podataka izrađuju se mape štetnosti i mape zdravlja/radne sposobnosti radnika u Hrvatskoj po djelatnostima odnosno županijama.

- **Tečajevi trajne edukacije za specijaliste medicine rada**

- **Tečajevi prve pomoći za specijaliste medicine rada i stručnjake zaštite na radu**

Suradnja s Ministarstvom zdravstva

Djelatnici Službe za medicinu rada sudjelovat će u radu Radnih skupina i povjerenstava usmjerenih na unaprjeđivanje djelatnosti medicine rada, zaštite zdravlja radnika i općenito unaprjeđivanja sustava javnog zdravstva bilo kroz planiranje i programiranje javnodržavnih mjera bilo kroz suradnju u izradi nacionalnih planova iz područja zaštita na radu.

Pružanje stručne pomoći u izradi strateških i zakonskih dokumenata te stručnih mišljenja u području zdravstvene zaštite radnika

Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti provode se sljedeće aktivnosti:

- davanje mišljenja koja služe kao podloga pri izradi zdravstvenog i radnog zakonodavstva u dijelu koji se odnosi na zaštitu zdravlja radnika u Republici Hrvatskoj,
- sudjelovanje u izradi prijedloga provedbenih propisa na traženje Ministarstva zdravstva i drugih tijela državne uprave,
- sudjelovanje u izradi strateških planova i dokumenata u području zaštite zdravlja radnika,
- sudjelovanje u izradi plana i programa mjera zdravstvene zaštite u području specifične zdravstvene zaštite,
- sudjelovanje u radu stručnih povjerenstava, skupina i tijela u području zaštite zdravlja radnika na nacionalnoj, europskoj i međunarodnoj razini,
- sudjelovanje u radu nacionalnih, europskih i međunarodnih udruženja,
- davanje stručnih mišljenja i pomoći iz područja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu,

- davanje stručnih mišljenja po predstavkama koje pravne ili fizičke osobe upućuju Ministarstvu zdravlja i drugim tijelima državne uprave iz područja zaštite zdravlja radnika.

Suradnja s međunarodnim i nacionalnim ustanovama i provođenje projekata

Na području međunarodne suradnje planiraju se suradnja i sudjelovanje u aktivnostima i projektima sljedećih međunarodnih i europskih organizacija i udruženja:

- EC (European Commission) - Europska komisija,
- EUOSHA (*European Occupational Safety and Health Agency*) - Europska agencija za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu,
- ICOH (*International Commission on Occupational Health*) - Međunarodna komisija za medicinu rada,
- WHO (*World Health Organization*) - Svjetska zdravstvena organizacija,
- ILO (*International Labour Organization*) - Međunarodna organizacija rada,
- UEMS (*European Union of Medical Specialists*) - Europsko udruženje specijalista u medicini rada,
- EASOM (*European Association of Schools of Occupational Medicine*) - Europsko udruženje škola u medicini rada,
- ENETOSH (*European Network for Education and Training in Occupational Health and Safety*) - Europska mreža za edukaciju i usavršavanje u zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu,
- Medicinski fakultet Sveučilišta u Mostaru.

Planira se nastavak suradnje s nacionalnim ustanovama i udruženjima:

- Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
- Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, Sveučilište u Zagrebu,
- Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
- Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
- Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom,
- Centar za profesionalnu rehabilitaciju Zagreb,
- Hrvatsko društvo za medicinu rada Hrvatskog liječničkog zbora,
- Hrvatsko društvo za sportsku medicinu Hrvatskog liječničkog zbora,
- Hrvatska liječnička komora,
- Udruga za promicanje zaštite,
- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

12. Ravnateljstvo

12 a) ODJEL ZA PROGRAME I PROJEKTE*

Odjel za programe i projekte (OPP) će koordinirati aktivnosti i pružati savjetodavnu podršku prijaviteljima i voditeljima projekata u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, u usklađivanju projektnih prijava i prijedloga s nacionalnim strategijama i strategijama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u svim projektnim fazama, uključujući: stručne, tehničke, administrativne i druge poslove s ciljem osiguravanja kvalitetne prijave i provedbe projekata koji se odnose na prijavu, praćenje provedbe, nadzor i izvještavanje radi ostvarivanja zadanih ugovorenih aktivnosti i ciljeva samog programa ili projekata. Vodit će evidenciju svih prijavljenih i odobrenih programa i projekata, kao i odbijenih te onih koji su u provedbi ili završeni, a koji se financiraju iz fondova Europske Unije, sredstava Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) te nacionalnih financijskih sredstava. Odjel će pripremiti interne obrasce za polugodišnja i godišnja izvješća na osnovu kojih će pratiti provedbu programa i projekata. Na osnovu prikupljenih izvješća vršit će se analiza provedbe programa i projekata, kao i analiza mogućih rizika, o čemu će se izvještavati Ravnatelj, Voditelj službe u kojoj se provodi program ili projekt kao i sam Voditelj programa ili projekta. Na temelju dostavljenih financijskih planova od strane Voditelja programa ili projekata, OPP ažurirat će financijske planove vezane uz programe i projekte koji se provode na Zavodu te će u suradnji sa Službom za gospodarstvene, pravne i opće poslove pružati savjetodavnu pomoć voditeljima programa ili projekata prilikom postupka javne nabave kako bi se ista provela prema važećim zakonskim odredbama, internim procedurama i međunarodnim sporazumima. Sudjelovat će i u predlaganju strateških i implemenatcijskih dokumenata usmjerenih prema unapređenju provedbe programa i projekata na Zavodu. OPP će sudjelovati u uređivanju službene internetske stranice Zavoda www.hzjz.hr u dijelu koji se odnosi na rad OPP-a te će pravovremeno i ažurno objavljivati informacije o aktualnim programima i projektima Zavoda i novostima o novim pozivima i objavljenim natječajima za prijavu programa i projekata. Djelatnici OPP-a kontinuirano će se stručno usavršavati i informirati te unaprijeđivati postojeće znanje o procesu prijave i provođenja projekata financiranih iz EU fondova u cilju poboljšanja kvalitete provedbe projekata u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, promicanja učinkovitosti i stručnosti u provedbi projekata.

OPP će doprinijeti ostvarenju nacionalnih zdravstvenih prioriteta kroz povlačenje sredstava iz EU fondova, u skladu s aktualnom nacionalnom i europskom strategijom zdravstva te Višegodišnjim financijskim okvirom Europske unije 2021. – 2027. OPP će olakšati i podržati kvalitetan pristup novom zdravstvenom programu EU za zdravlje (EU4Health) koji je 2021. godine zamijenio program Zdravlje za rast - Treći višegodišnji program EU u području zdravstva. Predviđeno je sudjelovanje na sastancima za Nacionalne kontakt točke EU4Health programa. U cilju kvalitetnije pripreme i provedbe različitih vrsta programa i projekata u području javnog zdravstva, OPP će raditi na podizanju svijesti i općeg znanja o programima i projektima koji su sastavni dio istraživačkog načina rada u zdravstvu. Organizirat će informativne radionice i skupove na kojima će se prenositi informacije o novim natječajima, iskustva kolega koji su uspješno pripremili prijave i provode programe i projekte ili su uspješno završili program ili projekt. Radionice će se organizirati u suradnji s drugim institucijama, predstavnicima nacionalnih fondova koji financiraju istraživanja i međunarodnim ekspertima iz područja projektne podrške i provedbe. Organizirat će se događanja u sklopu aktivnosti provođenja projekta poput seminara, radionica i konferencija. Poticat će se suradnja sa stručnjacima i stručnim tijelima iz zemlje i inozemstva u području pripreme i provedbe znanstvenih i stručnih projekata. U suradnji s Ministarstvom zdravstva planira se organizacija Info dana u sklopu projekta NFP4Health s ciljem informiranja i prijave na natječaje iz EU4Health programa. OPP će kroz projekt Joint action on increasing the capacity of National Focal Points (NFP4Health) koji je počeo 1.10.2021. godine jačati kapacitete nacionalne kontakt točke programa EU za zdravlje (EU4Health) i umrežavati se s nacionalnim kontakt točkama drugih instrumenata Europske komisije koji financiraju zdravstvene ciljeve s ciljem postizanja sinergističkog pristupa u jačanju javnozdravstvenih politika putem sredstava iz EU fondova te doprinijeti stvaranju

inovativne i održive mreže nacionalnih kontakt točki s ciljem postizanja javnozdravstvenih ciljeva na europskoj razini i veće učinkovitosti europskog zdravstvenog sustava.

12 b) ODSJEK ZA ODNOS S JAVNOŠĆU

Učinkovita, svakodnevna komunikacija s medijima, građanima, strukom, privatnim sektorom, tijelima javne vlasti i drugim dionicima:

- Obavljanje poslova koji se odnose na komunikaciju i prezentacijske aktivnosti HZJZ-a u medijima
- Organizacija konferencija za tisak, te priprema priopćenja i demantija
- Praćenje medija i analiza medijskih objava
- Koordinacija odnosa s javnošću s drugim zavodima, ministarstvima i Uredom za odnose s javnošću Vlade RH
- Praćenje komunikacije na mrežnim stranicama Zavoda i društvenim mrežama, te koordiniranje odgovora na upite građana
- Pomoć pri održavanju mrežnih stranica Zavoda
- Pomoć u pripremi stručnjaka za stručne rasprave, javne istupe i druge aktivnosti
- Sudjelovanje u radu te marketinškoj i PR promociji nacionalnih programa: Nacionalnog programa „Živjeti zdravo“, Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka (dojka, crijeva, vrat maternice), Nacionalni program zdravstvene zaštite osoba sa šećernom bolesti, Nacionalnog programa ranog otkrivanja slabovidnosti, Nacionalnog programa zubna putovnica te ostalih nacionalnih programa (cijepjenje, prevencija HIV-a, rijetke bolesti, smanjenje prekomjernog unosa soli i sl.) kao i ostalih projekata kroz tekuću godinu.
- Sudjelovanje u radu i marketinškoj aktivnosti testiranja i cijepjenja protiv COVID-19

Provedba, koordinacija i unaprjeđenje domaće suradnje:

- Suradnja s Ministarstvom zdravlja i Nacionalnim kriznim stožerom u praćenju i koordinaciji rada stručnjaka HZJZ-a u stručnim tijelima Ministarstva zdravlja i drugim stručnim tijelima.
- Koordinacija i podrška aktivnostima HZJZ-a u edukaciji stručnjaka i promicanju javnozdravstvenih aktivnosti, te u aktivnom sudjelovanju na stručnim i znanstvenim skupovima i objavljivanju stručnih i znanstvenih radova.
- Podrška stručnjacima HZJZ-a imenovanima od strane Republike Hrvatske koji djeluju kao nacionalne osobe za kontakt i nacionalni koordinatori Svjetske zdravstvene organizacije u provedbi relevantnih djelatnosti, te u radu na strateškim dokumentima i istraživanjima, kao i u pripremi i izradi izvješća.
- Koordinacija i praćenje suradnje kroz provedbu aktivnosti na znanstvenim i stručnim projektima, programima, istraživanjima, edukaciji i promicanju javnozdravstvenih aktivnosti.
- Uređivanje govora, prezentacija, mišljenja i strateških dokumenata sukladno potrebama suradnje.

12 c) JEDINICA ZA OSIGURANJE I UNAPRIJEĐENJE KVALITETE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Jedinica za osiguranje i unapređenje kvalitete zdravstvene zaštite je novoosnovana jedinica zbog potrebe izgradnje sustava osiguranja i unapređenja kvalitete zdravstvene zaštite sukladno Zakonu o kvaliteti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (NN 124/11).

Jedinica za kvalitetu će u svome radu prilagođavati poslovanje Zavoda sukladno važećim propisima na području kvalitete zdravstvene zaštite. Sudjelovat će u radu Povjerenstva za kvalitetu, Povjerenstva za unutarnji nadzor te radu drugih povjerenstava i radnih timova prema potrebi.

Aktivnosti Jedinice za osiguranje i unapređenje kvalitete zdravstvene zaštite bit će usmjerene na:

- uspostavljanje, razvijanje i poboljšanje sustava osiguranja i unapređenja kvalitete zdravstvene zaštite i sigurnosti pacijenata
- ispunjavanje standarda predviđenih zakonskim i podzakonskim aktima

- upravljanje dokumentacijom sustava kvalitete, a koja će zaposlenicima biti dostupna na intranetu
- izradu plana aktivnosti za poboljšanje kvalitete i provođenje analize izvršenja zadanog plana
- izradu izvještaja o potrebnim poboljšanjima sustava kvalitete
- praćenje pokazatelje kvalitete, izradu izvještaja i analizu na području upravljanja kvalitetom
- provođenje mjerenja iskustva pacijenata i zadovoljstva zaposlenika
- organizaciju i provedbu edukacije zaposlenika iz područja upravljanja kvalitetom
- provođenje unutarnje ocjene i sudjelovanje u vanjskim ocjenama kvalitete

OPĆENITA NAPOMENA:

Opseg ostvarivanja aktivnosti koje su u dokumentu označene zvjezdicom „*“ ovisit će o tome hoće li se uspjeti osigurati dodatni financijski i ljudski resursi (sredstva za materijal i opremu, sredstva za izradu edukativnih materijala, rad novih i postojećih radnika, sudjelovanje na međunarodnim i domaćim sastancima, organizacija međunarodnih i domaćih sastanka itd.).